

Zaostanek Dolenjske se večja

Medobčinski svet ZSS za Dolenjsko je največ pozornosti posvečal gospodarstvu — Zaustaviti padanje življenjske ravni in skupne porabe

NOVO MESTO — Medobčinski svet zveze sindikatov za Dolenjsko, ki se je sestel minul ponedeljek, se je v preteklem letu ukvarjal predvsem z gospodarskimi vprašanji, družbenoekonomskim položajem delavcev, in z izgubarji. V sindikatih so resno prereševali svojo ustavno funkcijo in vlogo ter akcijsko in mobilizacijsko učinkovitost.

V uvodni razpravi predsednika medobčinskega sveta ZSS za Dolenjsko Jožeta Mozetiča je bilo očitno, da dolenjsko gospodarstvo zaostaja za načrti in za rezultati republike. Seveda slabi proizvodni ekonomski in proizvodni rezultati vplivajo tudi na druga področja družbenega življenja.

Prednostne naloge, sindikata so še naprej sprotno obravnavanje rezul-

tatov gospodarjenja in dosledno vztrajanje pri ciljih dolgoročne gospo-

● Na seji so obravnavali tudi IMV in med drugim sprejeli pobude, da se ukrepi družbenega varstva uvedejo tudi v delovnih organizacijah in tozidih. Malo bolj vprašljivo pa je, ali je za vse tak ukrep v resnici potreben. Ukrepi bodo uvedeni do 15. aprila.

darske stabilizacije. Sindikat pa se bo moral zavzeti tudi za znosnejšo rast cen, ki same po sebi ne rešujejo nič. Potrebna bo več dogovarjanja in usklajevanja, medobčinski svet pa bo imenoval komisijo, ki bo pregledovala pravilnike o cenah in spremljala izvajanje zakona o cenah. Drugo pomem-

žno vprašanje, s katerim se ukvarjajo sindikati, pa je gospodarjenje z družbenimi sredstvi. Kakšna bo rast družbenega proizvoda na Dolenjskem? Če bi bila večja vsaj za pet odstotkov, bi bilo moč zaustaviti padanje skupne porabe in tudi življenjske ravni v dolenjski regiji, ki nasploh zaostaja. Rast industrijske proizvodnje je manjša, zaloge so povečujoče, tudi izvoz je manjši od načrtov. Začenja se tudi akcija — najmanj 22 tisoč dinarjev OD — Medtem ko jo ponekod sprejemajo in menijo, da je dobra, drugod menijo, da je naravnana k uravnilovki. Porajajo se tudi vprašanja o razmerju med delovnim in obratovnim časom. Če bi se delovni čas zmanjšal, ne pa proizvodni, bi bilo mogoče rešiti vprašanje zaposlenosti.

Člani sveta so sprejeli tudi poročilo o delu družbenega pravobranilca samoupravljanja in predsednika sodišča združenega dela. Na obe poročili niso imeli pripomb.

J. SIMČIČ

V MÜNCHNU SO RAZGRABILI POSAVSKO LONČEVINO

BREŽICE — Na medobčinski gospodarski zbornici Posavja smo zvedeli, da je razstavljena posavska lončevina, ki jo je po napotkih prof. Miroslava Kuglerja napravil lončar Franc Kržan, vzbudila veliko zanimanje obiskovalcev. Zbirko so razprodali v dveh dneh, skoraj prehitro, saj so s tem prikrajšali kasnejše obiskovalce. Kržanovo lončevino je razstavila obrtna zadruga Panorama iz Ptuja. Ta je naročila že nove pošiljke. Končar Kržan se zdaj lahko uvrsti med izvoznike. Zveza obrtnih združenj bo poskrbela, da bo za ročno napravljene izdelke domače obrti oproščen prometnega davka in davka od prodaje proizvodov. Krška davčna uprava bo morala potemtakem izpeljati ločeno obdavčitev za njegove dosežane izdelke in za zbirko izdelkov, s katerimi je popostril ponudbo ljudske obrti. Seveda pa pa bo moral Kržan vzgajati še kakega mladega lončarja.

Belokranjska mladinska akcija letos drugačna

Nič več komandanta — Glavna interesna dejavnost bo računalništvo

BELA KRAJINA — Mladinska delovna akcija »Bela krajina 85«, za katero je bilo letos toliko zanimanja, da niso mogli ugoditi vsem brigadirjem, bo tokrat nekaj posebnega. Akcija bo namreč eksperimentalna v tem smislu, da vodstvo ne bo več strogo ločeno od brigadirjev, ampak bo več samouprave. Namesto komandanta bo vodja akcije, brigadirjev pa ne bodo za delo motivirala priznanja, temveč zavest, da pomagajo ljudem. Tako med brigadirji ne bo tekmovalnja, ki se je včasih spreverčalo že kar v rivalstvo. Poleg tega bo novost MDA »Bela krajina 85« v tem, da bo glavna interesna dejavnost računalništvo, brigadirji pa bodo pripravili vrsto programov.

Sicer pa bo okrog 400 brigadirjev iz Tolmina, Idrije, Kamnika, Ljubljane — Centra, Ljutomer, Radovljice, Ljubljane — Šiške, Radelj ob Dravi, Ormoža, Ptuja in Ljubljane — Bežigrada od 23. junija do 24. avgusta delalo izmenoma in pol v metliški ter prav toliko v črnomaljski občini. V metliški občini bodo dokončali vodovod Brašljeveca — Drašiči in rekonstruirali obstoječi višinski vodovod Rajakoviči — Kuljaji. V črnomaljski občini pa bodo gradili vodovod v semiški krajevni skupnosti.

B. M.

GLASOVALI »ZA« SAMOPRISPEVEK

SELA ŠUMBERK — Preteklo nedeljo so na Selih Šumberku uspešno izvedli referendum o uvedbi samoprispevka. Od 221 vpisanih volilcev je za samoprispevek glasovalo 158 volilcev ali 71,49 odstotka, proti je bilo 31 volilcev ali 14,3 odstotka, ostale glasovnice pa so bile neveljavne, krajani krajevnih skupnosti Sela Šumberk bodo naslednjih pet let zbirali po 3 odstotke od osebnih dohodkov, katastrskega dohodka in obrtne dejavnosti. Denar bodo porabili za sirjenje in modernizacijo vaških poti, gradnjo vodovoda in za začetek izgradnje telefonskega omrežja.

April — mesec čistega okolja

V vseh okoljih v aprilu očiščevalne akcije

NOVO MESTO — Dolenjska turistična zveza Novo mesto je dala pobudo, da bi v aprilu na Dolenjskem vsi, posamezniki in razni organi, posvetili posebno pozornost svojemu življenjskemu okolju, da bi v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela organizirali akcije čiščenja in olepšanja okolja.

Predlog je podprlo tudi predsedstvo medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko in predlagalo, da bi april razglasili za mesec čistoče. V vseh okoljih naj bi v aprilu z delovnimi, predsem prostovoljnimi akcijami očistili in uredili vasi, ulice v mestih, dvorišča, parkirišča, bregove voda itd. Za uspešno izvedbo takšnih akcij naj bi v krajevnih skupnostih ustanovili posebne komisije oz. koordinacijske odbore, ki bi morali vključevati gozdarje, ribiče, lovce, mladino, turistična društva, komunalne skupnosti in komunalne delovne organizacije.

R. BAČER

POŠTA VARNO NA POTI — V teh dneh kurirčkova pošta TV Dolenjska s pozdravi predsedstvu RK SZDL potuje po skrivnih poteh po novomeški občini. Na vseh javkah, kjer se kurirji ustavljajo, je letos ob 40-letnici osvoboditve še posebej slovesno. Srečanje in pogovor s pravimi partizanskimi kurirji je za pionirje še posebej zanimivo in pristrčno. Na sliki: tako so si v torek dopoldan na javki izmenjali pošto kurirji Dvora in Žužemberka. Osrednja slovesnost, na kateri je pionirjem žužemberške šole spregovoril Jože Kocmur, je bila pri spomeniku na Cvibljju. Včeraj jo je kolesarska enota varno prepeljala v Ajdovec in predala pionirjem iz Mirne peči, danes pa je pošta v rokah pionirjev iz Šmarjete. (Foto: Janez Pavlin)

Lanska izguba IMV je pokrita

Novo,časno vodstvo IMV je v pogovoru s predstavniki dolenjskega političnega in gospodarskega življenja pojasnilo prve viise in ugotovitve

NOVO MESTO — »15. marca ob 13. uri (na plačilni dan in res pet minut pred dvanajsto) je bila krita izguba IMV za preteklo leto. Pod pretajo ustavitve proizvodnje pa še vedno vsak dan gasimo požar finančnega značaja.« je na predstavitvenem pogovoru povedal Marjan Anžur, predsednik začasnega kolektivnega poslovnega organa IMV. Sestanek je sklical Medobčinska gospodarska zbornica za Dolenjsko.

Vseh pet članov novega začasnega vodstva IMV je po tritedenskem spoznavanju razmer nakazalo prve ugotovitve. Položaj je celo slabši, kot jim je bil prikazan ob prevzemu dolžnosti. Te dni pridejo v Novo mesto predstavniki francoskega Renaulta, s katerimi bodo skušali doreči nadaljnje sodelo-

vanje na dohodkovno zamirivi osnovi. Če tega ne bo mogoče doseči, bodo iskali rešitve do leta 2000 tudi brez tega partnerja.

Povedali so, da bodo v treh mesecih znane grobe programske usmeritve na

● Novo vodstvo je prosilo navzoče predstavnike dolenjskega gospodarstva in javnega življenja, naj s politično akcijo pomagajo IMV v prizadevanjih, da strokovni kader ne bi uhajal. Ne gre pa samo za fakultetno izobražene, marveč tudi za dobre kvalificirane delavce, ki jih tovarna v sanaciji ne more pogrešati.

obstoječih programih. Če se bo izkazalo, da ti ob temeljiti strokovni presoji ne bodo zagotavljali donosnega poslovanja, bodo ponudili druge programe. Te vzporedno pripravljajo že zdaj za vsak primer.

Da pa je znotraj IMV še veliko rezerv, je novo vodstvo že ugotovilo. Tako se po besedah Antona Kuharja ne le nekatere službe podvajajo, ampak celo na treh in več mestih obdelujejo iste podatke. Meni tudi, da organiziranost v SOZD nikakor ni potrebna.

»V IMV je še veliko nesmotnosti, kar pa zadeva disciplino, je že opazno boljše. Neracionalnost se kaže tudi v organizaciji skupnih služb na petih

DAN MAJDE ŠILC

V četrtek, 21. marca, smo v domu proslavili dan Majde Šilc. Tudi letos so nas ob tej priložnosti obiskali borci 10. SNOUB ljubljanske. Skupaj smo se udeležili proslave, ki so jo pripravili učenci iz doma v sodelovanju z vojaškim ansambлом. Kot gostje so nastopili tudi učenci iz doma SKŠ Grm. plesna skupina OŠ Milka Šobar in Dolenjski oktet. Na prireditvi so najaktivnejši učenci prejeli priznanja in knjižne nagrade. Domski praznik smo končali s plesom.

MARIJA ZEMLJAK

VREME

Ob koncu tedna bo deloma jasno z delno oblačnostjo; razmeroma toplo bo.

PROSLAVA 40-LETNICE OSVOBODITVE V NOVEM MESTU

NOVO MESTO — Osrednja novomeška oz. dolenjska prireditve ob 40-letnici osvoboditve bo 18. maja v Novem mestu ob osnovni šoli Grm, ki nosi ime po 15. udarni diviziji. Na prireditvi, ki se je bodo udeležili tudi borci enot, ki so se borile po Dolenjski, bo skupnost borcev 15. divizije slavnostno podelila prapor mladinski pohodni enoti 15. divizije. Že pred proslavo pa bo osnovnošolska in srednješolska mladina v novomeški občini s pohodi pohodnih enot povezala vsa pomembnejša spominska obeležja NOB v občini.

PREMALO DENARJA

ČRNOMELJ — Te dni poteka v črnomaljski občini javna razprava o programu naložb s področja družbenih dejavnosti, ki jih bodo financirali s pomočjo krajevnega samoprispevka. Z denarjem, zbranim s samoprispevkom, naj bi v prihodnjih petih letih zbrali 250 milijonov dinarjev, največ denarja pa bo šlo za utrditev osnovnih šol.

Kot je zapisano v osnutku programa samoprispevka, bodo v Semiču dokončali prvo fazo prizidka osnovne šole, v Starem trgu pa adaptirali šolo, obnovili ali podrli sosednjo hišo in dozdali manjkajoče učilnice ter zgradili primerno telovadnico. Na Vinici bodo morali pridobiti štiri nove učilnice in stavbo osnovne šole toplotno izolirati. V osnovni šoli v Župančičevi ulici v Črnomlju bi v prvi fazi dozdali 8 učilnic, kabinete, večnamenski prostor, razdelilno kuhinjo, knjižnico in telovadnico, v Loki pa dogradili vsaj osem učilnic dr.

V cerkvi svetega Duha bodo opravili najnujnejšo sanacijo zidov in notranjosti, v semiškem vrtcu pa najnujnejša dela za normalen potek vzgoje. V ulici Pod smreko v Črnomlju bodo adaptirali in dozdali hišo, v kateri bo 61 ležišč za starejše občane.

MARIJANA AMERŠEK

BERITE DANES

na 2. strani:

● Še muzejske ročne centre

na 3. strani:

● Nov val obnove vinogradov?

na 5. strani:

● Moka glavni krivec za slab kruh

na 7. strani:

● Kako do novega bibliobusa

na 8. strani:

● Namesto odškodnine 24 let zapora

na 9. strani:

● Miloščina za nekdanje srce svobodne Slovenije

na 11. strani:

● Računalništvo: Dolenjska niti za korak za Slovenijo

na 17. strani:

● Mislim, torej sem robot

na 19. strani:

● Kdo ne mara atletike

na 24. strani:

● Petica poslej tudi za dinarje

9. TEKMOVANJE KOVINARJEV

ČRNOMELJ — Črnomaljski občinski odbor kovinarske in elektro industrije je pred kratkim razpisal 9. občinsko proizvodno delovno tekmovanje kovinarjev. Na občinskem tekmovanju, ki bo 11. maja, se bodo pomerili tekmovalci v 15 poklicih, delovne organizacije pa morajo prijaviti delavce do 20. aprila, in sicer vsaka delovna organizacija za vsak poklic največ 3 tekmovalce. Tekmovanje se bodo odvijala v Beltu, Iskri, Gorenju, Kovinarju in Integralovem tozdu Promet in delavnice.

PRVA DELA NA POLJIH — Letošnja zima je krepko mahala z repom in se, kot kaže, dosledno ravnala po koledarju. Vmesnečasne otoplitve so sicer marljivo kmetje izkoristili za delo na poljih, a je sneg vedno znova prekril sadove njihovega dela. Marsikatera njiva je že zorana in pognojena. Tudi Kraševčevi iz Trnovca pri Metliki so pridno poprijeli za prva spomladanska dela. Oče je na njivo pripeljal gnoj, razstrosili pa sta ga hčerki. (Foto: A. Bartelj)

Kmetijstvo

OCENJENA BELOKRANJSKA VINA

SEMIČ — 23. in 24. marca je republiška strokovna komisija enologov pod vodstvom prof. dr. Slavice Šikovce v Semiču ocenila dvesto zbranih vzorcev belokranjskih vin lanskega letnika. Najboljše belokranjsko belo vino ima Jože Lovrin iz Lokev (vinska gorica Kot). Največ točk za sortna bela vina so dobili: za laški rizingl KZ Metlika (Vinomer), za rumeni muškat Otmar Šturm iz Metlike (Plišči vrh), za rošč Andreja Fux iz Anton Starja iz Coklovec, za metliško črnino Leopold Klemenčič iz Gradca (Osojnik); za sortno rdeče vino — modri burgundec Otmar Šturm. Najboljše modro frankinjo so pridelali v KZ Metlika (Vidošiči), šentlovenko Jože Matkovič iz Dobravice, žametno črnino pa Ivan Vergot iz Metlike (Veselica).

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — 25. marca je bila novomeška tržnica dobro založena. Še vedno nudijo kupcem bogato izbiro sadik sadnega drevesja, čebulčica in semen za pomladanska opravila na vrtovih. Cene sadju pa so spet malce popustile, tako so tokrat prodajali malo manj kvalitetna jabolka že po 50 din. kilogram. Merice regrata, radiča in motovilca so bile po 50 din. jaja so bila po 20 dinarjev.

Sejmišča

NOVO MESTO — Na ponedeljkov sejem so kmetje pripeljali 135 puž, starih 7 do 10 tednov in 200 pujskov, starih 10 do 12 tednov. Lastnika je menjalo veliko štirinožcev. Za mlajše je bilo treba odšteti od 6.000 do 8.000 din, za starejše pa od 8.000 do 10.000 din.

BREŽICE — Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 447 pujskov, starih od 3 mesece in 11 pujskov, starih nad 3 mesece. Rejci so prodali 305 prvih in 7 drugih živali. Za mlajše je bilo treba plačati 350, za starejše pa 230 din za vsak kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Pšenica pričakuje pomoč

S snegom smo pričakali prvi pomladanski dan. Toda narava ima vedno prav, nadoknadila bo zamujeno in pohitela z rastjo. Pohiteti pa mora zdaj tudi poljedelec, vsaj pri oskrbi žit se zdaj že prav mudi. O nadvse koristnem dogojenju za dušikom, ki odloča o številu klasov in zrn v njem, s tem pa o količini pridelka, skorajda ni treba nikogar več prepričevati. Žal nekateri dodajajo dušična gnojila le v enem obroku, čeprav je v dveh — ob razraščanju in kolencenju — mnogo bolj učinkovito. Tudi pri zatiranju plevela še delajo napake, ki jih potem neusmiljeno odkriva poletje — z zorečim žitom, ki je od daleč videti kot nasad maka ali plavice.

Zato danes nekaj več o tem. Zatiranje plevela je ob intenzivnem pridelovanju žita predvsem zaradi močnejšega gnojenja, pa tudi ne vedno najboljšega kolobarja nujen agrotehnični ukrep. Na nesrečo so plevelne rastline zelo različne po svoji občutljivosti oz. odpornosti do herbicidov, zato ne gre brez natančnejšega poznavanja.

Najbolj razširjene skupine plevelov širokolistnežev, kamor štejejo plevel, bela metlika, osat, slak, mak, njivska redkev, gorjušica in še nekateri, ni težko prepoznati. Zadoščajo kmetom že dobro znani pripravki: deherban A, deherban M in deherban forte. Toda njihovu delovanju se »upro«^o odpornejši pleveli, predvsem zločest smolenec, pa tudi nevarna kurja črveca, mrtva kopriva in še nekateri. Kos so jim šele močnejši pripravki, kot so dicofluid MP combi (3 do 4 l na ha), aniten D (2 do 3 l na ha) in deherban special. Skropiti je treba čimprej, da le znašajo minimalne temperature nad 5° celzija.

In še en ukrep je, ki se ga kmetovalci premalo poslužujejo. Kljub temu da sejejo proti poleganju odpornejše intenzivne sorte s krajšo poleženjem posevkov. Proti temu se obnese uporaba sredstev proti poleganju. V prodaji je stabilan (1 do 2,5 l na 1 ha), ki ga primešamo herbicidu in z enim obhodom opravimo dva koristna posega hkrati.

Inž. M. L.

Nov val obnove vinogradov?

Dokaj ugodni krediti za obnovo vinogradov — Sproščene cene vina zagotavljajo primeren dohodek tako vinogradnikom kot kletem — Strokovna mnenja

METLIKA — Zadnja leta je obnova vinogradov v Beli krajini zastala, kar je spričo stanja vinogradništva povsem razumljivo: pravega dohodka od vinogradništva ni bilo, prav tako ne ugodnih kreditov za obnovo, da pa vinogradniki niso čutili potrebe po obnovi, so »krivci«, naj se sliši še tako neverjetno, tudi dobre letine v zadnjih letih, ko zaradi obilice grozdja in vina ni bilo treba misliti na to, kako bi iz vinogradov iztržili še več.

Sedaj pa je stanje precej spremenjeno. Sproščene cene vina zagotavljajo primeren dohodek tako kletem kot vinogradnikom, poleg tega je zaradi lanske slabe letine vina premalo in je povpraševanje zlasti po kakovostnih vinih kljub višjim cenam večje od ponudbe. Strokovnjaki so prepričani, da nasploh ekonomske razmere govorijo v prid obnovi vinogradov. Sedaj stane obnova hektara vinograda v družbeni lasti dobra 2 milijona dinarjev, pri zasebnih vinogradnikih pa se ti stroški zmanjšajo na pol, če odmislimo lastnikovo delo, kolje, hlevski gnoj in dvesto letno obdelavo do rodnosti obnovljene vinograda. Tak strošek pa vinogradniška proizvodnja danes še prenese. Strokovnjaki poudarjajo, da je ob zagotovljeni prodaji grozdja in ugodnih kreditih smotrnejše vinograde obnavljati, kot obdelovati ostarele in izčrpane vinograde.

Poslovna skupnost za vinogradništvo in varstvo Slovenije oziroma njen poslovni sklad daje 20 odstotkov kredita od predračunske vrednosti obnove (seveda je osnova obnova zadruženih vinogradov), banka da 40 odstotkov kredita, 5 odstotkov pa še Razvojnna skupnost Slovenije za kmetijstvo in živilstvo. Tudi kreditni pogoji so dokaj ugodni: 15 oziroma 18-odstotne obresti, rok odplačila je 10 let, prvi obrok pa je treba odplačati po tretjem letu najetja kredita. Vinogradnik lahko torej dobi od predračunske vrednosti obnove 65 odst. kredita in to pri računju, da sedaj stane obnova hektara vinograda dobra 2 milijona dinarjev.

Še nad kamen v Kamnju

V tej in drugih suhokrajinskih vaseh bodo meliorirali zemljišča — Dobra lanska bilanca del

TREBENJE — Delegati trebanjske zemljiške skupnosti so sprejeli poročilo o lani opravljenih nalogah doma brez besed. Leto je bilo namreč uspešno, saj je bilo opravljeno veliko dela zlasti na področju agromelioracij. Tudi vse hidromelioracije so uspešno končali razen manjših, vseskupaj pa je glede na skromna finančna sredstva hvale vreden dosežek.

Letos bodo nadaljevali z deli v Mirenski dolini, kjer bodo pripravili izvedbeni projekt za melioracijska dela na območju ob Vejerju in Lanknici. Skupnost pa bo sodelovala tudi pri spremljanju melioracijskih del na območju Bistrice, Jesenišnice in Mokronoškega potoka, prav tako pa tudi pri regulaciji Gomilkega in Pristavkega potoka iz Zabršce, Temenice in Rakovšce. Z agromelioracijskimi deli bodo nadaljevali na območju Kamnja in Knežje vasi v skupni površini 229 hektarov ter Zagorice in Dobrave, kjer bodo agromeliorirali 122 hektarov. Pri teh delih bo sodelovala Zveza vodnih skupnosti Slovenije, projekti za nadaljnja dela pa so, tako kot dosedanja, usklajeni tudi s študijo o stanju in možnostih razvoja kmetijstva v Suhi krajini, ki jo izdelal Kmetijski inštitut v Ljubljani.

ANALIZIRAJO VZORCE ZEMLJE

RIBNICA — Pospeševalna služba pri KZ Ribnica se bo tudi letos trudila, da bodo na območju uredili čimveč zemljišč. Agromeliorirali bodo pašnike na območju Grčaric, Jarčega hriba (Velike Poljane), Travne gore, Na Hribu in v Malem logu v skupni izmeri 150 ha. Komasačijo bodo nadaljevali v Loškem potoku (Mali log). Hidromelioracije so bile doslej v manjšem obsegu opravljene na območju Zimarije in Zlebiča, lani pa so se začele na območju Ortneka. Pri Ortneku jih bodo letos nadaljevali. Večjo donosnost zemljišč nameravajo doseči tudi s pravilno uporabo umetnih gnojil. Lani so odvzeli 40 vzorcev zemlje na površinah, ki jih agromeliorirajo, ter na družbeni zemlji na Ugarju. Letos bodo z odvzemanjem vzorcev nadaljevali na območju Jurjevice in Marolc.

Melioraciji bo sledila še zložba

Maja znova začeli regulacijo Podturnšice

ČRNOMELJ — Zaradi poplavljanja potoka Podturnšice je bila ob njem kisla zemlja. Zato so pred dvema letoma začeli potok regulirati, vendar so takrat uredili le dober kilometer Podturnšice do brvi pod osnovno šolo v Dragatušu. Lani bi morali nadaljevati regulacijo do ceste Dragatuš—Črnomelj, a so denar preusmerili v odpravljanje posledic naravnih nesreč v dolenskih in posavskih občinah.

Zato bo Vodno gospodarsko podjetje iz Novega mesta kot izvajalec nadaljevalo dela šele letos, vendar bodo regulirali ves potok do izvira. Lokacijska dokumentacija je že izdelana, računajo pa, da bodo nadaljevali osnovno odvodnjo maja. Eno prvih del pri tem bo gradnja 13 metrov dolgega mostu čez potok z nosilnostjo 30 ton.

Pri Vodnem gospodarskem podjetju vedo iz izkušnje, da je najbolje vzporedno z regulacijo opraviti tudi melioracijska dela. Tako bodo na ožjem območju Podturnšice hidromeliorirali okrog 180 hektarov zemljišč, na širšem območju pa še dodatnih 320 hektarov. Ko se bodo končali ti posegi, bodo začeli s komasačijo, ki naj bi se začela predvidoma 1. oktobra letos, zaključila pa spomladi prihodnje leto.

pravi medvrstne razdalje, razdalje v vrsti in vzgojno obliko trte.

»Kjer bodo izkoristili ta trenutek in bodo začeli obnavljati vinograde, se bodo prav odločili,« trdi mag. Julij Nemanic iz metliške Vinske kleti, »kajti s tem si bodo zagotovili boljši zaslužek v tej panogi. Zmanjševanje produktivne sposobnosti vinogradov pa pomeni nazadovanje panoge in zmanjševanje dohodka. Če bomo izkoristili družbeno pomoč, bomo imeli sodobne vinograde; z ustreznim sortnim sestavom, tehnologijo, s konstantnim pridelkom, kar vse zagotavlja višji dohodek. Ljudje se vinogradom tako in tako ne bodo odpovedali, z obnovo pa si jih lahko močno izboljšajo.«

A. BARTELJ

Delegati so pripomnili tudi, da strokovna služba preveč stane, saj zanjo skupnost odšteje kar tretjino sredstev. Še posebej drago se jim zdi, ker le manjši del te vsote odpade na strokovnega delavca, kar 110 milijonov dinarjev pa stane priprava gradiv.

Poleg teh večjih agromelioracij pa bodo izvedli še več manjših.

Urejanje zemljišč s komasačijami in drugimi posegi se bo nadaljevalo na območju Bistrice, Jesenišnice in Mokronoškega potoka, prav tako pa bo skupnost poskušala doseči soglasje med lastniki zemljišč pri Šentrupertu.

Ena izmed pomembnih nalog kmetijske zemljiške skupnosti je bila in je še vedno spremljanje intenzivnosti obdelave kmetijskih zemljišč. Na tem področju je bilo že marsikaj narejenega, vendar tudi težav ne manjka. Neobdelana zemljišča so močno razpršena po občini, lastniki se ne držijo navodil, zakoni so ohlapni itd. Kljub temu bodo poskušali odkriti čimveč slabo obdelanih zemljišč.

V občini Trebnje so še sprejeli kategorizacijo zemljišč glede na vrednost. To pa je osnova za agrokarto, ki jo bo vzorčno izdelala Zveza kmetijskih zemljiških skupnosti tudi za občino Trebnje.

J. S.

Vse je nared, le pomlad zamuja

Letošnja setev naj bi dala v novomeški občini za 9 odst. več pridelkov

NOVO MESTO — Za spomladansko setev je semen dovolj, zatika se le pri krompirju: gnojila so, kmetje imajo vsa navodila, le zemlja čaka na obdelavo. Zaradi dolge zime bo setev kasna.

Čeprav republiški dokumenti predvidevajo le 3-odstotno kmetijsko rast, novomeška občinska resolucija pa 4-odstotno, je kmetijska združba Krka Novo mesto zastavila setev tako, da pričakujejo za 9 odst. več pridelkov.

Vodja pospeševalne službe dipl. inž. Miha Krhin je o setvi dejal: »Na območju novomeške občine bo letos posejanih na površinah kooperantov 2300 ha koruze za zrnje, 720 ha silazne koruze, 300 ha krompirja, 320 ha travno-dedelnih mešanic in 1400 ha okopavin: kolerabe, pese, soje, boba. Razen tega bomo vrtnine pridelovali na 14 ha površin. Skupno bo v setev vključenih 5580 ha njivskih in 1440 ha travniških zemljišč.

Do končane setve bo na razpolago dovolj semen in zaščitnih sredstev ter

NUJNE ZLOŽBE

KOČEVJE — Na seji skupščine kmetijske zemljiške skupnosti so delegati kritično obravnavali poročilo o minulim delu in predlogih ter za novo kmetijsko zemljiško zakonodajo: Govor je bil o zložbi kmetijskih zemljišč in o statusu kmeta. Podatki o številu parcel in številu posestnikov v krajih ob Kolpski dolini, Poljanski dolini, Banjaloki in Strugah kažejo močno razdrobljenost kmetijskih zemljišč. Zato bo nujno potrebno v prihodnje posvetiti več skrbi in namenu tudi denar za zložbo teh zemljišč. KZS kot nosilka zemljiške politike je v preteklem letu imela za te namene zelo malo denarja. Lansko leto so v občini pozidali nekaj nad 6 ha kmetijskih zemljišč, mnogo površin se uničuje tudi z drugimi nevideniranimi posegi. Zato je bila v pogledu varovanja kmetijskih zemljišč preskromna obravnava. V. D.

PLAZ OB ČABRANKI

KOČEVJE — Ob Čabranki med Žurgami in Črnim potokom drsi površinski plaz, širok okoli 50 m, proti tej reki in gozdu, da jo bo zajel. Posebna ekipa je odšla v ponedeljek na to območje, da bo poskrbela za ukrepe, če bo potrebno.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Zimska pozeba in pozna rez vinske trte

Tudi koledarska pomlad nas je razočarala. Zaradi tega je pretežna večina vinogradov še neobrezana, vinogradniki pa se še vedno pogovarjajo o letošnji zimski pozebi.

Na predavanju, ki ga je imel strokovnjak Kmetijskega inštituta Slovenija mag. Tone Zafošnik 19. marca v Šentjerneju (navzočih je bilo okrog 120 vinogradnikov), je predavatelj izjavil, da je letošnja zimska pozeba na trtah naredila celo več škode kot najhujša zima tega stoletja v letu 1929. Koliko to drži, bo najbrž težko dokazati.

Škoda na trtah zaradi zimske pozebe je po izjavi predavatelja v severovzhodnem in tudi jugovzhodnem (prizadeto je zlasti Bizeljsko) vinorodnem območju Slovenije v nizkih legah ponekod 100-odstotna, v višjih legah pa od 20 do 80 odstotna. Zato zimske pozebe letos ne moremo zanikati. Poškodovani so v glavnem glavni brsti na enoletni rozgi, stranski brsti so pa povečini nepoškodovani. Nad 12 milimetrov debele rozge so bolj pozeble kot rozge debeline 6 do 12 milimetrov. Prav tako so skoraj povsod pozebla višje stoječa očesa, to je od vznika navzgor, od 5 očesa dalje.

Iz povedanega sledi, da kdor trte še ni obrezal, naj pušča te rozge, debele od 6 do 12 milimetrov, ne dalje kot 4 do 6 očes na rozgah, ki imajo krajše medlenke.

Tudi mag. Zafošnik je svetoval, naj reže mo na kratko ter puščamo nekaj več rodnega lesa. Z rezjo pa ni treba hiteti, boljše je čakati tako dolgo, da se bodo brsti začeli razvijati. Le tako bomo lahko najbolje presodili, kako kaže rezati. Če imamo rozge, ki niso pozeble, iz starega lesa, jih lahko narazemo

na daljše reznike, ker so, pri nekaterih sortah (laški rizingl, šipon, zeleni silvanec in še nekatere) mladike iz teh rozg tudi rodne. Ne smemo se ozirati na nekoliko deformirano obliko v zgoje trte, saj bomo to lahko pri prihodnji rezi popravili. Pri rezi od zimske pozebe poškodovanih vinogradov ne glejmo na število grozdov, ampak na pozebo. Čim več očes pozebe, tem več rodnega lesa moramo pustiti na trti, če hočemo imeti vsaj nekaj pridelka.

Strah pred pozno rezjo je odveč!

Ker bomo zaradi slabega vremena in zaradi zimske pozebe letos na splošno trto bolj pozno rezali, se mnogi vinogradniki bojijo, da je pozna rez za trto škodljiva. Glede tega povem, da je vsak strah pred pozno rezjo trte odveč. Mnogi praktični vinogradniki celo v normalnih letih priporočajo pozno rez.

Pozna spomladanska rez v času, ko gornja očesa na rozgi že odganjajo, zadržuje razvoj očes na spodnjem delu rozge. Tako se uspešno izognemo spomladanski pozebi. Grozdje v toplem vremenu pozneje cyete in lepše odveti, iz očes in stranskih očes požene večje število mladik v grozdi, kar ugodno vpliva na večji pridelok. Rast mladik je sicer nekoliko slabša, zato trti pomagamo z naglo delujočimi umetnimi gnojili. Pravilnost pozne rezi so pokazale izkušnje iz zimske pozebe trt v letu 1929.

Solzenja se pri pozni rezi ni treba bati, kajti takoj ko borta začela odganjati, se bo solzenje ustavilo. Če korenine trte srkajo vodo in v vodi topiliva hranila, potem rastlina to tudi uporabi. Solzice padejo na zemljo, zemlja pa ta hranila pomovno vrača trti. Zato solzenje trte ni tako škodljivo, kot mnogi mislijo. T. DOBERŠEK

Miha Krhin: »Če hoče kdo iz zemlje dobiti dohodek, naj upošteva, da sodobni način kmetovanja ne trpi napak.«

krompirja primanjkuje zaradi gnitja v lanskem letu. Ker ga prej kmetje niso množično zamenjali, bi radi zdaj vsi naenkrat seme, tega pa ni mogoče zagotoviti iz domačih legov. Da se kaj takega ne bo več zgodilo, bomo letos sami začeli pridelovati semenski krompir na 8 hektarih. Semena koruze je dovolj priporočenih sort, regres pa bo znašal 10 din za kilogram, vendar je pogoj, da kmet uporabi preizkušeno seme. Seme je resda drago, vendar ga je nujno uporabiti, če hočemo zagotoviti vlik pridelok. Gnojila so trenutno na zalogi, dobivamo jih postopoma, ne bi si pa upal trditi, da se ne bo nič zataknilo, ker so pri nabavi stalne težave zaradi deviz.

● Ali se bodo kmetje ravnali po vaših navodilih?

»Čez zimo smo imeli več izobraževalnih seminarjev, udeležba pa še nikdar ni bila tolikšna. Kmetje kažejo interes za sodobno kmetovanje, dobili pa so tudi pismena navodila. Celoten setveni načrt je dobro zastavljen, ima vse možnosti za uspeh, če bodo kmetje res upoštevali strokovna navodila.«

R. BAČER

Hmelj spet na kostanju

Sevniški kmetijski kombinat postavlja novo žičnico za nasad hmelja sorte golding

LOG PRI BOŠTANJU — Sevnški kombinat se loteva nove velike naloge, naprave 81 ha novih hmeljevih nasadov. Ta čas je polje pri Logu že polno kostanjovih drogov, ki bodo spet nadomestili betonske. Inž. Srečko Zvegljič pravi, da so se ob naravnih nesrečah lani in predlanskem kostanjovi nosilci bolj občutili, zlasti pri velikih nasadih. Željezobetonsko ogrodje žičnice je po svoje bolj občutljivo, saj prelomljen steber ni več uporaben.

Pri novem loškem nasadu bodo uporabili močnejše jeklene vrvi za sidra pa les akacije, ki je znan po svoji trpežnosti. Hmelj naj bi v njem prvič obrabli že prihodnje leto. Da bodo pospešili rodnost, bodo sadi-

A. Z.

KS Šmihel je še vedno izjema

Vse krajevne skupnosti so lani zbrale 85 milijonov din samoprispjevka, od tega je zbranih 36 milijonov v mestu — Novi most čez Krko bo!

NOVO MESTO — Od 1. junija lani poteka na območju novomeške občine nov srednjeročni program, za katerega zbirajo samoprispjevke (pole šolskega) vse krajevne skupnosti z izjemo krajevne skupnosti Šmihel. V najbolj zaostalih krajih pa prostovoljno plačujejo celo 2 odst. samoprispjevka, tako da so najbolj obremenjeni.

V krajevnih skupnostih Dolž, Mirna peč, Podgrad, Škočjan in Uršna sela krajanji v tem srednjeročnem obdobju plačujejo 2-odst. samoprispjevke za potrebe v domačem kraju, v vseh ostalih krajevnih skupnostih pa imajo uveden 1-odstotni samoprispjevke. Izjema je, kot že rečeno, Šmihel pri Novem mestu, kjer so bili na referendumu proti samoprispjevku, a dobivajo sredstva od SIS in druga kot vse

dum ponoviti, vendar se doslej še niso zganili.

Približno tako so razpravljali člani predsedstva občinske konference SZDL, ko so obravnavali lanskoletno poročilo o krajevnem samoprispjevku. V celoti je bilo zbranih na območju občine 84,9 milijonov dinarjev, od tega v 10 mestnih krajevnih skupnostih 36,4 milijonov din. S tem so v krajevnih skupnostih (ob prostovoljnem delu) veliko naredili.

Predsedstvo SZDL je dalo tudi odgovor na vse pogostejša vprašanja v

zvezi z gradnjo novega mostu čez Krko v Novem mestu, ker je bilo ob referendumu rečeno, da bodo mestne krajevne skupnosti združevale del sredstev v ta namen.

Gre pa za gradnjo »z zamikom« zaradi trenutno težkih razmer v gospodarstvu. Novi most je tako hudi zalogaj, da se bo gradnja brčkone vlekla čez dve srednjeročni obdobji. Gradnja je nujna, kajti stari kandidski je čedalje bolj betežen. Kmalu ga bo potrebno spet popravljati.

Akcija za novi most je pravzaprav že začeta, saj se z elektrogospodarstvom že dogovarjajo za stavbo (nasproti občine) ki jo je potrebno porušiti že v fazi pripravljanih del.

R. B.

Invalidi ocenjevali svoje delo

Letna skupščina Društva invalidov Novo mesto

NOVO MESTO — Čeprav je od ustanovitve Društva invalidov Novo mesto minilo šele tri leta, ima društvo danes že 520 članov. Na sobotni letni skupščini v Domu kulture so oednili prizadevanja društva za čim boljše življenjske in delovne razmere. Večina članov (317) je redno zaposlena, zato so del nalog društva prenesli v delovne organizacije. V tem času jim je uspelo ustanoviti štiri aktivne invalidov v večjih delovnih organizacijah, med katerimi se je še posebno izkazal aktiv invalidov DO »Novoteks«. Žal še ni uspelo ustanoviti podobnih aktivov v krajevnih skupnostih.

V društvu je trenutno vključenih le 23 članov, mlajših od 30 let, kar je razveseljiv podatek, zaskrbnjuje pa je, da je vzrok invalidnosti kar v 17% nesreča pri delu. V tem času je bilo zelo pomembno tudi delo komisije za socialna vprašanja invalidov, ki pa zaradi premajhnih finančnih sredstev ni mogla reševati gmotnega stanja svojih članov. Ukrepi najtežje zadevajo prav invalide. Večina ima najnižje osebne dohodke in pokojnine in jih vsaka podražitev močno prizadene. Invalidi, ki so vezani na posebno vozilo, porabijo mesečno tudi do 80 litrov bencina več kot zdravi ljudje, če se hočejo normalno gibati. Zato so predlagali, naj bi uveljavili pralog, po katerem bi del prispevka od cene bencina in drugih goriv odvojili na račun pocnitive goriva za gibalno motene invalide.

Komisija je finančno pomagala tudi socialno ogroženim invalidom pri udeležbi na izletih, srečanjih in klimatskem zdravljenju.

J. P.

VEČ BOLNIKOV V ZDRAVILIŠČA

NOVO MESTO — Občinska zdravstvena skupnost Novo mesto je morala lani nameniti za zdraviliško zdravljenje nekaj več kot 31 milijonov dinarjev ali 5 odstotkov več, kot je bilo planirano. Zdravniški konzilij so odobrili zdravljenje v zdravilišču 1.045 bolnikom iz novomeške občine, kar je 18 odst. nad planom, za 17.453 oskrbnih dni. Od tega je zdravljenje lani koristilo 995 ljudi. Povprečno so bolniki preživeli v zdravilišču 16,65 dni, zdravljenje enega bolnika pa je povprečno stalo 32.545 dinarjev.

Več izobraževanja

S skupščine obrtnega združenja Novo mesto

NOVO MESTO — 25. marca je bila tu skupščina Obrtnega združenja Novo mesto, ki združuje 600 rednih obrtnikov. Kot najpomembnejše odločitve so sprejeli začasni sklep o 1-odstotnem prispevku (pavsalisti 10 odst.) iz dohodka obratovalnic, namenjenega domačemu združenju za redno delo.

Skupščina je začela s kratko slovesnostjo, na kateri se je predsednik združenja Ivan Kranjc toplo zahvalil lani upokojenemu obrtniku Vinku Novaku za dolgoletno delo v združenju in njegovih samoupravnih organih.

V nadaljevanju so potrdili delovna in finančna poročila za preteklo leto, v razpravi pa so se najdlje zadržali ob letošnjem delovnem načrtu. Po enoletnem delu združuje v lastnih prostorih — prvič v zgodovini — so pogoji za delo ugodnejši, so ugotavljali delegati. V letošnjem planu, ki je zelo bogato zastavljen, so poudarili pomen izobraževanja v raznih oblikah dela. Da pa bi ga lahko organizirali, kot si ga sami želijo, bodo lastno stavbo dokončno uredili z učilnico vred. Za letošnje delo domačega združenja bodo potrebovali okrog 9 milijonov dinarjev, za kar bodo sredstva zbirali po enakem načelu kot v zvezi s tem, da gre za enkratno delo za akontacijo 1-odstotnega prispevka. To pa je za obrtnika in družbo znatno odtekanje.

Zanimivih razprav je bilo več, kaže pa, da v obrtnih delavcih s storičnostjo in disciplino nimajo nikakršnih težav in da se srečujejo tudi z zelo zanemarljivo fluktuacijo. Osebnih dohodki zaposlenih pri zasebnih obrtnikih so znatno boljši, kot jih imajo njihovi kolegi v združenem delu, vendar je tudi delovni čas dobro izkoriščen.

Obrtniki so poudarjali, da želijo dobro sodelovanje z občinskimi službami, kar pa je še odprtih vprašanj, jih bodo te dni dokončno razjasnili. Ker obrtniki znajo ceniti čas, niso imeli nobenih »uvodničarjev« ob vnaprej dostavljenih gradivih, razprave pa so bile kratke in jasne, tako da bi se tu racionalnosti pri sestankovanju lahko mnogi naučili.

R. B.

R. BAČER

Varčujemo na nepravem mestu

Celodnevna šola na ravni leta 1981

NOVO MESTO — V sedanjem srednjeročnem obdobju, ki se izteka z letošnjim letom, v novomeški občinski izobraževalni skupnosti niso dosegli vseh zastavljenih ciljev in uresničili vseh razvojnih možnosti. Referendumski program izgradnje šol je bil npr. uresničen le polovično, stabilizacija z obveznim varčevanjem v skupni porabi pa je med drugim preprečila uresničitev planiranega širjenja programov celodnevne osnovne šole in podaljšanega bivanja.

1990 naj bi bilo v novomeški občini vključenih v tovrstne oblike dela 37 odstotkov oddelkov in 43 odstotkov vseh osnovnošolcev. Če ne bo spet prišlo kaj vmes, ni namreč videti, da nam bo šlo že kmalu kaj bolje, da bi lahko tudi v te, izredno pomembne namene dali več denarja. Že sedaj pa so vse šole (tudi celodnevne) dolžne uvažati vsebinske elemente celodnevne šole v svoje vsakodnevno delo.

Z. L.—D.

Koristno namenjen denar

2 milijona dinarjev, zbranih od lanske sindikalne članarine, je namenjenih pomoči delavcem

NOVO MESTO — Kot solidarnostno pomoč pri izrednih dogodkih v družinah, za letovanja in za enkratne pomoči delavcem z nizkimi osebnimi dohodki je novomeški občinski sindikalni svet ob zaključnem računu za leto 1984 namenil 2 milijona dinarjev iz sindikalne članarine.

Da bi omilili stisko, v kateri se je zaradi druginje in drugih okoliščin znašlo brčkone precej zaposlenih v novomeški občini, se je sindikat odločil za pomoč, kolikor dopuščajo finančne možnosti. Iz tega sklada bodo pomoči lahko dobili delavci in njihove družine, če njihova delovna organizacija ni mogla oblikovati sklada skupne

porabe. Pomoč je predvidena, če gre za smrt, elementarno nesrečo, smrt ožjih družinskih članov ali težjo invalidnost.

Prav tako bodo delno krili stroške letovanja delavcem in njihovim družinam, ki so slabega zdravstvenega stanja, a zaradi slabih socialnih razmer že tri leta in več niso mogli na pravi dopust. Enkratne pomoči pa bodo dodeljevali za nakup ozimnice, kurjave, šolskih potrebščin in obleke za otroke, ob daljši bolezni delavca, ob vseh vti v novo stanovanje in v drugih izjemnih okoliščinah.

Zaenkrat so pripravili teze za oblikovanje pravilnika, po katerem bodo upravičencem dodeljevali vse tri vrste sindikalne pomoči. Gradivo je 21. marca obravnavalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta, ni pa še sprejet pravilnik.

R. B.

ostale krajevne skupnosti. To ni najbolj pošteno, posebno še, ker so Šmihelčani obljubili neuspeli referen-

KAJ BO Z MERCATORJEM?

NOVO MESTO — Celoten zaplet okrog združenja Mercatorjevega tozda Standard in Kmetijske zadruga Krka, ki je bilo lepo zamišljeno in je ob drugem neuspelem referendumu v Mercatorju propadlo, je 21. marca obravnavalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu. Ocenili so, da posebno v pripravah na drugi referendum vodstvo tozda Standard in sindikat v kolektivni nista izpeljala dogovorjenih priprav, zlasti ne obravnave po sindikalnih skupinah. Predsedstvo občinskih sindikatov pa vztraja na prizadevanjih za združitve, predvsem zaradi ekonomske upravičenosti in uresničitve občinskega programa o razvoju trgovine v občini.

Šolski program dobro kaže

NOVO MESTO — Če ne bo števno slabših gospodarskih razmer, kot so že, potem bo verjetno prvič v zgodovini tokratni referendumski program za gradnjo šol povsem uresničen. Tako obetavno oceno so dali 22. marca na predsedstvu občinske konference SZDL.

Čeprav cene materialov in gradbenih storitev naglo rastejo, jih vedno višji osebni dohodki prehitujejo, prav v tem pa je skrivnost uspeha pri uresničevanju občinskega programa za izgradnjo šol, za katerega občani plačujejo 1-odstotni šolski samoprispjevke. Medtem ko so lani načrtovali, da bodo zbrali 50 milijonov din tega samoprispjevka, so višji osebni dohodki omogočili, da so zbrali 91 milijonov dinarjev. In ker je še iz

● Predsedstvo SZDL je odločno zavrnilo glasove in pobude, naj bi občinski program spreminjali v korist gradenj šol na območju mesta.

prejšnjega programa ostalo neporabljenih 5,6 milijonov dinarjev, je bil lanski prihodek za gradnjo šol (z amortizacijo vred) 110 milijonov dinarjev.

Za dograditev in posodobitev osnovne šole Žužemberk je šlo v preteklem letu 22,8 milijonov dinarjev, slabše 3 milijone dinarjev pa za dokumentacijo za gradnjo osnovne šole na Otočcu, ki je letos na vrsti. Po odstetju bančnih stroškov poslovanja v letu 1984 je ostalo za letošnja dela 84,3 milijona din.

Kot kažejo zdajšnji izračuni, bo letos na voljo za gradnjo šol po občinskem programu 246 milijonov dinarjev. Na seji odbora za gradnjo šol so predlagali, da bi ta sredstva v celoti namenili za gradnjo in dograditev šole na Otočcu (z opremo vred), 10 milijonov din pa bo šlo za pripravljajalna dela v Vavti vasi. Če se ne bodo razmere poslabšale lahko v Vavti vasi računajo na začetek gradnje jeseni 1986.

R. B.

Prašiči prinašajo izgubo

Razkorak med družbeno priznano in proizvodno ceno prašičev je vedno večji in že ogroža poslovanje

METLIKA — Glede na razmere so v temeljni zadrugi organizaciji Kooperacija v metliški kmetijski zadrugi s poslovanjem v lanskem letu zadovoljni, saj so vse enote TZO, se pravi klavnica, trgovina in kooperacija poslovala pozitivno. Celotni prihodek TZO je lani znašal 840 milijonov dinarjev, za poslovni sklad pa so namenili 23 milijonov din.

Ena največjih težav, ki se tako rekoč iz dneva v dan še povečuje, je nesorazmerje med lastno ceno prašičev in družbeno priznano ceno, ki je osnova za oblikovanje malo prodajne cene svinine. Že doslej je prašičereja v okviru TZO poslovala z izgubo in prav zaradi prašičereja je enota kooperacija v zelo težkem položaju, sedaj pa se bojuje, da utegnejo te težave ogroziti celo dobro poslovanje celotne TZO.

● Letos TZO načrtuje gradnjo skladišča za kmetijske pridelke in reprodukcijski material v Podzemlju, ki jo odlagajo že več let, stala pa naj bi okoli 40 milijonov dinarjev. V planu imajo tudi nadaljnje agro in hidromelioracije in komasacije.

Družbeno priznana cena živih prašičev je še vedno 162,12 dinarjev za kilogram, proizvodna cena pa se že bliža 300 dinarjem za kilogram. Metliška klavnica, enota TZO, zakolje na leto okoli 9.000 prašičev. Večino jih dobijo iz ferm, v katere je metliška kmetijska zadruga vlagala v razširitev kapacitet: iz Nove Topole kakih 4.000, iz Stične približno 2.500 na leto, ostalo pa iz organiziranega pitanja na območju metliške zadruge, se pravi iz mini farm na Otočku, v Pravatini in na Krasincu.

Poleg prašičev zakoljejo v metliški klavnici od 900 do 1.000 glav goveje živine na leto, ki pa jo dobijo izključno iz lastne proizvodnje in organizirane-

ga pitanja pri kooperantih. Prireja govedine sloni v glavnem na doma pridelani krmni, kateri dodajajo minerale in vitamine, ker gre res za bolj ekstenzivno, dalj časa trajajoče pitanje, so pa zato stroški manjši. Razveseljivo je, da se stalež živine ne zmanjšuje, tako da je v metliški občini okoli 1.600 do 1.700 krav in govejih plemenic in okoli 600 pitancev.

Ob združitvi KIT in Mercatorja je prišlo do nekaterih sprememb tudi v metliški zadrugi, tako da se je dejavnost TZO Kooperacija razširila. Sedaj spada v okvir TZO tudi lastna kmetijska proizvodnja, se pravi poljedelstvo in živinoreja — v Mestnem logu je 120 pitancev v turnusu — in servis za popravilo kmetijske mehanizacije. Sedaj je v TZO zaposlenih 80 ljudi, okoli 600 kooperantov pa redno in z vsjo svojo proizvodnjo sodeluje z metliško zadrugo.

A. BARTELI

KONČNO PRAVA POSTAJA — V osnutku programa del iz novega samoprispjevka je tudi gradnja prepotrebne avtobusne postaje v Metliki, kajti sedanje zasilno, neurejeno pa tudi nevarno postajališče nikakor ne ustreza današnjim potrebam.

V pripravi je nov samoprispjevke

Z njim bi v bočini zbrali 94,3 milijona din ali 20 odst. vrednosti del

METLIKA — Z junijem se bo v metliški občini izteklo sedanji samoprispjevke, še pred tem pa bo referendum za nov samoprispjevke v tej belokranjski občini, ki je po tem, koliko časa njeni občani neprekinjeno plačujejo samoprispjevke, v Sloveniji prav na vrhu. Izdelali so že osnutek programa del, ki naj bi jih v naslednjem petletnem obdobju opravili s pomočjo samoprispjevka.

Po tem osnutku naj bi v tem času s samoprispjevkom zbrali blizu 94,3 milijona dinarjev. Od tega je predvideno, da bodo 80 odstotkov namenili za uresničevanje programa del samoprispjevka, 20 odst. pa za uresničevanje planovkrajevnih skupnosti. Vrednost del, ki naj bi jih po tem osnutku programa del v tem obdobju opravili, so ocenili na dobrih 378 milijonov dinarjev, tako da sredstva samoprispjevka predstavljajo petino vrednosti načrtovanih del.

Za gradnjo šolskega dvorane pri metliški osnovni šoli naj bi iz samoprispjevka namenili 17 milijonov dinarjev ali 19 odst. vsega potrebnega denarja. Drugo večje delo iz osnutka programa je gradnja prepotrebne avtobusne postaje v Metliki, ki naj bi stala 30 milijonov dinarjev, polovico te vsota pa naj bi prispevali iz samoprispjevka. Za gradnjo mostu čez Lahinjo v Geršičih je iz samoprispjevka predvidenih 10 milijonov dinarjev ali manj kot tretjina vsega potrebnega de-

narja, za razširitev telefonskega omrežja v občini pa 20 milijonov din ali 15 odst. celotne vrednosti. Za oskrbo v vodo (sem so vštete tudi raziskave in čistilne naprave) naj bi v tem obdobju skupaj namenili 35 milijonov din, od tega 5 milijonov ali 14 odst. iz samoprispjevka. Za posodobitev cest Slamna vas — Radovica in Drašiči — Krmačina in za večja vzdrževalna dela predvidevajo v petih letih 58 milijonov dinarjev, od tega iz samoprispjevka 8 milijonov ali 14 odstotkov.

Tako je že iz osnutka programa del jasno, da so se v občini odločili za res najnujnejša dela, ki bi jim v tem obdobju lahko uresničili.

A. B.

Novomeška kronika

PETROL — Obljublamo, da vsi 14 dni ne bomo napisali nič slabega v novomeških prodajalnih bencina. Fantje so v primerjavi s šentjernejsko Petrolovo posadko pravi heroji dela. V soboto je na žrpalci v Šentjernejski dežural en uslužbenec. Ko so naenkrat pripeljali trije žejni avtomobili, je možak mirno sedel za mizo in začel šteti denar. Začel je z velikimi bankovci, nadaljeval s srednjimi. Ko se je velikost strastjo lotil še kovancev, je del avtomobilistov izgubil živce in odpeljal, najbolj potrpežlivi pa je dočakal, da sta se od nekod pojavila še dva žrpalčarja. Seveda mislite, da sta ga takoj postregla. Ne, za začetek sta začela preučevati eno žrpalčar, kot da jo vidita prvič v življenju.

BONI — Poročajo, da je akcija zbiranja denarja za pomoč lačnim Afričanom izredno dobro uspela. Lepo in prav, vendar bi morali organizatorji poskrbeti tudi za nekateri malekosti, čeprav so le kozmetične narave. Otroku si dal za Afričana na primer 1000 din, iz šole pa je prinesel bon za 20 din. Saj razumeš, da je bonov zaradi izredno ugodnega odziva zmanjkalo. Ali jih je res tako težko dobiti ali izumiti kakšno drugo obliko potrdila, ki je hkrati tudi stimulacija in tako zapreti pot govoricam?

SMUČANJE — Novomeški obrtniki so pred kratkim po pošti prejeli izpolnjeno denarno nakaznico, s katero naj bi slovenskemu smučanju nakazali 5.000 din. Nakaznici sta bili priloženi dve pogrošni nalepki. Slovenski smučarski trust se očitno zdi sam sebi že toliko velik, da mu je odveč že najbolj osnovna vkladnost. Za 5.000 din bi obrtnik že zaslužil nekaj prijaznih besed, še zlasti, ker je v poslovnem svetu navada, da je vkladnost temeljna lastnost prosilcev. Morda pa ne gre za prošnjo, morda je posredni slovenska varianta »Gangsterske kronike«.

Ena gospa je rekla, da v naši občini na veliko sekajo jabolka, ki so jih nekaj zasadijo ob cestah. Kdo bi si mislil, da bo stara Jugoslavija skrbela za kurjavo revežev v novi?

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 14. do 20. marca so v novomeški porodnišnici rodile: Danica Hudak iz Sečjega sela — Mirjam, Anita Zorc iz Malkovca — Katja, Antonija Škvarč iz Gornjih Skopje — Antona, Dragica Šepić s Homa — Demisa, Irena Vitič iz Brezovjace — Jureta, Vilma Mihelčič iz Dolenje Težke vade — Majo, Slavica Udovc iz Sentruperta — Andrejo, Irena Blatnik iz Krmelja — Lovra, Marija Birsca Sela pri Strah — Matjaža, Marija Miketič iz Črnomlja — Aleša, Marija Pekolj iz Mokronoga — Tadeja, Marjeta Strugar iz Črnomlja — Valentino, Nevena Verše s Sela pri Semčiču — Natasa, Vladka Šimec iz Črnomlja — Nana, Darja Humerovc iz Lokev — Katarino, Stanislava Bohte iz Vinje vasi — Andrejo, Darja Past iz Mokronoga — Katjo, Cirila Brajdič iz Lokev — Marjano, Mihaela Vavpič iz Dolenjskih Toplic — Bernardo, Mihaela Strgar iz Leskovca — Dušana, Karmen Bukovec iz Mirne — Boruta, Antonija Metlič iz Dolge Rake — Stanislavo, Tatjana Bertole iz Dolenjskih Toplic — Natasa, Maja Abram iz Brezja — Katjo, Marjeta Ravnikar iz Lutrskega sela — deklico, Martina Kosec iz Gorenjega Suhadola — deklico, Anica Bijek iz Prapreč — deklico, Marija Možina iz Črnomlja — deklica, Maja Petric iz Gornje Lovčice — deklico, Darinka Poličnik iz Loške vasi — deklico, Bernarda Rozman iz Kanižarice — deklico.

IZ NOVEGA MESTA: Olivija Metelko s Ceste herojev 22 — Sanjo, Tatjana Kalčič s Ceste herojev 56 — Jureta, Vanda Zupevec s Poti na Gorjanec 32 — Katjo, Zdenka Knafelec, Na Tratah 6 — Tanjo, Brigita Seremetelj iz Kristanove 30 — Ervina, Milena Povše iz Lamutove 14 — Majo in Irena Bojović iz Ragovske 9 a — Marka. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

IGRALSKA SKUPINA METLIŠKE OSNOVNE šole vadi Kekca, ki ga bodo v kratkem zaigrali svojim vrstnikom v kulturnem domu Edvarda Kardelja. Mlade igralce vadi in vodi tovarišica Ivanka Rus, kostume jim bodo sešili v Srednji šoli tekstilne usmeritve v Metliki. Kekca pa bodo gotovo zaigrali še za druge gledalce, ki sicer ne obiskujejo osnovne šole.

POBUDO JE DALA KRAJEVNA ORGANIZACIJA RK, mladi aktivisti RK pa so tisti, ki so jo spravili v življenje. Gre namreč za zbiranje prispevkov za lačne v Afriki. Mladi obiskujejo metliške krajanje, jim razlagajo, za kaj gre, zato ni nič čudnega, da je akcija iz dneva v dan uspešnejša.

Moka — glavni krivec za slab kruh

Poleg tega v črnomaljski Pekarni navajajo tudi iztrošene stroje, pomanjkanje prostora, premalo kvalificiranih pekov — Odnosi se urejajo

ČRNOMELJ — Na predlog črnomaljskega in novomeškega izvršnega sveta je bil lani maja v tozdu Zito Novo mesto sprejet ukrep družbenega varstva, predvsem zaradi motenj v samoupravnih odnosih v eni od treh enot tozda, v črnomaljski Pekarni. Čeprav so bile motnje tudi v novomeški enoti, pa je bilo najhuje prav v Črnomlju, kjer so jim očitali kršitev samoupravnih pravic in družbene lastnine, samovoljo nekaterih delavcev, familiarnost in neučinkovit delavski svet. In kako je v Črnomlju danes, po desetih mesecih ukrepa družbenega varstva?

Konec preteklega leta se je sestala komisija za družbeni nadzor in ocenila, da so doseženi rezultati dobri ter nakazala možnost predčasnega prenehanja ukrepa družbenega varstva. »V naši pekarni ni bila toliko vprašljiva kvaliteta kruha, ampak predvsem medsebojni odnosi, ki so vplivali na red in disciplino. Zavedamo se, da bo potreben daljši čas, da se bodo razmere uredile, saj so bile težave več let,« pove Marjan Ostanek, ki je vodja črnomaljske enote šele 4 meseca.

V Črnomlju se zavedajo, da bi bil kruh lahko še boljši, kot glavnega krivca za slabšo kvaliteto pa navajajo moko, ki jo lahko delno izboljšajo z mešanjem, sicer pa ni upanja, da bi dobili moko bistveno boljše kakovosti. Težave so tudi v tem, da ne morejo ponuditi toliko belega kruha, kot potrošniki želijo, kajti deleža porabljenih bele in črne moke morata biti enaka.

Letos je bila pri nas kurjava razmeroma kar v redu. S kurivom smo varčevali, a so bile kljub temu povprečne temperature v stanovanjih višje kot v prejšnji sezoni. Poseben problem pa so nekvalitetno zgrajeni bloki, ki so tudi slabo izolirani. Pri blokih A 1 in A 2 je slaba fasada in težave so z ravno streho. Pri ostalih so tudi slabo izolirane kleti in podstrešja. Zato so v priljubljenih in najvišjih stanovanjih bistveno nižje temperature in znašajo tudi 2 do 3 Celzija. Za te razlike ni kriva kurjava. Nismo pa še nikoli ukrenili, da bi tisti, ki imajo manj tople, plačevali manj. Cena je enotna: 79 din za kv. meter stanovanja skozi vse leto.

Na našem območju je 250 stanovanj, rednih neplačnikov pa je manj kot 10. Veliko zmede pa je nastalo zaradi izključitve iz ogrevanja dveh najnovejših in najkvalitetnejše zgrajenih blokov, v katerih so v glavnem mlade družine, tu ni večjih socialnih problemov, ni starejših in bolnih. Ta odklop je vzbudil pri stanovalcih ostalih blokov lažen občutek, da bi se tudi oni lahko na klasičen način cenje ogrevali. Žal pa ni tako, ker je v ostalih blokih manj dimnikov in tudi slabši so, slabša je izolacija itd.

Težave imajo tudi z opremo in tehnologijo, ki je v desetih letih, odkar je v Črnomlju pekarna, niso prenavljali. Zaradi veliko večje proizvodnje, kot je bila pred desetletjem, so prerasli tudi prostore. Gradnjo podnega skladišča imajo v načrtu od leta 1982, a se je iz leta v leto prelagala. Kaže pa, da bodo končno le prišli do njih.

«Gotovo bi bila kvaliteta kruha boljša tudi, če bi imeli več kvalificiranih pekov. Sedaj so ustrezno usposobljeni le štirje peki in slaščičar, ostali so priučeni, zato smo začeli v tozdu z dopolnilnim izobraževanjem. Menim pa, da delo pekov, ki je težko in predvsem nočno, ni primerno nagrajevano. Lanski povprečni osebni dohodek v naši enoti je bil dobrih 26 tisočakov in bojimo se, da bodo zaradi nizkih plač delavci začeli odhajati od nas,« pravi Ostanek.

M. BEZEK

Slaba izolacija

Izkušnje iz kurjenja

RIBNICA — Lado Orel, predsednik kurilnega odbora na Trgu Veljka Vlahovića v Ribnici, je povedal, s kakšnimi težavami so se otepli v tej kurilni sezoni in kako so jih reševali.

Letos je bila pri nas kurjava razmeroma kar v redu. S kurivom smo varčevali, a so bile kljub temu povprečne temperature v stanovanjih višje kot v prejšnji sezoni. Poseben problem pa so nekvalitetno zgrajeni bloki, ki so tudi slabo izolirani. Pri blokih A 1 in A 2 je slaba fasada in težave so z ravno streho. Pri ostalih so tudi slabo izolirane kleti in podstrešja. Zato so v priljubljenih in najvišjih stanovanjih bistveno nižje temperature in znašajo tudi 2 do 3 Celzija. Za te razlike ni kriva kurjava. Nismo pa še nikoli ukrenili, da bi tisti, ki imajo manj tople, plačevali manj. Cena je enotna: 79 din za kv. meter stanovanja skozi vse leto.

Na našem območju je 250 stanovanj, rednih neplačnikov pa je manj kot 10. Veliko zmede pa je nastalo zaradi izključitve iz ogrevanja dveh najnovejših in najkvalitetnejše zgrajenih blokov, v katerih so v glavnem mlade družine, tu ni večjih socialnih problemov, ni starejših in bolnih. Ta odklop je vzbudil pri stanovalcih ostalih blokov lažen občutek, da bi se tudi oni lahko na klasičen način cenje ogrevali. Žal pa ni tako, ker je v ostalih blokih manj dimnikov in tudi slabši so, slabša je izolacija itd.

Lado Orel

Sklenjeno je bilo, da bo Komunalna do konca maja prevzela ogrevanje v Ribnici. Vendar ni ničesar storila. Zato smo kar predstavniki blokov oz. naseljskih sestankov in povabili nanj tudi predstavnike Komunalne in občinske skupščine. Od Komunalne ni bilo nikogar, predsednik občinske skupščine Stanko Rus pa nam je zagotovil, da bo o tem, če ne bo nič narejene, že v aprilu razpravljala občinska skupščina in nato ustrezno ukrepala.»

J. PRIMC

Dijaški dom dočakal prenavo

Denar prispevala republiška izobraževalna skupnost

ČRNOMELJ — Predvidoma maja bodo v Črnomlju začeli adaptirati tamkajšnji dijaški dom. Po sedanjih cenah bodo dela veljala 30 milijonov dinarjev, konec avgusta, ko naj bi bila preureditev zaključena, pa bo po predračunih potrebno odšteti še dodatnih 8 milijonov dinarjev. Denar bo v celoti zagotovila Izobraževalna skupnost Slovenije.

Investicijski program predvideva dokončno sanacijo stavbe in adaptacijo sanitarnih ter bivalnega trakta doma, s čimer bi v glavnem izenačili prostorske pogoje s funkcionalnimi in higiensko-tehničnimi normativi. V dijaškem domu bo po adaptaciji prostora za 144 učencev, osnovna šola pa bo še vedno imela v najemu štiri učilnice, ki jih bodo v popoldanskem času uporabljali gojenci doma.

Večina v devizah

RIBNICA — Eurotrans Ribnica je bil ustanovljen leta 1971 in je imel čez dva meseca le tri tovornjake s skupno nosilnostjo 21 ton. Danes ima ta 240-članski kolektiv 110 sodobnih vozil s skupno nosilnostjo 2750 ton.

Lani je kolektiv Eurotransa s 96 vozili ustvaril 975 milijonov din celotnega prihodka, 330 milijonov din dohodka in 160 milijonov din čistega dohodka, vse to pa ob primernih osebnih dohodkih in skladih. Preko 80 odstotkov celotnega prihodka je deviznega prihodka (konvertibilnega), le 16 odstotkov pa dinarskega. Ta uspeh je rezultat dolgoročne načrtnega dela v domači delovni organizaciji in tudi z domačimi in tujimi poslovnimi partnerji.

Za uspehe so gotovo zaslužni tudi vozniki, od katerih jih je preteklo 3 v Eurotransu že od prvga leta njegove ustanovitve. Vozniki dosegajo s svojimi vozili zapadnoevropske norme. Tudi tehnična služba je dosegla kar 70 do 80-odstotno delovno sposobnost vozil, čeprav so delali v zelo slabih pogojih. Delo bo zdaj lažje in kakovostnejše, saj so se dni odprli novo mehanično delavnico in dobili 15 novih vozil.

J. P

Desetletje plodnega sodelovanja

V krajevni skupnosti Adlešiči so praznovali

ADLEŠIČI — V spomin na 22. marec 1945, ko so okupatorske sile s pomočjo ustaških enot požgale, porušile in izropale sedem vasi v današnji krajevni skupnosti Adlešiči, ter na dan, ko so pred štirimi desetletji v Beli krajini zadnjič počile sovražnikove puške, praznujejo Adlešičani svoj praznik. Letos je bil še toliko bolj slovesen, saj mineva desetletje, odkar sta krajevni skupnosti Adlešiči in Stara Ljubljana podpisali listino o pobratenju, prav toliko časa pa je gostinsko podjetje Ljubljana pokrovitelj adlešiške osnovne šole.

V tukajšnji krajevni skupnosti so lani uresničili celoten program del, največja pridobitev pa je bil most čez Kolpo pri Žuničih. Poleg tega so prebivalci Miličev, Žuničev in Paunovičev dobili telefon; pred zaključkom del pa je tudi telefonsko omrežje v vaseh, ki telefona še nimajo. Obnovljeno je bilo električno omrežje v Velikih in Malih selih, nadaljevali so z gradnjo vodovoda do Gorenjcev. Te dni je končno pridobljeno uporabno dovoljenje za primarni del vodovoda v Adlešičih. V letošnjem letu jih čaka še veliko dela, najbolj pa si želijo, da bi dokončali partizansko magistralo.

Na nedeljski slavnostni seji skupščine krajevne skupnosti sta s pobrateni krajevni skupnosti izmenjali vrsto priznanj za dolgoletno plodno sodelovanje. Poleg tega so Ljubljanci ni podarili Adlešičanom okrog 1600 knjig, umetniki in krajanji iz KS Stara Ljubljana pa so jim podarili umetniške slike.

B. M.

PRIZNANJE GASILCEM — Med številnimi, ki so ob prazniku krajevne skupnosti Adlešiči prejeli priznanja, je bilo tudi tamkajšnje gasilsko društvo. Na fotografiji: predstavnik adlešiških gasilcev (na levi) prejema bronasto priznanje OF iz rok pobratimov iz KS Stara Ljubljana.

Slabše, a še vedno dobro

Lani poslovalo ribniško gospodarstvo brez izgub — Izvoz nekoliko opešal — Obresti žro dohodek

RIBNICA — Organizacije združenega dela s področja gospodarstva in družbenih dejavnosti so minulo poslovno leto uspešno zaključile, čeprav letni obračun kaže, da so bili ti uspehi v obračunskih obdobjih med letom še boljši. To ugotavlja informacija SDK.

Najbolj razveseljiva je ugotovitev, da je ribniško gospodarstvo lani poslovalo brez izgub, saj takih občin v Jugoslaviji ni veliko. Industrijska proizvodnja je lani porasla. Gospodarstvo je lani izvozilo za preko 3,5 milijarde dinarjev (indeks 84), uvozilo pa za preko 700 milijonov (indeks 135). Vendar izvozijo še vedno za 5-krat več, kot uvozijo.

Porasli sta gospodarnost in donosnost, upadli pa akumulativna in reprodukativna sposobnost. Gospodarstvo je zelo odvisno od posojil, posebno za obratna sredstva, obrestni zanje pa so »požrle« kar 580 milijonov dinarjev (indeks 203), kar je 59 odst. sredstev, razporejenih za razširitev materialne osnove dela.

Za osebne dohodke je gospodarstvo razporedilo 57 odst. več, za skupno

PRIPRAVE NA KONFERENCO ZRVS

KOČEVAJE — V pripravah na volilno konferenco občinske organizacije ZRVS, ki bo predvidoma v prvi polovici prihodnjega meseca, je vodstvo te organizacije pripravilo poročilo o lanskem delu. Iz tega je razvidno, da so vse naloge v krajevnih organizacijah ZRVS kočevske občine uspešno uresničevali. Člani ZRVS so uspešno delali tudi v številnih delegacijah in ostalih organizacijah. V minulim letu so spremenili nekatere organizacijske oblike. V Predgradu in Osilnici sta prenehali delovati krajevni organizaciji. V Kočevju pa so namesto ene ustanovili tri krajevne organizacije. Poživili so delo aktivov ZRVS v delovnih organizacijah in skupnostih. Dosedanjemu vodstvu, predsedniku Matiji Prazniku in sekretarju Špiru Žegarju, je potekal mandat, zato bodo na tej konferenci izvolili nove organe vodstva te občinske organizacije. V. D.

POMOČ ZA LAČNE IN ŽRTVE POTRESA

VELIKA LOKA — Delavski svet Tesnil iz Velike Loke je na predlog osnovne organizacije sindikata sprejel sklep, da pomaga lačnim v Afriki, in žrtvam potresa na Kopaoniku. Zanje je odobril 30 tisoč dinarjev. Denar so nakazali iz sredstev skupne porabe.

porabo delavcev celo 109 odst. več, za razširitev materialne osnove dela 47 odst. več, za rezervni sklad 76 odst. več, za reprodukcijo 53 odst. več, za akumulacijo pa so namenili 54 odst. več. Ti podatki povedo tudi, da ribniško gospodarstvo v globalni ni upoštevalo usmeritev republiške resolucije o delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

J. P.

Izgube kazijo izboljšanje

Kočevsko gospodarstvo se popravlja, še izvzamemo trikratni porast izgub — Veliko za obresti

KOČEVAJE — Gospodarstvo kočevske občine je po ugotovitvah SDK doseglo ob zaključku minulega leta precej boljše rezultate, kot je bilo pričakovati ob devetmesečnem obračunu.

Žal se je v primerjavi z letom prej močno povečal obseg izgub (indeks 310), medtem ko so te izgube v primerjavi z devetimi meseci lani celo manjše (indeks 95), znašajo pa skupno 72,5 milijona dinarjev. Izgubo imajo vsi trije proizvodni tozdi Itasa in KG-tovz Kmetijska kooperacija. Zanimivo pa je, da med izgubarji ni nobenega izmed tistih, ki je izkazoval izgubo ob koncu leta 1983.

Razumljiva je tudi rast temeljnih kazalcev gospodarjenja, nadaljnje ugotovitvepa niso preveč spodbudne. Tako je kočevsko gospodarstvo zelo odvisno od posojil, zlasti za obratna sredstva. Za obresti je plačalo preko 1,2 milijarde (indeks 184), kar predstavlja 89 odst. sredstev, razporejenih za razširitev materialne osnove. Celotne terjatve do kupcev so ob koncu leta presegle celotne obveznosti do dobaviteljev za blizu 700 milijonov. Tudi čekov in menic je kočevsko gospodarstvo prejelo za skoraj 5 milijard več, kot jih je izdalo. Vse to ima za posledico tudi negativni saldo obresti, ki je znašal blizu 750 milijonov din (indeks 177).

Med slabostmi naj omenimo še visoko stopnjo odpisanosti opreme, ki znaša kar okoli 80 odst.

J. P.

PRIZNANJA SODELAVCEM

RIBNICA — Ob prazniku občine Ribnica je tudi kolektiv Eurotransa podelil priznanja najuspešnejšim poslovnim sodelavcem. Prejeli so jih Aero Celje, Black and Decker Grosuplje, Dunav Ljubljana, Kroop and Co. Sped. — Ges Hamburg, Steklarna Hrastnik, Šipad Sarajevo, Walter Seber — Internationale Speditionsgesellschaft Freilassing, Unis Sarajevo in občinska skupščina Ribnica. Na tej svečanosti je o zgodovini in dosežkih Eurotransa govoril direktor Dušan Čuk, člane kolektiva Eurotransa, poslovne sodelavce in druge goste pa je pozdravil tudi predsednik KPO Integrala Ljubljana Anton Rous. V kulturnem programu so nastopili operni pevci Ladko Korošec, Rajko Koritnik in Sonja Hočevar ter Ribniški oktet.

Revna trgovina

Trebanjski Mercator se je komaj izognil rdečim številkam

TREBNJE — Mercatorjev toz Gradšče je lansko poslovno leto komaj zaključil brez rdečih števil. Obljubljeno zmanjševanje zakonskih obveznosti je bilo pičilo, obveznosti iz dohodka so narasle hitreje kot akumulacija. Svoje pa je opravila tudi inflacija. Seveda te ocene še zdaleč ne bi bile tako trnoge, če trgovina na drobno nasploh ne bi bila v težkem položaju. Razlika v ceni, ki pomeni za trgovska podjetja glavni vir za pokrivanje stroškov, je padala. Trebanjski Mercator pa bi samo z razliko v ceni, ki je lani znašala nekaj čez 81 milijonov dinarjev, posloval z izgubo. Poleg tega morajo trgovske organizacije zaradi pomanjkanja trajnih obratnih sredstev najemati kredite po visokih obrestnih merah, kar vse vodi v zniževanje akumulativne sposobnosti. Seveda pa ni moč na tak način odpirati novih trgovin in posodabljanj starih.

Če pogledamo nekoliko podrobneje, kako je lani posloval Mercator, potem ugotovimo, da so dohodek povečali kar dobro. Taj večji za 62 odst., in za 37 odst. večji od načrta. To je še posebej ugodno, če vemo, da so porabljena sredstva narasla še hitreje. Čisti dohodek pa je bil seveda premajhen, da bi kril potrebe po akumulaciji.

Pomanjkanje lastnih obratnih sredstev je krepko prizadelo ta kolektiv. Zaloga večjeje kar 66 milijonov dinarjev. Poleg tega pa ni bil dosežen plan obračunja zalog; namesto da bi dosegli koeficient 10,48, so ga le 9,67. Posledica tega je bilo najemanje kreditov, za katere pa je bilo treba plačati kar 18 milijonov dinarjev obresti ali za 85 odst. več kot leto pred tem. Nekoliko boljše rezultate je opaziti pri ostalih kazalcih poslovne uspešnosti.

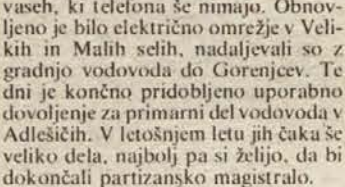
J. S.

Trebanjske iveri

VE SE, KDO JE ZMAGAL — Baje so komunisti v Dani zastavljali ostra vprašanja, zakaj je treba spet podražiti alkoholne pijače, pa o odstotkih in podobno. Kljub ostremu spraševanju pa se menda ve, da je tudi to pot zmagala ekonomska nuja in so se pijače vseno podražile. In kaj lahko ugotovimo ob tem: ena protipodražitevna lastovka še ne prinese zamrznitve cen.

KORISTEN IZLET

KOČEVAJE, RIBNICA — Uredništvo Naše žene je v sodelovanju z Globotourom, Namo in nekaterimi drugimi OZD minulo soboto organiziralo izlet v kočevsko in ribniško občino. V Kočevju so izletnikom pripravili v Nami ogled prostorov te trgovine in ugoden nakup, v prodajo svojih izdelkov pod ugodnimi pogoji sta se vključila še Trikon in Tekstilana, v ribniški občini pa tovarna Sukno iz Jurjevce.

občan vprašuje medved odgojara

Po čem sklepaš, da Ribničanje ne bodo spali na doseženih gospodarskih uspehih? — Ker investirajo v vse, le v prenočitvene zmogljivosti ne.

Drobne iz Kočevja

POVSOD LUŽE — Ob dežju ali tlehju snega je v Kočevju polno luž po cestah, ulicah, pločnikih in tudi drugih asfaltiranih ali tlakovanih površinah. Mnogo teh površin je dotrajanih in so na njih večje ali manjše vdrtine oz. luknje, na nekaterih cestnih odsekih pa sploh ni urejeno primerno odvodnjavanje, zato se sreminjajo v jezera. Posebno nevarno je za pešce ponoči, saj so ulice (zaradi varčevanja ali morda stabilizacijskega obnašanja?) skromno ali pa sploh ne razsvetljene.

ČETRTKOV INTERVJU

Pohitimo, ne odlašajmo več!

Za pomoč Sevnici in Kopaoniku so Brežiški občani zbrali 671 tisočakov — Za lačne v Afriki

BREŽICE — Življenja brez vzajemne pomoči si dandanes ne moremo več zamisljati ne v občini ne v regiji in republiku. Za solidarnost ni meja, tudi na svetu ne. V brežiški občini in Posavju se je ta oblika močno uveljavila po naravnih nesrečah, ki so v zadnjih letih povzročile ogromno škodo v vinorodnih predelih, najprej na Bizelskem, potem še v Sevnici. Za pojasnilo o tem, kako potekajo tovrstne akcije v brežiški občini, smo zaprosili predsednika koordinacijskega odbora za razširjanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti pri OK SZDL Mimico Avsec. Takole je povedala:

— Že nekaj časa zbiramo sredstva za pomoč od toče prizadetim v sosednji sevnici občini in od potresa prizadetim na Kopaoniku. Te akcije se je zdaj pridružil še zbiranje pomoči lačnemu prebivalstvu afriških držav. Odbor poziva k sodelovanju vse DPO, krajevne skupnosti, delovne organizacije in šole. Akcijo vodi občinski odbor RK, pri katerem se ta sredstva tudi zbirajo.

Ali že lahko poveste, koliko denarja so ljudje do zdaj prispevali in kako ste ga razdelili?

Po razdelitvenem programu, ki ga je napravil koordinacijski odbor, smo iz 0,22-odstotnega prispevka od enodnevnega zaslužka namenili 400 tisoč dinarjev za poravnavo sprejete obveznosti do sevniske občine in 500 tisočakov za pomoč prebivalstvu Kopaonika. Preostali denar, ki se bo še zbral iz tega naslova, bomo dali za pomoč afriškim državam. Odbor je na zadnji seji ugotovil, da je do zdaj zbranih 671.466 dinarjev in od tega zneska je Sevnica že dobila 400 tisočakov. Razlika 271.466 dinarjev smo nakazali na zbirni račun SRS za pomoč prizadetim na Kopaoniku. Računamo, da bodo v tem mesecu izpolnili solidarnostno obvezo vsi delovni kolektivi. Med njimi jih je, žal, kar precej, ki so na to pozabili.

— In kako poteka akcija za pomoč afriškim državam?

— V prodaji so denarni boni v skupni vrednosti 334 tisoč dinarjev. Preveze so jih krajevne skupnosti in delovne organizacije. Zgleden je primer brežiškega Slovina, ki je poleg enodnevnega zaslužka vnovičil še za 13 tisoč dinarjev denarnih bonov. Izredno dobro so se izkazali tudi pionirji naše občine, ki so mimo bonov na lastno pobudo zbrali nad 100 tisoč dinarjev. Zbrana sredstva bomo sproti prenakazovali za socialne namene. Vsi vemo in mnogi so tudi ob katastrofi v naši občini na lastni koži občutili, kako dobrodošla je hitra pomoč, zato ne odlašajmo, ampak pohitimo in se še danes pridružimo solidarnostni akciji s čim večjim prispevkom!

J. T.

Po dvorišču spoznaš gospodarja

Blagovnici v Brežicah prinaša dober glas tudi lepo vzdrževano okolje

BREŽICE — Na prste ene roke bi lahko prešteli javne zgradbe z vzorno urejenim in vzdrževanim okoljem. Celo v velikih turističnih objektih zemanjajo to skrb. V Brežicah po stalnem vzdrževanju trat in gredic ter po čistoči okolice s parkiriščem vred najbolj izstopa Blagovnica Posavje, ki ob vpadnici v mesto vzbudi pri vsakomur prikipen vtis.

— Naše vodilo je, da obiskovalec hiše po dvorišču oceni, kakšen je gospodar. — je povedal vodja te trgovske hiše Goran Krošelj. Zato skupaj s sodelavci stalno skrbi, da niti notranjost niti zunanost nista zanemarnjeni.

Po hortikulturni ureditvi ob dokončanju Blagovnice pred štirimi leti je kolektiv dokupil za 200 tisočakov okrasnih sadik. Poldrugo leto je okoli urejal poklicni vrtnar, s katerim so sklenili pogodbeno razmerje. Pozneje so poiskali rezerve v domači hiši in za vzdrževalca okolja postavili Jožeta Pungerciča. V sezoni mu pomagajo tri čistilke.

Goran Krošelj je med drugim povedal, da so se za hortikulturno ureditev vnaprej dogovorili tudi z Ljubljansko banko, ki ob Blagovnici gradi svojo ekspanzijo. Skrbi za okolje ne bodo opustili. Tudi to sodi k ponudbi. Pred

lepo in dobro založeno trgovino se vsakdo rad ustavi. Pri njih na terasi

Pomoč Afričanom

Dober odziv

KRŠKO — Občani v krški občini so se lepo odzvali v solidarnostni akciji »Pomoč prebivalcem dežel Afrike«, ki jo vodita koordinacijski odbor za razvijanje socialistične solidarnosti pri predsedstvu OK SZDL Krško in občinska organizacija Rdečega križa v Krškem.

Februarja in marca so zbrali 129.191 din. ki so jih prispevali: kolektiv OŠ Koprivnica pri Brestanici 1.800 din; COŠ Leskovec pri Krškem 22.240 din; KO RK Krško — Levi breg 10.000 din; KO RK — desni breg 17.000 din; učenci OŠ Koprivnica pri Brestanici 3.800 din; MČ RK na OŠ Veliki Podlog 3.080 din; MČ RK OŠ dr. Mihajlo Rostohar Krško 6.541 din; kolektiv OŠ dr. Mihajlo Rostohar 11.310; člani KO RK Veliki Podlog 17.580 din; DO, obrtniki ter družbenopolitične organizacije in društva KS Veliki Podlog 7.600 din; Vinko Radič Venič, Leskovec pri Krškem 3.000 din; krajevne organizacije ZRVS občine Krško 7.160 din; delavci Termoelektrarne Brestanica 12.350 din; udeleženci tečaja PMP—VMV v Brestanici 1.350 din; člani KO ZB NOV Krško 4.380 din.

Zbiranje pomoči za prizadeto prebivalstvo v Afriki se poteka v KO RK Senovo, Koprivnica, Brestanica; v Metalni Senovo, OO sindikata Termoelektrarne Brestanica in med mladimi člani RKna osnovnih šolah v Kostanjevici in na Ruki.

Z IZMENSKIM DELOM DO USPEHA

BREŽICE — V nekaterih delovnih organizacijah že letos lahko bistveno povečajo proizvodnjo z vpeljavo druge oz. tretje izmene. Stroji bodo tako bolj izkoriščeni, nove zaposlitve pa ne bodo zahtevale dodatnih investicij.

Tako imajo možnost vpeljati tretjo izmeno na dveh linijah v Tozd Opekarna — Rudnik z zaposlitvijo osmih delavcev. Vdobojskem Trimu si bodo pomnožili proizvodnjo z izpopolnitvijo dvoizmenskega dela. Zaposeliti morajo še 24 delavcev. O vpeljavi druge izmene naj bi razmišljali tudi drugi kolektivi, predvsem taki, ki zdaj ne izkoristijo obstoječih zmogljivosti.

Alkohol kriv za mnoge nezgode

Prometna varnost v Posavju lani nekoliko večja — 23 mrtvih

BREŽICE, KRŠKO, SEVNICA — Prometna varnost na območju UNZ Krško je bila lani podobna stanju leto poprej, nekoliko se je izboljšala le v sevnici občini. Lani so delavci organov za notranje zadeve v Posavju obravnavali 201 prometno nezgodo s smrtnim izidom in s telesno poškodbo ter 45 nezgod z gmotno škodo. Življenje je izgubilo 23 ljudi, 280 udeležencev pa je bilo huje ali lažje ranjenih.

Več smrtnih primerov je bilo, pri voznikih osebnih vozil, bistveno slabši je položaj pri pešcih, sorazmerno veliko pa je bilo v prome-

tnih nezgodah udeleženih otrok. Dva sta kot pešca izgubila življenje, 5 jih je bilo hudo in 9 lažje poškodovanih. Med povzročitelji nezgod izstopajo vozniki osebnih vozil, kolesarji in pešci. V prometnih nezgodah je nastala tudi velika gmotna škoda, kar okoli 26 milijonov din.

Poglaviti vzrok za nezgode je bila tudi lani prevelika oz. neprimerna

MITJA RIBIČIČ V KRŠKEM

KRŠKO — V petek, 29. marca, se bo mudil v Krškem član predsedstva CK ZKJ Mitja Ribičič. Dopoldne se bo pogovarjal z najvidnejšimi družbenimi delavci krške občine, popoldne pa še s predsedniki in sekretarji mestnih, univerzitetnih in občinskih konferenc ZSMS, ki se bodo v Krškem zbrali na dvodnevem posvetu. Na posvetu bodo mladi spregovorili še o pripravah na 12. kongres ZSMS, reformi visokega šolstva, pripravah na volitve 1986, letošnjih mladinskih delovnih akcijah ter o mednarodnem letu mladine. Ogledali si bodo tudi krško nuklearko.

hitrost, kar k 33 nezgodam pa je prispeval alkohol. Poskrbeti bo treba za še doslednejše ukrepe zoper vinjene voznike, a tudi za boljše preventivo in vzgojo, za večjo varnost otrok in mladoletnikov ter starejših občanov.

Po številu nezgod in posledicah je znova izstopal odslek magistralne ceste Ljubljana — Zagreb od Gmajne do hrvaške meje. Ta cesta je lani vzela 7 življenj, razmere na bivši avtocesti pa mečejo slabo luč na celoten položaj prometne varnosti v brežiški in krški občini. Sodnikom za prekrške so delavci UNZ podali 2.006 (leto prej 1.863 predlogov) predlogov za uvedbo postopkov o prekrških, odvzetih pa je bilo kar 526 voznških dovoljenj.

P. P.

Šentjanžani »za«

Kar 76,9 odst. krajanov za samoprisepek

ŠENTJANŽ — Krajinj te krajevne skupnosti so tudi v času dragine dokazali, da so pripravljeni seči v žep za skupno dogovorjene naloge.

Preveč je pozabljeno, da so bili pred dvema letoma ko je šlo za sicer propadli občinski referendum, med redkimi »za«. Ker se jim izteka sedanjí krajevni samoprisepek, so v nedeljo pred glasovalne skrinjice znova povabili svoje ljudi in gladko uspeli. Tako nameravajo uresničiti svoje načrte za naslednje petletko. Del predvidenega denarja bodo namenili za povečanje šolskega prostora, saj bi jim sicer v prvi celodnevni šoli v občini grozil dvoizmenski pouk, preostali denar pa bo šel za posodabljanje cest na območju krajevne skupnosti.

Vodstvo skupščine krajevne skupnosti se krajanom zahvaljuje za ponovno izpričano solidarnost, upajo, da jim pomoči ne bodo odrekli tudi na občini, kjer so nekateri pred razpisom tega samoprisepeka izrekli prenesečnje. Predlog za reorganizacijo šolstva v sevnici občini namreč navaja drugačne rešitve, predvsem razvažanje otrok po vseh treh šolah Mirenske doline, za kar pa krajinj očitno niso.

A. Ž.

kupci poleti lahko celo posedijo in se spočijejo pod palmami, ki jih razpostavijo naokoli. Tudi to jim prinaša dober glas ob hkratni skrbi za pravčasno nabavo blaga, ki ga primanjkuje. Kupci s Hrvaškega napravijo tukaj 50 odst. prometa. Na Brežice se še iz predvojnih časov navezujejo kupci od Samobora in Bregane do Zapršiča, Klanjca in Kumrova.

J. TEPPEY

VEČ KOT SAMO USMERJANJE

BREŽICE — Za letošnjo resolucijo o politiki družbenega in gospodarskega razvoja občine so člani občinskega komiteja z zadovoljstvom ugotovili, da je v primerjavi s prejšnjimi bolj obvezujoča kot usmerjajoča. Menili so, da je to edino pravilno, ker so v združenem delu glede tega veliko preveč zadržani. Zaradi zastoja v prodaji na domačem tržišču so se na primer samo v Tovarni pohištva na lastno pobudo odločili za večji prodor na tuji trg. Marsikje planirajo letošnji dohodek celo pod inflacijskimi napovedmi, kar pomeni, da po količini izdelkov in storitev ne napredujejo, ampak nazadujejo. Pri investicijskih opazajo pre malo naložb v modernizacijo proizvodnje. Tudi pri tem je Tovarna pohištva lahko mnogim za zgled, saj usmerja svoje naložbe že nekaj časa samo v posodobljanje tehnologije.

Za nedelo naj bi ne bilo socialnih pravic

Akcija sindikata in Centra za socialno delo

KRŠKO — Občinski svet Zveze sindikatov in Centra za socialno delo Krško sta oblikovala štiri delovne skupine, kiso 18. in 19. marca obiskale vse delovne kolektive v občini in njihove kadrovske ter socialne delavce in sindikalne aktiviste seznanile z vsebino in nalogami samopravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic.

Socialni varnostni delavci posveča krški občinski sindikatu svet posebno v zadnjem letu veliko pozornost, o čemer pričča tudi dobra analiza razmer, ki so jo pripravili skupaj z občinskim komitejem za družbene dejavnosti in nekaterimi interesnimi skupnostmi. Komitije za socialnovarstvene pravice bodo imeli v vseh temeljnih organizacijah, kar gotovo ne bo lahka naloga, saj so te za živle komaj v tretjini krajevnih skupnosti, kjer naj bi bil interes za ta vprašanja še bolj živ.

Skratka: v krški občini bodo skušali v slehernem okolju dobiti pristojno telo, ki bo dajalo mnenja k posameznim prošnjam prosilcev pomoči. Čeprav bo razumljivo, obilo zaprek, predvsem subjektivne narave, saj bo stališče članov komisije, ki bodo dobro poznali ljudi, s katerimi delajo ali živijo, v mnogočem odločalo o socialnovarstveni pomoči. V slednjih primerih bodo zamere in očitki članom teh komisij gotovo pogosti, čeprav ne bi smeli biti razlog, da bi popuščali pod pritiski, katerih ozadje je, žal, še prevečkrat nedelo in lažna solidarnost.

P. PERC

ZAHVALA BORK

Žene so nosile pomemben delež v boju za reševanje družbenih vprašanj in skupnem boju delavskega razreda ter vseh delovnih ljudi proti izkoriščanju. V tem boju so skušale uveljaviti svoje pravice enakopravnih članic družbe, kar so z dejanji tudi upravičevale. Temu prispevku je namenjeno vsakoletno praznovanje dneva žena. Letos, ko praznujemo 40 let ustvarjalnega življenja v svobodi, je bila zato odločitev Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj Krško, da poleg svojih žena delavk povabi na kulturno prireditev in izrazi pozornost tudi ženam borkam naše občine, zares izvirna, saj človek za srečo in nov ustvarjalni polet ne potrebuje veliko, le toplino, besedo zahvale, prijateljski stisk roke.

Za to prijetno in nepozabno gesto se v imenu žena bork in aktivistk delavcem Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj iskreno zahvaljujemo.

Predsedstvo občinskega odbora ZBZ NOV Krško

NOVI VODJA

SEVNICA — Po odhodu Alojza Vidica z mesta vodje enote sodišča v Sevnici so vsi trije zbori občinske skupščine na ponedeljkovi seji imenovali za novega vodjo sodnika tega sodišča in dosedanjega pomočnika vodje Silvestra Zagrajska.

KDOR MOLČI, DEVETIM ODGOVORI. Tako mislijo delegati zboru združenega dela, ki svojih planov in gospodarjenja na sejah občinske skupščine nikoli ne komentirajo. Njihova mlčanost je nalezljiva in ne izzove ne hvale ne graje. Roke se potem kar same dvigajo. Delegati glasujejo ali sprejemajo informacije, ne da bi sploh povedali, kje koga čevljev žuli.

KDO BO PREBIL LED? V krajevnih skupnostih jim ne gre v račun, da bi postali prav oni »žrtve« zmanjvanja družbene režije. Pokazalo se je, da se naloge v upravi in silih še kar naprej kopičijo, torej bi tam praviloma morali celo povečevati zaposlenosti, medtem ko si v KS ne morejo izbrati pravice niti za pol človeka. Toda nekdo bo moral nekoč tudi povedati, katere naloge so odveč. Vsakdo namreč ve, da si jih v krajevnih skupnostih ne izmislijo, da pa so tem bolj obremenjeni, čim kompletnejše so posamezne službe pa občinski in republiški ravni. Včasih so si na primer predtavljali, da bodo novi centri za socialno delo razbremenili, tako kot vselje doslej.

ZARADI UGLEDA SE PRILJAZNOST NEHA. Normalen človek bi pričakoval, da bodo ljudje hvaležni, če jih za to poklicani opozorijo na stanje ranpota mladoletnih nadebudnežev, ki kot kaže, v brežiški občini ni tako. Starše bolj kot usoda otrok skrbi lasten ugled. Najraje bi videli, da bi vsi zatiskali oči pred z zakonom skreganimi podvigi mladih predrncežev, ki se že prestopniki ali pa so na najboljši poti, da to postanejo.

NAJBOLJ BUDNI SO RIBIČI. Najbrž bi bili občani precej manj kritični do vode iz vodovodnih pip, če ribiči ne bi tako nepopustljivo spodbujali raziskav življenja v Savi in Krki. Od njenega onesnaženja grozi nevarnost tudi podtalnici, ki napaja brežiški vodovod. Ribiči se torej ne pustijo pretentati.

Krške novice

OBRESTI — Zdomka Maja Zorko se je po 14 letih lani vrnila domov in okrog pol milijarde vložila v lokalni tržišnji. Posli s sadjem in zelenjavo se sicer že kar zaveteli, stalnih strank ne manjka niti v Brežicah, toda povratnica ima cel kup pripomb na račun teh, ki so tudi njej pred vrnitvijo zidali gradove v oblikih, zdaj, ko nima več mark, pa je izračunala, da bi bolj živela le od obresti na vezano vlogo. Več prihodnj!

POZIVI — Občinski sekretariat za ljudsko obrembo Krško je sklenil obrambo usposabljanje. Občanom so poslali okrog 5.000 vabil, po prvih ocenah pa je odziv sorazmerno dober. Zanimivo je, da so »odgovorne obrambne strukture«, kot pravijo vodilnim in manj vodilnim ljudem, vabili k obveznemu usposabljanju kar s pozivi.

ŠPOSOBNI — Kluba posavskih Studentov v Mariboru in Ljubljani prirejata jutri v Krškem problemsko konferenco, kjer naj bi spregovorili o socialno-ekonomskem položaju študentov, kadrovske politiki in še o čem. Sodelovanje z delovnimi organizacijami in študenti ocenjujejo študente kot izredno slabo. Predlagajo delovne sestanke študentov in študentov ter vsakih nekaj mesecev in da delovne organizacije razpišejo nagrade za študentsko raziskovalno delo. Že študent naj bi vključil v delo raziskovalne skupnosti, da bi bili pozneje kot odgovorni delavci v delovnih kolektivih sposobni prenesti v prakso raziskovalne dosežke. Ali pa bo poslato Posavje samo še »delovno intenzivno«?

ŠOLSKI RADIO

Uresničila se nam je davna želja. Dobili smo glasbeni center in v šoli smo napeljali ozvočenje. Odločili smo se za interni radio. Izvolili smo tudi uredništvo našega radijskega programa. Pred kratkim smo pripravili prvo oddajo. Predstavili smo program, vendar ga bomo še sproti oblikovali in upoštevali tudi želje poslušalcev.

ARIANA BASTARDI
JOŽICA FLAJŠ
OŠ XII. SNOUB
Krmelj

Sevniški paberki

ŽE PONUJAJO — V trgovini na Glavnem trgu, kjer med drugim prodajajo tudi talne obloke, ponujajo itison za polneto brezobrestno posojilo. Spodbuden ukrep za pospeševanje prodaje blaga.

ZRAK PA TAK! — Sodeč po dolgem poročilu posavske sanitarne inspekcije, so Sevnici in okoličinah lahko srečni, da imajo Jugotanim. v poročilu, ki so ga predzadnji tork obravnavali na občinskem izvršnem svetu, namreč obdesečno piše: »V letu 1984 so bile v Jugotanimu opravljene meritve emisije škodljivih snovi, vidne emisije po Ringelmannu in emisije toplih delcev. Iz strokovne ugotovitve je razvidno, da so bile vse emisije koncentracije v dovoljenih mejah.« Tako inspekcije. Na tej seji (delegati tega gradiva očitno ne bodo dobili) ni nihče vprašal, zakaj so potem avtomobili rdečkasto rjavi, nad čim se jezijo gospodarjinje pri sušenju perila, zakaj je pobarban sneg in še kaj. Ob takih »strokovnih« ugotovitvah bo v bodoče treba najmanj zamenjati oči.

VALORIZACIJA ŠTIPENDIJ

POSAVJE — Pri skupni strokovni službi za zaposlovanje s sedežem v Sevnici so 15. marca izplačali štipendije z 20-odstotno valorizacijo za nazaj od 1. januarja dalje. Tako so vsaj malo ublažili vse huje stroške študentov in dijakov.

DOBROVNIK KANDIDAT ZA PREDSEDNIKA IZVRŠNEGA SVETA

KRŠKO — Danes, 28. marca, ob 15. uri bodo na seji občinske kandidacijske konference v Krškem obravnavali poročilo predsedstva OK SZDL o poteku političnih aktivnosti za izvolitev predsednika in članov IS občine Krško. Določili bodo kandidata za predsednika IS in opredelili postopek za določitev kandidatov za člane izvršnega sveta. Kandidat za predsednika IS je dosedanji podpredsednik IS in predsednik komiteja za družbene dejavnosti, družbeno planiranje in razvoj gospodarstva Igor Dobrovnik. Po seji občinske kandidacijske konference naj bi delegati vseh zborov občinske skupščine na skupnem zasedanju razrešili dosedanjega predsednika IS Vinka Baha, izvolili novega predsednika, podpredsednika in člane IS ter imenovali funkcionarja občinskih upravnih organov. Za podpredsednika IS je kandidat Niko Žibret, za člane pa Almira Božovič, Ivan Glogovšek, Branko Jane, Ivan Kozole, Martin Molan, Silvan Mozer, Silvana Mozer, Anton Podgoršek in Peter Žiganter.

Radio kar desetkrat glasnejši

Na Lazah nov 1,5 UKV oddajnik — Bodo v občini zbrali še za TV pretvornik?

SEVNICA — Medtem ko še ni povsem razčiščeno, kaj bo z radiom Posavje ali celo Dolenjske, je tukajšnja lokalna radijska postaja po dobrih 15 letih prišla do pomembne pridobitve: do novega antenskega stolpa z 1,5 kW UKV oddajnikom na Lazah.

S studiom na gradu imajo posledje brezžično zvezo. To pomeni, da ni več nujno imeti studija na oddaljenem gradu. Če bi naši vsaj 200 metrov od železniške proge primerne prostore, bi bil studio lahko v mestu.

srednjem valu, saj je ta opešani oddajnik prenehal oddajati. Sevniški radio sedaj dobro slišijo v Mirenski dolini do Trebnjega in globoko v Kozjansko.

● Sevniško lokalno radijsko postajo lahko poslušate štirikrat na teden na UKV 96,8 MHz in 100,9 MHz.

Na novi antenski stolp na Lazah bo naša osrednja televizija namestila

pretvornik za I. program. Marsikje v sevnici občini tožijo, da komajda ali pa sploh ne morejo loviti II. TV signala. Toda pretvornikov za II. TV mrežo takega pretvornika lahko prišli za 2,23 milijona dinarjev. Kakšne tri mesece bi potreboval IMP, televizije pa nadaljnja dva meseca, da bi bil pretvornik postavljen. Če v tem času v Sevnici ne bodo dali nedvoumno vedeti, da bodo ta denar zbrali, bo romala zamisel v koš. Morda bi se krajinj v krajevnih skupnostih dogovorili za ključ, kako priti do tega denarja?

A. ŽELEZNIK

Uredili odnose

V črnomaljski občini potekajo razprave o kulturi

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini prav te dni potekajo razprave o kulturi pred plenomom CK ZKS, na katerem bodo maja spregovorili o tej temi. V delovnih organizacijah obravnavajo kulturo v osnovnih organizacijah ZK in izvršnih odborih sindikata, v krajevnih skupnostih pa v okviru krajevnih konferenc SZDL.

«Pretekla leta smo imeli podobne razprave o inovacijah, šolstvu, a ne vem, če so se razmere bistveno spremenile, in tudi po letošnji razpravi pomembnejši premiki gotovo ne bo, če zaradi tega ne, ker je marsikje za uresničitev namer potreben denar, ki ga ni. Dobro pa je, da ljudje o teh težavah vsaj razmišljajo, s pomočjo razprav pa bodo ponekod gotovo uredili tudi odnose v kulturnem življenju,» je povedala Vida Šutej, predsednica delovne skupine za izvedbo razprav o kulturi pri črnomaljskem občinskem komiteju ZKS.

«Denarja za kulturo je malo, vendar je že ena prvih razprav v Adlešičih pokazala, da se ljudje zavedajo, da ne bo moč dobiti več sredstev, kajti prispevna stopnja za kulturo je ena najnižjih — le 0,37 odst. od bruto osebnega

Vida Šutej

dohodka,» pravi Šutejeva. Tako bodo letos v črnomaljski občini zbrali za kulturo okrog 15 milijonov dinarjev, za ljubiteljsko kulturo, v kateri dela okrog 500 ljudi, pa bo šlo le borih 1,88 milijona dinarjev.

«Še bolj zastrašujoče je to, da je za vzdrževanje petih kulturnih domov namenjenih le 150 tisočakov, je pa res, da doslej te postavke sploh ni bilo. V razpravah bi se morali dotakniti tudi vprašanja vzdrževanja teh domov, saj je nemogoče vsa sredstva zbrati le s prispevno stopnjo. Možnosti za še drugačno financiranje so, saj so ti domovi večinamski in se v njih me odvijata le kulturno življenje,» je prepričana Šutejeva.

B. M.

Znanje razvrstilo tekmovalce

Na območnem tekmovanju za Cankarjevo nagrado v Novem mestu se je pomerilo 48 osnovnošolcev in 27 srednješolcev

NOVO MESTO — Kar 48 osnovnošolcev in 27 srednješolcev se je pomerilo na tekmovanju za Cankarjevo nagrado, ki ga je minulo soboto v Novem mestu pripravilo Slavistično društvo Dolenjske. Prof. Jože Škufca, predstojnik novomeške organizacijske enote Zavoda SRS za šolstvo, je ob koncu med drugim poudaril, da letos še posebej razveseljuje večja udeležba srednješolcev na tem tradicionalnem preizkusu znanja za Cankarjevo nagrado.

Osnovnošolci, ki so prišli iz trinajstih šol, so se pomerili na prvi stopnji. Prvih šest je bilo razvrščenih tako: 1. Romana Potočnik z OŠ 15. divizije Grim v Novem mestu, 2. Anka Grčar iz OŠ dr. Pavla Lunačka v Šentupertu, 3. Amadeja Močnik z OŠ bratov Ribarjev v Brežicah, 4. Sandra Avsee z OŠ Milke Šobar — Nataše v Novem mestu, 5. Metka Vizlar z OŠ Raka, 6. Irena Ulčar z OŠ bratov Ribarjev v Brežicah.

Na drugi, težavnejši stopnji se je pomerilo 18 učencev iz prvih in drugih letnikov srednjih šol usmerjenega izobraževanja. Najboljše so bile: 1.

Alenka Camloh s Srednje šole pedagoške in tehniško naravoslovne usmeritve v Novem mestu, 2. Alenka Sever s Srednje šole tehniških in zdravstvene usmeritve v Novem mestu, 3. do 4. Marjana Jakša s Srednje šole Edvarda Kardelja v Črnomlju in Nives Hočevar s Srednje šole tehniških in zdravstvene usmeritve v Novem mestu, 5. Kristina Humar s Srednje šole pedagoške in tehniško naravoslovne usmeritve v Novem mestu, 6. Branka Vi-

detič z Družboslovne in ekonomske srednje šole v Novem mestu.

Na tretji, najzahtevnejši stopnji se je pomerilo devet tekmovalcev — učenec tretjih in četrtih letnikov srednjih šol usmerjenega izobraževanja. Najboljše so bili: 1. Vesna Čančar z Družboslovne in ekonomske srednje šole v Novem mestu.

Ubran kulturni večer

Predstavitve pesniške zbirke Severina Šalija »Sijoče mračine« in otvoritev slikarske razstave Janka Orača

METLIKA — Prva predstavitve nove pesniške zbirke Novomeščana Severina Šalija »Sijoče mračine«, ki jo je zadnji petek v Ganglovm razstavišču v Metliki pripravila tamkajšnja Zveza kulturnih organizacij, je izvenela v lep in ubran kulturni dogodek. Hkrati s predstavitvijo Šalijeve zbirke, o kateri več pišemo v današnji Prilogi, je bila otvoritev razstave del novomeškega slikarja Janka Orača.

Življenjsko in pesniško pot Severina Šalija, tega samoraslega nežnega poeta, je orisal njegov dolgoletni prijatelj in pesniški

Po trije najboljši iz vsake skupine (oz. stopnje) se bodo udeležili tudi republiškega tekmovanja za Cankarjevo nagrado, ki bo 20. aprila. Upajo, da se bodo med vrstniki iz drugih slovenskih območij dobro odrezali in da se bo komu posrečilo prebiti se med najboljše tudi v slovenskem merilu.

so drug prof. Jože Dular, Šali pa je za to priložnost napisal pesem, posvečeno Beli krajini, v kateri je zapel hvalnico tej deželi in njenim ljudem. Recitatorji so predstavili pesmi iz vseh obdobj Šalijevega zrelega pesništva, sicer je pa tudi zbirka »Sijoče mračine« izbor iz njegovih dosedanjih zbirk in pesmi, ki jih je Šali objavjal v raznih revijah. Pesniški večer sta dopolnila Ana Pezdire, mlada flavtistka iz Metlike in črnomaljski kitarist Ervin Čirič.

O Oračevem slikarstvu v zgibaniki pod naslovom »Od svetlobe k temi in nazaj« podaja svoje vtise Jovo Grobovšek.

A. B.

V TEKSTILNI ŠOLI JE ŠE PROSTOR

METLIKA — Vse več osnovnošolcev, ki letos končujejo šolanje, se zanima za vpis v Srednjo šolo tekstilne usmeritve v Metliki. Nekateri prihajajo s strahom vpraševati, ali je še kaj prostora, kajti nekdo je razširil govorice, da je vpisanih že preveč, kar pa ni res. Za šestdeset prostih mest v srednjem programu je doslej prispelo petinštrideset prijav, za trideset v skrajšanem pa enajst. Kdor bi rad v šolskem letu 1985/86 obiskoval Srednjo šolo tekstilne usmeritve v Metliki, naj pošlje prijavnico za vpis, obrazec 1.20. O vsem drugem bodo kandidati pravočasno obveščeni.

BREŽIČANI GOSTUJEJO

TREBNJE — V nedeljo, 31. marca, ob 18. uri bo tu gostoval Amaterski oder iz Brežic z Brešanovo komedijo »Smrt predsednika hišnega sveta«. Z delom, ki ga je režiral Vlado Podgoršek, brežiški igralci uspešno nastopajo. Do zdaj so dvakrat gostovali v Krškem, igrali v Sevnici in Brestanici, dvakrat pa so se predstavili domačemu občinstvu.

NASTOPILO BODO V CANKARJEVEM DOMU

ČRNOMELJ — Nad 5.000 poslušalcev je že navdušeno prisluhnilo zabavnemu orkestru črnomaljske glasbene šole, ko je igral v Beli krajini, Novem mestu in Dolenjskih Toplicah. Orkester je po 1. belokranjskem mladinskem glasbenem taboru, ki je bil lani julija v Starem trgu ob Kolpi, začel redno nastopati. Do konca tega šolskega leta ima v načrtu še več koncertov. Pod vodstvom Silvestra Mihelčiča bo 22. maja, ob dnevu Glasbene mladine, nastopil tudi v Cankarjevem domu v Ljubljani.

LADKO KOROŠEC GOST METROPOLA

NOVO MESTO — V novomeškem hotelu Metropol nadaljujejo s torkovimi glasbenimi večeri. 19. marca so pripravili srečanje znanega slovenskega opernega pevača, basista Ladka Korošca, z gosti. Priljubljeni pevec, ki je nastopil na številnih dolenjskih šolah, je povedal veliko zanimivega o svoji pevski poti in karieri na opernem odru.

Z antologijo v »Lahinji«

Črnomaljska predstavitev »Pesmi dolenjske dežele« že peta, odkar je knjiga izšla — Zanimiva prireditev

ČRNOMELJ — Antologija »Pesmi dolenjske dežele«, ki jo je uredil pesnik in prevajalec Janez Menart, založil in izdal pa Dolenjski list, je doživela še eno, že peto javno predstavitev, ki jim je namenjena. Tokrat je organizacijo predstavitev prevzela Zveza kulturnih organizacij črnomaljske občine, prireditev pa je minuli petek zvečer potekala v gostoljubnem črnomaljskem hotelu »Lahinja«.

O knjigi, v katero so uvrščene pesmi več kot sedemdeset pesnikov in ki premerja obdobje poldrugega stoletja, je govoril novomeški slavist, profesor Jože Škufca, poudarjajoč pri tem, da je »Pesmi dolenjske dežele« šteti za viden dosežek v slovenski literaturi v zadnjem času. Predstavitelj je več domiselnih besed namenil tudi poeziji in njenemu poslanstvu v zdajšnjem obdobju, še posebej pa pesnikom, katerih dela so bila ta večer recitirana in tistim, ki so svoje pesmi sami brali.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

Uspešno obdobje

Ob koncu predsednikovanja Zdravka Hribarja pri Glasbeni mladini Slovenije — Priznanje Glasbeni mladini Bele krajine

LJUBLJANA — Glasbena mladina Slovenije, ki združuje dvajset občinskih društev, je minuli teden na programsko-volilni konferenci izvolila novo republiško vodstvo. Glasbena mladina Slovenije bo naslednji vodil Ivan Marin, glasbenik in glasbeni pedagog iz Titovega Velenja. Na mestu predsednika je zamenjal Zdravka Hribarja, ravnatelja glasbene šole Marjana Kozine iz Novega mesta, ki je predsedniško dolžnost opravljal dve leti. Kot je bilo razbratljivo poročilo, je Glasbena mladina Slovenije prav pod Hribarjevimi vodstvom še okrepila svojo dejavnost. O tem govorijo tudi podatki. Tako je v lanskem kvizju, ki ga je pripravila ta organizacija, sodelovalo kar 300 šol, število prireditev pa se je od 131 v letu 1982 povečalo na 211 v letu 1984. Letos se

● ČRNOMELJ — V iztekajočem se petletnem obdobju je Glasbena mladina Bele krajine prispevala viden delež h kulturnemu življenju mladih. Pri tem je treba še posebej poudariti njeno vlogo pri tako imenovani koncertni vzgoji. Učenci belokranjskih osnovnih in srednjih šol so poslušali kar 72 mladinskih koncertov s slovenskimi, jugoslovanskimi in tujimi izvajalci. Poleg tega jih je Glasbena mladina Bele krajine v šestdesetih primerih popeljala na koncerte, operne in dramske predstave v večja kulturna središča v Sloveniji in na Hrvaškem. V njeni organizaciji je prva slovenska mladinska rock opera »Maček Muri«, ki jo je na verze Kajetana Koviča napisal Silvester Mihelčič, doživela že dvanajst predstav. Nadvse uspešno je lani organizirala tudi prvi belokranjski mladinski glasbeni tabor.

Glasbena mladina Slovenije vključuje tudi v evropsko leto glasbe, čemur bo posvečenih več manifestacij, med drugim tudi dan Glasbene mladine, ki bo 22. maja. Dodati je treba, da Glasbena mladina Slovenije uspešno deluje že petnajst let. Nekaterim najuspešnejšim pokrajinskim oziroma občinskim organizacijam, posameznikom in ustanovam so na omenjeni konferenci podelili priznanja. Eno od priznanj je dobila tudi Glasbena mladina Bele krajine, ki jo že vrsto let vodi skladatelj, glasbeni pedagog in ravnatelj črnomaljske glasbene šole Silvester Mihelčič. Ta organizacija je ves čas sodelovala med boljše, lani pa je priselila z novostjo — glasbenim taborom, ki so ga poletni izvedli v Starem trgu ob Kolpi.

I. Z.

Dolenjski oktet slavil s petjem

V soboto so mu prišli za 15-letnico s pesmijo čestitaj pobratena okteta iz Gornje Radgone in Karlovca ter ženski nonet iz Trebnjega — Trem pevcev podelili Galusova priznanja — Priznanja podelili tudi pokrovitelj Novoles

NOVO MESTO — Petnajst let delujoči Dolenjski oktet je ta svoj jubilej proslavil v soboto, 23. marca, z večernim koncertom v novomeškem Domu kulture, in sicer skupaj z Gasilskim oktetom iz Gornje Radgone, Nonetom Carmen iz Trebnjega in Karloškim oktetom, s katerimi najtesneje sodeluje oziroma je z njimi pobraten.

Malone do zadnjega sedeža zasedena dvorana je pozorno spremljala program, ki so ga začeli jubilatni z Gallusovo »Quam gallina in v prvem

● Andrej Pelko, predsednik zveze kulturnih organizacij v Novem mestu, je na sobotnem jubilejnem koncertu trem članom Dolenjskega okteta izročil Gallusova priznanja: Jože Plut je dobil bronasto, Drago Medic in Jože Šimc pa srebrno Gallusovo značko.

delu nastopa zapeli še narodni »Moja dečva je fofarica« in »Dekle na vrtu« ter Jerebovo »O Kresu«.

Seveda je Dolenjski oktet pel v drugačni sestavi, kot je začel ob ustanovitvi.

S pesmijo v pomlad

V Trebnjem nastopilo 370 učencev na pevski reviji

TREBNJE — Trebnjanci ostajajo zvesti tradiciji in so tudi letos pripravili reviji zborovskega petja v občini. Medtem ko je revija otroških in mladinskih pevskih zborov že za nami — izvedli so jo minuli petek — bo taka prireditev za zbor odraslih pevcev v drugi polovici aprila. Obe sta v počastitev 40-letnice osvoboditve.

Na otroški oziroma mladinski pevski reviji, ki je bila v trebnjskem kulturnem domu pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta, je nastopilo osem zborov z okoli 370 pevcov. Nekateri zbori so zelo številni, saj štejejo tudi po več kot 60 otrok.

Nastopili so: otroški zbori trebnjske in mirenske osnovne ter trebnjske glasbene šole, mladinski zbor mokronoške šole, mlajši mladinski zbor osnovnih šol v Velikem Gabru, na Mirni in v Trebnjem ter dekleški zbor trebnjske glasbene šole.

V ČRNOMLJU TRETJI ABONMAJSKI KONCERT

ČRNOMELJ — V soboto, 30. marca, ob 19.30 bo v tukajšnjem kulturnem domu tretji abonmajski koncert. Nastopila bosta trio Lorenz in mezzosopranistka Eva Novšak—Houška. Na sporedu bodo Schumannove, Rahmaninove, Brahmsove, Šostakovičeve in Beethovneve skladbe.

AMATERSKI ODER NOCOJ NA BREŽIŠKEM ODRU

BREŽICE — Po uspešnih gostovanjih v krški in sevnjski občini bo amaterski oder nocoj uprizoril »Smrt predsednika hišnega sveta za domače občinstvo. Predstava bo v prosvetnem domu ob 20. uri.

priredbi Z. Bošnjakoviča. Karloščani pa so se predstavili s Štefanovičev »Zdravo«, Kolakovičev »Dobro mi došel prijatelj«, narodno »Pismo moja«, Paljetkovo »Popevke sem slagal« in Špoljarjevo »Malo ja, malo ti«.

Koncert je zaključil Dolenjski oktet, ki je požel priznanje še za izvedbo Habbetove pesmi »Belokranjska deklica«, narodne »Mene glavica boli«, Foersterjeve »Razbita čaša«, Davidovskega »Ninje opuščaješi« in Kernove »Old man river«. V dodatku je oktet zapel še dve iz svojega programa, ki obsega nad šestdeset pesmi.

● Pokrovitelj praznika Dolenjskega okteta je bil Novoles. Na sobotnem koncertu je Janez Bajuk, predsednik KPO Novolesa, podelil posebna priznanja posameznikom, ki so še posebej zaslužni za razvoj in kvaliteto tega okteta. Priznanja so dobili: Lojze Kastelic — posmrtno, Peter Cigler — umetniški vodja Dolenjskega okteta od ustanovitve in prof. Miro Kokol, ki oktetu strokovno pomaga zadnji dve leti, piše priredbe skladb itd.

Gasilski oktet iz Gornje Radgone je za ta večer pripravil lpavčev »O mraček«, Čirčičev »Tam na vrtni gredi«, Škobernetovo »Stoji tam v gori partizan«, Venturinijevo »Pohojena travca« in Fleišmanovo »Triglav«. Pevke trebnjskega noneta so zapele Lajovčev »Veseli koledniki«, medžimursko »Vuprem oči«, narodno »Oj, ta mlinar«, Gallusovo »Pueri hebraeorum« in »Makedonsko narodno« oziroma

PREDSTAVITEV ŠALIJEVE ZBRKE — Severin Šali je za literarni večer v Ganglovm razstavišču v Metliki ob predstavitvi njegove zbirke »Sijoče mračine« napisal in prebral pesem, posvečeno Beli krajini.

Kako do novega bibliobusa?

Kombi novomeške potujoče knjižnice je povsem opešal, za novo vozilo pa bo treba odšteti okoli 6 milijonov dinarjev — Kulturna skupnost pomaga študijski knjižnici Mirana Jarca pri razreševanju tega vprašanja

NOVO MESTO — Za kombi, ki ga uporabljata novomeška potujoča knjižnica, so že po prvih vožnjah rekli, da je premajhen in neustrezen opremljen, torej le začasna rešitev pri oskrbovanju bralcev v oddaljenih krajih z leposlovnimi in drugimi knjigami. Z leti pa se je vozilo, ki je moralo redno na pot tudi v slabem vremenu in po razdrapanih cestah, hudo obrabilo in iztrošilo, tako da si ga komaj še upajo poslati na teren. Če bo potujoča knjižnica hotela nadaljevati svoje kulturno poslanstvo in biti tudi v naslednjem obdobju tako uspešna pri izposoji knjig, kot je bila do zdaj, bo morala čimprej priti do novega, večjega in ustrežnejše opremljenega vozila.

Ko so v študijski knjižnici Mirana Jarca, v okviru katere deluje potujoča knjižnica kot eden njenih oddelkov, razpravljali o tem, so menili, da kombi ne pride več v poštev, pač pa je treba nabaviti bibliobus, ker je samo v takem vozilu moč zagotoviti tudi dobre delovne pogoje za knjižničarja. Nakup vozila je študijska knjižnica potem vnesla v svoj letošnji program. Nerazrešeno je ostalo le vprašanje, od kod dobiti denar. Za bibliobus bi bilo treba odšteti kar okoli 6 milijonov dinarjev, tolikšne vsote pa knjižnica letos ne bi premogla, čeprav bo od občinske kulturne skupnosti dobila kar tri četrte več denarja kot lani.

Perečo problematiko so zato prenesli na skupščino kulturne skupnosti, češ naj svoje povedo še delegati, saj bodo le-ti odločali tudi o denarnem

● Kako se bo vse skupaj razpletlo, lahko zdaj le ugibamo. Pomembno besedo o tem bo imel namreč tudi zbor uporabnikov, ki se bo sestal 3. aprila. Delegatom tega zbora bo pri razpravi in odločanju nekoliko lažje, saj bodo prišli na sejo že seznanjeni s stališči in sklepi zbora izvajalcev glede bibliobusa in drugih vprašanj.

načrtu kulturne skupnosti za leto 1985.

Zbor izvajalcev je o prepotrebni nabavi bibliobusa — med drugim seveda — razpravjal že 11. marca.

Delegati so menili, da zaenkrat tega vprašanja ne bi reševali tako, da bi za 2 milijona dinarjev zmanjšali vsoto, namenjeno študijski knjižnici za nakup novih knjig, soglašali pa so, da bi 2 milijona dinarjev »vzeli« Dolenjskemu muzeju in za toliko zmanjšali vrednost njegovega dogovorjenega programa, ki ga financira občinska kulturna skupnost.

Večjo vsoto za bibliobus pa bi bilo moč — po sodbi zbora izvajalcev — dobiti iz sklada združene amortizacije poklicnih kulturnih ustanov, ki premore okoli 4 milijone dinarjev. Odbor podpisnikov samoupravnega sporazuma o združevanju amortizacije je tako namero sicer že zavrnil, vendar pa so delegati odboru priporočili, naj ponovno razpravlja o zadevi, ugodno reši vlogo študijske knjižnice in tako omogoči nakup bibliobusa.

I. ZORAN

Namesto odškodnine 24 let zapora?

Odgovor iz Jutranjke na prispevek s tem naslovom, objavljen 21. marca

Odbor samoupravne delavske kontrole TOZD MOTIV Sevnica in odbor samoupravne delavske kontrole na ravni delovne organizacije Jutranjka Sevnica sta na svoji seji 25. marca ugotovila naslednje:

1. Že v samem pripraviljalnem postopku zoper Rudija Stoparja je bivši sekretar občinskega sindikalnega sveta Sevnica Sašo Ječič očitno hotel, da se disciplinski postopek za ugotovljene hujše kršitve delovnih dolžnosti Rudija Stoparja sploh ne uvede, saj je že 28. 1. 1982 brez kakršnekoli preveritve obremenilne dokumentacije ugotovil, »da ni osnove za disciplinski pregon in da ni razvidno, da gre za kaznivno dejanje«. Odbora samoupravne delavske kontrole menita, da je za navedeni poizkus že na začetku v osnovi neogovoren in za tiste, ki morajo ustvarjati dohodek, nesprejemljiv, hkrati pa tak način hudo hromi izvrševanje delovnih dolžnosti in onemogoča odločanje v okviru zakonskih pravic in obveznosti in je eden od vzrokov za zavlačevanje postopka.

2. Organi v TOZD so 12. 3. 1982 na podlagi verodostojnih dokazil o šestih hujših kršitvah delovnih dolžnosti z očitnimi znaki kaznivih dejanj in zaradi povzročene večje materialne škode soglasno izrekli Rudiju Stoparju disciplinski ukrep »prenehanje delovnega razmerja« na osnovi veljavnih določil samoupravnih aktov v TOZD Motiv. Neposredno pred samo obravnavo na sodišču združenega dela, na katerega se je Rudij Stopar pritožil, pa je Franc Šali brez vpogleda v obremenilno dokumentacijo preko vašega lista kategorično trdil »da Rudij Stopar ni kriv«. Odbora samoupravne delavske kontrole smatra, da so take intervencije preko sredstev javnega obveščanja nesprejemljive in resno hromijo normalno odločanje organov samoupravljanja ter pomenijo očitno nezakonito zamenjavo pristojnosti bodisi organov v DO bodisi sodišč.

3. Odbora samoupravne delavske kontrole menita, da je tudi v zadnjem članku B. Budje v Dolenjskem listu — »sodba« Šalija in Budje samega o upravičenosti do po kolektivno priznane nagrade direktorju delovne organizacije Karlu Vehovarju ob 20 letnici — ponovna groba žalitev ne samo za direktorja, ampak za celoten kolektiv, saj je to priznanje kolektiv dodelil za osebni prispevek direktorja K. Vehovarja k ustvaritvi pogojev, da se je lahko nanovo zaposlilo 1.400 delavcev, kar daje kruh skoraj 1000 družinam, in je zato primerjava in enačenje s potrebno uvedbo disciplinskega postopka za Rudija Stoparja v celoti žaljiva in deplasirana.

4. Odbora samoupravne delavske kontrole ugotavljata, da so disciplinski postopek v TOZD, tožba na sodišču združenega dela, zahtevke za obnovno postopka in tožba pri temeljnem sodišču potekali in potekajo v okviru pravic in dolžnosti vodilnih in organov v TOZD ter DO z namenom, da se dokumentirana dokazila o hujših kršitvah delovnih dolžnosti z znaki kaznivih dejanj Rudija Stoparja prek obstoječih sodišč združenega dela ali temeljnih sodišč potrdijo, saj je na podlagi uradnih dokazil razvidno, da je zaradi očitne prekoračitve pooblastil in očitno skrajno neogovornega dela povzročena večja materialna škoda delovni organizaciji, ki bi se morala po določilih naših samoupravnih aktov v TOZD delovni organizaciji povrniti.

5. Hujše kršitve delovnih dolžnosti z znaki kaznivih dejanj ter povzročeno večjo materialno škodo, za katero je po naših samoupravnih aktih odgovoren Rudij Stopar, so ugotavljali in ugotovili:

a) direktor TOZD Motiv Drago Pere in direktor delovne organizacije Karl Vehovar, ki sta v okviru svojih pravic in dolžnosti na podlagi ugotovljenih kršitev delovnih dolžnosti zoper Rudija Stoparja predlagala uvedbo disciplinskega postopka, ker sta med ostalimi ugotovljenimi hujšimi kršitvami ugotovila, da je Rudij Stopar, bivši nabavni referent, kljub pisnim navodilom, da pri naročilu predhodno zbere tri ponudbe in lahko naroči artikole od najcenejšega dobavitelja, to navodilo v celoti ignoriral in naročil 618.800 kosov vreck od najdražjega proizvajalca, kar je iz uradnih ponudb nesporno razvidno in dokazano. V teku samega postopka, t.j.

15. 4. 1984, pa je prišla na dan ponudba, ki je bila za 400 oz. 418% ugodnejša od cen, po katerih je Rudij Stopar naročil vrecke od obrtnika. To ponudbo je Rudij Stopar neogovorno prikril, kar je po naših samoupravnih aktih — in v prepričanju, da tudi po vseh ostalih zakonskih določilih nesporno in 100% dokumentiran znak kaznivega dejanja in hujših kršitev delovnih dolžnosti, na podlagi česar smo imeli in imamo dolžnost, da se navedena hujša kršitev, zaradi katere je med drugimi kršitvami (hujšimi) disciplinska komisija izrekla ukrep »prenehanje delovnega razmerja« Rudiju Stoparju, tudi sodno potrdi — z uporabo vseh pravnih sredstev in po potrebi vseh pristojnih instanc;

b) disciplinska komisija TOZD Motiv, ki je na podlagi ugotovljenih sedmih hujših kršitev, od tega šest hujših z znaki kaznivih dejanj, dne 11. 3. 1982 soglasno izrekla »prenehanje delovnega razmerja« Rudiju Stoparju;

c) izvršni odbor sindikata, ki je ugotovil utemeljenost sklepa disciplinske komisije;

d) delavski svet TOZD Motiv, ki je zavrnil pritožbo Rudija Stoparja in soglasno potrdil sklep disciplinske komisije;

e) stalni sodni izvedenec Zdravko Kolar, dipl. oec., ki je ugotovil, da je bilo delo Rudija Stoparja neogovorno in da je bila delovni organizaciji povzročena večja materialna škoda;

f) služba družbenega knjigovodstva v svojem poročilu glede na določila samoupravnih aktov TOZD Motiv;

g) strokovna komisija, ki jo je imenoval delavski svet TOZD Motiv, ki je izključno na osnovi verodostojnih pisemnih ponudb in dokazil ugotovila višino neogovornosti povzročene in nastale škode (ta je sedaj na podlagi novih dokazov, bistveno večja);

h) temeljno sodišče Novo mesto v svojem sklepu z dne 22. 1. 1985 na podlagi predloženih dokazil in dokazov, ko je ugotovilo, da je zaenkrat (in s tem po ugotovitvah organov v Jutranjki od začetka postopka) utemeljenost suma, da je obtoženec Rudij Stopar storil kaznivno dejanje, ki je predmet obtožbe TOZD Motiv — podana.

i) potrditev hujših kršitev delovnih dolžnosti Rudija Stoparja samega, ki je v svojem dopisu z dne 27. 1. 1985 opravičeval svoje delo — z njegovo ugotovitvijo, ko je v informaciji 70 osebam in organizacijam zapisal: — »fizično škoda ne obstaja, vse vrecke so z izdelki prodane, saj so bile v kalkulirane v prodajni ceni« (beri: saj je te cene neupravičeno višje plačeval potrošnik!!!) — ter Stopar Rudij nadaljevalju;

— »pod pogojem, da bi bila veljavna ponudba Poliplasta, gre v primerjavi s sporno ceno le za razliko 18 milij. S din« (beri: ceno 18 milij. S din);

Odbora samoupravne delavske kontrole na podlagi navedenih dejstev ter v 10 letih zbrana gradiva ugotavljata:

I. Članek, objavljen dne 21. 3. 1985 v Dolenjskem listu, podpisani od Bojana Budje, s »sklicevanjem na Franca Šalija«, je spričo navedenih dejstev skrajno neobjektiven, tendenciozen in očitno odbranaški ne glede na drugačna dejstva, ki so samo delno prikazana v odgovoru.

II. Na podlagi ugotovitev pod točkami I, 2 in 3 očitno ni možno zamikati, da je pri izvrševanju delovnih dolžnosti vodilnih in organov v TOZD bila in je navzoča praksa, ki očitno protizakonito onemogoča in hudo ovira pravico odločanja organov samoupravljanja v TOZD in DO na način, ki ni sprejemljiv za tiste, ki dohodek ustvarjajo in da je od tega dohodka odvisen tudi njihov položaj.

III. Odbor samoupravne delavske kontrole TOZD Motiv in odbor samoupravne delavske kontrole na ravni delovne organizacije, ki opravljata nadzor pri upravljanju z družbenimi in na nivoju delovne organizacije združenimi sredstvi, predlagata organom v TOZD, da skladno z določili splošnih samoupravnih aktov in v njih določenih obveznosti prek sodišč oz. temeljnega sodišča uveljavijo odškodninski zahtevek, da se tako povrne škoda, ki je na podlagi razpoložljive dokumentacije in ugotovljenih hujših

kršitev delovnih dolžnosti z znaki kaznivih dejanj Rudija Stoparja, nastala.

IV. Odbora samoupravne delavske kontrole ugotavljata, da je poleg tendenciozne vsebine objavljenih člankov očitno prisotna tudi direktna ali posredna žalitev odgovornih delavcev, organov upravljanja ter kolektiva kot celote, s čimer se hudo ovira ali onemogoča izvrševanje zakonitih pravic in dolžnosti organov upravljanja, zato naj se ugotovitev odstopijo pravemu zastopniku, da ustrezno ukrepa.

V. Odbora samoupravne delavske kontrole na osnovi ostale razpoložljive dokumentacije ugotavljata, da je prisotna več kot 10 letna navzdurna, diskriminacijska in očitno protizakonita praksa posameznikov do delovne organizacije Jutranjka, njenih organov in odgovornih delavcev, zato predlaga, da delavski svet delovne organizacije zadolži komisijo, ki jo je imenoval delavski svet DO, naj pred ustavnim sodiščem SRS na podlagi zbrane gradiva in členov 252 in 253 Ustave SRS poda pobudo za varstvo ustavnosti, ker za to obstajajo številni dokazi, osnove in skrajni razlogi.

Za samoupravno delavsko kontrolo na nivoju delovne organizacije: Predsednik PRAH SLAVICA

Za samoupravno delavsko kontrolo TOZD Motiv: Predsednik MOŽIC TONE

POPRAVEK

V »Mirenkih novicah«, objavljenih v zadnji številki Dolenjskega lista, je prišlo do napake pri pisanju o težavah v TOZD IMV. Jaz namreč nisem napisal, tako kot je bilo objavljeno, namreč da se tovarišice sprehajajo zunaj tovarne, ampak da se je nekaj tovarišic med delovnim časom udeležilo maševanja škola iz Ljubljane v mirenški cerkvi. Ko pa se je začelo o tem šušljati in ko so videle, da se ne bo dobro končalo, so si za ta dan vzlepe odstop. Ostalim tovarišicam v IMV je bila s tem storjena krivica in bi bilo dobro, da se jim opravičimo.

J. Z.

ZAHVALA

Namesto cvetja na grob pokojnega Ivana Izlatyja iz Novega mesta je Karolina Guštin iz Novega mesta, Skalkecova 8 podarila 1.500 dinarjev. Sveči slepih Novo mesto. Iskrena hvala.

Medobčinska organizacija slepih in slabovidnih Novo mesto

Franc Krhin

V sredo, 13. marca, smo se v Vojni vasi pri Črnomlju za vedno poslovili od sodelavca Franca Krhina iz Črnomlja.

Rodi se je leta 1913 v Šentjernej v mali kmečko-delavski družini. Po končani osnovni šoli se je izučil kovinarskega poklica. Ko je postal kvalificiran delavec, ga je življenjska pot vodila v različne kraje. V letih ekonomske krize pred drugo svetovno vojno se je družil z naprednimi in revolucionarnimi delavci ter spoznal, da je njegovo mesto v naprednem gibanju delavskega razreda. To svoje prepričanje je kazal tudi na delovnem mestu, zato je moral večkrat zamenjati službo. Po vojni pa se je tovariš Krhin zagnano vključil v obnovo domovine. Zaposlil se je v Mariboru v železniškarski industrijski šoli ter prenašal svoje znanje na mlade generacije. Tu je bil leta 1947 tudi sprejet v KPJ.

Leta 1963 ga je življenjska pot pripeljala v Črnomelj, kjer se je najprej zaposlil v tovarni Belt kot inštruktor praktičnega pouka kovinske stroke. Z ustanovitvijo Poklicne kovinarske šole je leta 1966 prevzel delovno mesto vodje šolske delavnice in učitelja prak-

tičnega pouka. Prav gotovo je tudi njegova zasluga, da si je izobraževanje za potrebe kovinarstva v črnomljski občini našlo svoje mesto. S svojimi bogatimi delovnimi izkušnjami se je lotil težavnega dela pri opremljanju šolskih delavnic in organizaciji dela. Njegovo pionirsko delo je obrodilo sadove. Spominjati se ga bomo kot potrpežljivega, dobrovoljnega človeka in dobrega sodelavca.

Sodelavci Srednje šole Edvarda Kardelja Črnomelj

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 29. III.

8.45 TV V ŠOLI: TV koledar, Obnašanje v prometu, Ustvarjalne igre: Črta v barvi, Angleščina, TV berilo, Poročila
10.35 TV V ŠOLI: Alžirija, Risanka, Stroji in orodja, Dnevnik pubertetenkov, Risanka, Jugoslovanski pisatelji za otroke: Ferenc Feher, Zadnje minute
12.30 POROČILA
17.15 — 00.20 TELETEKST
17.30 POROČILA
17.35 OBISK V MESTU ŽIV ŽAV
17.50 GRIZLI ADAMS, ameriška nanizanka
18.25 OBZORNIK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA
18.40 MLADOSTNIK: Del družbe, 3. del izobraževalne serije
19.10 RISANKA

19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 PRICHEVANJA O EDVARDU KARDELJU: Žetev, 6. del dokumentarne serije
20.45 NE PREZRITE
21.00 MIKE HAMMER, ameriška nanizanka
21.50 DNEVNIK

22.05 UBIJANJE SESTRE GEORGE, ameriški film
Robert Aldrich je za osnovo svojega filma izbral gledališko uspešnico, ki je zaradi svoje tematike — gre za izredno odprto obravnavo lezbištva — in črnega humorja gledalce močno vznemirila. Gre za pripoved o uspešni igralki srednjih let, ki živi s precej mlajšim dekletom v lezbiški skupnosti.

SOBOTA, 30. III.

7.45 — 12.10 in 15.00 — 23.40 TELETEKST
8.00 POROČILA
8.05 J. Ribičič: NANA, MALA OPIČKA: Novo življenje
8.15 OBISK V MESTU ŽIV ŽAV
8.30 KMEČKE OTROŠKE IGRE: Slovenija hoče hčerko imeti: Oče kot gora, mati kot hudoba, otroci pa vsi dobri
9.00 1555 IGORJEVIH DNI, dokumentarni film
9.20 MITI IN LEGENDE: Mezopotamski miti — EP O GILGAMEŠU, 2. del
9.35 KAMILA — Portret akademske slikarke Kamile Volčanšek
9.50 REPUBLIŠKA REVILJA MPZ — ZAGORJE 84, 3. oddaja
10.20 ČUDEŽI NARAVE: Iz življenja ptic, kanadska poljudnoznanstvena serija
10.40 PRICHEVANJA O EDVARDU KARDELJU: Odločitev, 5. del dokumentarne serije
11.20 SPOZNANO—NEZNANO, ponovitev oddaje o znanosti
12.05 POROČILA
15.15 POROČILA

15.20 POGUMNI KAPITAN, ameriški mladinski film
17.00 PJ v Košarki: 2. tekma 2. kola končnice
18.35 BOJ ZA OBSTANEK: Ptica, znanilka nesreče, angleška dokumentarna serija
19.00 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 GOSTILNA KOŠNIK
21.35 ZRCALO TEDNA

22.00 SEZNAM ADRIANA MENGERERJA, ameriški film (ČB)
V filmu znanega režiserja Johna Hustona pisatelj svojemu prijatelju zaupa seznam svojih vojnih kompanjonov, ki umirajo v skrivnostnih okoliščinah. Letalo, s katerim Adrian potuje v Ameriko, se zruši v morje in Adrian ostane pred smrtjo le še toliko časa, da enemu izmed preživelih potnikov pove nekaj nepovezanih stavkov. In prav ti stavki so, skupaj z njegovim seznamom, osnova za raziskovanje njegove smrti in smrti njegovih sodrugov, ki niso naključne, temveč del skrbno premišljenega načr-

NEDELJA, 31. III.

8.20 — 22.00 TELETEKST
8.35 POROČILA
8.40 ŽIV ŽAV — Pravljica z vseh vetrov, Risanka
9.30 GRIZLI ADAMS, ponovitev ameriške nanizanke
9.55 ŽIVLJENJE VERDIJA, ponovitev 9. dela italijanske nadaljevanke
11.05 FESTIVAL DOMAČE ZABAVNE GLASBE — Ptuj 84
11.35 625, oddaja za stik z gledalci
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 POROČILA
13.00 PRISLUŠNIMO TIŠINI, oddaja za slušno prizadete
13.50 KOŽE, ponovitev 1. dela nadaljevanke TV Sarajevo

15.00 MOJ GODFREY, ameriški film (ČB)
16.30 POROČILA
16.35 TV KVIZ

17.45 PODARIM — DOBIM, prenos zadnjega zbranja
18.50 KNJIGA
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 GENIJI ALI GENIJALCI: Žive naj vsi narodi, 6. del TV nadaljevanke
20.55 JAZZ NA EKRANU: Lala Kovačev Balkan Impressions

PONEDELJEK, 1. IV.

8.45 TV V ŠOLI: TV koledar, Sajenje rastlin, Italijanščina, Predstavljamo vam, Po sledi rokopisne dediščine, Poročila
10.35 TV V ŠOLI
12.30 POROČILA
17.15 — 22.25 TELETEKST
17.30 POROČILA
17.35 KAKO NAJ VEM, DA VSE TO NISO SANJE, oddaja TV Sarajevo
18.00 NARABE SVET
18.25 PODRAVSKI OBZORNIK
18.45 VAM, glasbena oddaja
19.15 RISANKA

19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.05 J. D. Valcroze: POGREŠAM GA, 1. del francoske nadaljevanke
Po nesrečni smrti moškega arhitekta ostane mlada Juliette sama z dvema otrokoma. Ko preboli prvo žalost, odide za nekaj tednov na počitnice k prijateljem. Tam spozna mladega arhitekta, ki se ji skuša približati, a ga ona odbije. Zaradi pomanjkanja denarja mora zapustiti hišo in preseliti v majhno stanovanje. Slučajno izve, da je imel njen mož pred smrtjo

TOREK 2. IV.

8.55 TV V ŠOLI: TV koledar, Pomladansko prebujanje narave, Nastanek in razvoj stare Grčije, Izbrali smo za vas, Od Odele do Leningrada, Poročila
10.35 TV V ŠOLI
12.30 POROČILA
16.00 — 23.10 TELETEKST
16.15 ŠOLSKA TV: Prihod partizanskih proletarskih brigad, Premikanje ledenikov
17.30 POROČILA
17.35 REPUBLIŠKA REVILJA MPZ ZAGORJE 84, 8. oddaja
18.05 MITI IN LEGENDE: Mezopotamski miti — Ep o Gilgamešu

18.25 KOROŠKI OBZORNIK
18.40 PERISKOP
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.05 Andrej Hieng: MARK IN ANTONIJ, izvirna TV igra
Igra govori o človeku, ki je prisiljen nenehno živeti med resnico in lažjo. Junake gledamo, ko so prisiljeni nenehoma igrati nekaj drugega, kot pa v resnici so. Lažje sebi in drugim ter skušajo tako prikriti svojo bolečo resnico. Srečujemo številne probleme današnjega časa, ki se vozljajo v

SREDA, 3. IV.

9.00 TEST
9.15 TV V ŠOLI: Poštni nabiralnik, Antika, Podgane, kuga današnjega časa, Poročila
10.35 TV V ŠOLI
12.30 POROČILA
17.10 — 22.50 TELETEKST
17.25 POROČILA
17.30 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: O treh labodkah
17.50 KO JE POMLAD: Lučka

18.25 POMURSKI OBZORNIK
18.40 RAČUNALNIŠTVO: Začnimo z bazično, angleška izobraževalna serija
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.50 VREME
20.00 Sarajevo: NOGOMET — KVALIFIKACIJE ZA SP JUGOSLAVIJA: FRANCIJA, prenos
21.45 POLETJE V LJUBIČEVCI

ČETRTEK, 4. IV.

8.45 TEST
9.00 TV V ŠOLI: Letenje, Življenje v kapljici vode, Ali je življenje v vesolju? Gnojenje sadnega drevja in trte, Poročila
10.35 TV V ŠOLI
12.30 POROČILA
15.55 — 22.30 TELETEKST
16.10 ŠOLSKA TV: Pohod partizanskih proletarskih brigad, Premikanje ledenikov
17.30 POROČILA

17.34 J. Ribičič: NANA, MALA OPIČKA — Nepričakovani obisk
17.45 B. Jurca: BABIČINA RESNIČNA PRAVLJICA
18.00 PORTRET PISATELJICE BRANKE JURČE
18.10 VIDEO SPOT
18.25 POSAVSKI OBZORNIK
18.40 OBRAMBA IN SAMOZAŠČITVA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

DRUGI PROGRAM

17.10 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Mama, ata in jaz — 18.15 Ljudje pripovedujejo — 18.45 Zabavnoglasbena oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Iz koncertnih dvoran — 21.50 Nočni kino: Kriminalka (francoski film)

TV ZAGREB

16.20 Video strani — 16.30 TV v Šoli — 17.30 Poročila — 17.35 TV koledar — 17.45 Mama, ata in jaz — 18.15 Ljudje pripovedujejo — 18.45 Zabavnoglasbena oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Gangsterska kronika — 20.55 Jazz koncert orkestra RTV Ljubljana — 21.55 Dnevnik — 22.10 Kulturni magazin

DRUGI PROGRAM

14.00 Test — 14.20 Dar bogov (igrani film) — 15.30 Muzikant in princesa — 16.30 Ris prihaja na stezo (sovjetski mladinski film) — 17.40 Nepokorjeno mesto (ponovitev TV nadaljevanke) — 19.00 Čez tri gore: oktet Boštjanski fantje — 19.30 Dnevnik — 20.00 Vokalno instrumentalni ansambel TNT — 20.30 Feljton — 21.15 Poročila — 21.30 Športna sobota — 21.45 Zgodbe izza vrtnice ograje (2. del TV nadaljevanke) — 22.45 Poezija

TV ZAGREB

8.45 TV v Šoli — 14.45 Zabavni koledar — 15.45 7 TV dni — 16.15 Domači ansambli: Ansambel Antona Birčiča — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar — 17.00 Košarka: 2. tekma 2. kola končnice — 18.30 Priručno vaši — 19.30 Dnevnik — 20.00 Bostonski davitelj (ameriški film) — 22.00 Dnevnik — 22.15 Za konec tedna: Dnevni jugoslovanske zabavne glasbe Opatija 85

DRUGI PROGRAM

21.25 ŠPORTNI PREGLED
21.55 POROČILA

DRUGI PROGRAM

13.30 Glasbeno popoldne — 15.30 Rokomet (m) Hafnarjardar: Metaloplastika — 16.00 PJ v vaterpolu Partizan: Jug — 17.00 Bosanski Brod: koraškar (ž) Partizan: Iskra Delta Ježica — 18.25 Dediščina za prihodnost: Mira Alečkovič — 19.10 Na Strih kolesih — 19.30 Dnevnik — 20.00 Moja domovina (dok. serija) — 21.10 Včeraj, danes, jutri — 21.25 TV kinoteka: Sladko življenje (italijanski film)

razmerje z drugo. To jo prizadene, a hkrati da tolikšen občutek svobode, da sprejme njegovo povabilo na večerjo.
21.05 AKTUALNO
22.10 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.30 Beograjski TV program — 18.55 Premor — 19.00 Telesport — 19.30 Dnevnik — 20.00 Raziskovanja: Pravica do svobode — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.10 Dinastija — 22.00 Glasba iz ateljeja

bistveno vprašanje: Kako živeti s svojo razbito podobo, kako v svetu, ki je poln neovladljivih protislovij, biti človek?
21.05 OMIZJE
23.05 POROČILA

DRUGI PROGRAM

16.05 Dnevnik — 16.25 Svetlana — 16.55 Branje — 17.25 Nogomet (mlad.) Jugoslavija: Francija — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.45 Zbranje lota — 20.55 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Čas podvignov — 21.50 Izobraževalna oddaja

DRUGI PROGRAM

dokumentarec TV Beograd
22.35 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

16.40 Dnevnik — 17.00 Sokoli — 17.30 Človečnost v vsakdanjem življenju — 18.00 Atene: Košarka (m), finale pokala evropskih prvakov — 19.30 Dnevnik — 20.00 Obarvano svetloba in ameriški film Rio bravo — 23.20 Poročila

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Jelenček — 18.15 Znanost — 18.45 S 15. mednarodnega festivala jazza v Beogradu — 19.30 Dnevnik — 20.00 Večni film (sovjetska nadaljevanke) — 21.55 Poročila — 21.30 Umetniški večer

Cesta prazni Cerkvišče

Cerkviščani sami ne zmorejo usposobiti ceste

Prebivalci vasi Cerkvišče, ki je privlesek krajneve skupnosti Griblje na meji črnomljske in metliške občine, ne morejo najti skupnega jezika ne z Gribljani ne z bližnjimi krajevno skupnostjo sosednje občine.

Cerkvišče je od glavne ceste Griblje — Črnomelj oddaljeno 1 kilometer, od ceste Podzemelj — Griblje pa 2,5 kilo-

metra. Pot, ki povezuje ti dve cesti skozi Cerkvišče, je večji del leta neprevozna, saj je sami vaščani nismo sposobni vzdrževati. To cesto uporabljajo tudi vaščani sosednjih vasi, ki imajo tu njive in gozdove. V vas redno prihaja tovornjak po mleko, vozi pa po 7 kilometrov daljši poti, kot bi lahko, če bi bila ta cesta prevozna. Tri dni delavci, ki se vozijo proti Krasincu, morajo po daljši poti. Pri naših prizadevanjih, da bi cesto usposobili, ne najdemo skupnega jezika z drugimi uporabniki. Občinski skupščini naše in metliške občine se za ta naš problem ne zanimata.

Naša vas res ni velika. Šteje vsaj 28 hiš, od katerih jih je 6 že praznih. Mlajši rod pa napoveduje, da bo praznih še več, saj bi rad živel v podobnih razmerah kot mladi drugje, ki imajo lepo cesto, telefon itd. To ni v redu.

VAŠČANI CERKVIŠČE

MILOŠČINE ZA NEKDANJE SRCE SVOBODNE SLOVENIJE

Za dvojko mora že povprečen osnovnošolec veliko vedeti o Rogu, da se je v prostranih roških hostah med zadnjo vojno marsikaj pomembnega dogajalo, najmanj pa to, da je pod krošnjami stoletnih dreves bilo tudi srce slovenskega narodnoosvobodilnega boja. S povedanim se seveda ne obregamo ob poučevanje tovrstne snovi v šolah, marveč bi radi le še podčrtali znano dejstvo, da je bila prenekatera odločitev, sprejeta v grobo stesanih partizanskih barakah, ki so stale v teh hostah, srečno usodna za razplet na bojiščih, pri utrjevanju takrat porajajoče se ljudske oblasti in za izid drugih dogodkov do osvoboditve pred štiri desetletji.

Nekaj barak iz tistih časov še stoji, druge sta pobrala čas in nepazljivost. Kajli nepreklicno je res, da smo se mnogo prepozno zavedeli tega, da z izginevanjem lesenjač, kjer so bili nekoč štabi, politične učilnice, najrazličnejše delavnice, tiskarne in bolnišnice, izgubljam o sicer neme, vendar avtentične priče nekega hudega in hkrati velikega časa in življenja, pravzaprav pomnike. Ko pa se je v nas naposled le prebudila zavest, da je treba pričevalce, ki so ostali, vsaj zavarovati, če že ne obnoviti — tudi iz spoštovanja do tistih partizanskih borcev, ki so izdihnil v bolnišnicah in zdaj počivajo na Rogu — je bilo skoroda prepozno. Kljub temu

je moč ugotoviti, da bi bil Rog v tem smislu neprimerno bolje in dostojneje urejen, če bi delali hitreje in temeljiteje.

Zdaj je stanje tako, da nas je pred drugimi republikami, ki so za svoje tovrstne spomenike že zdavnaj poskrbele, kot je treba, lahko pošteno sram. Medtem ko drugod zbirajo samo še sredstva za vzdrževanje urejenega in obnovljenega, se v Sloveniji šele pripravljamo, da bi Rog razglasili za zgodovinski spomenik. Koliko je bilo zamujenega že s tem, si kajpak lahko mislimo. Vse do zdaj, intenzivno pa zadnjih deset let, je varstvo spomenikov in naravnih znamenitosti Roga predvsem v rokah podpisnikov posebnega družbenega dogovora o zaščiti, urejanju, vzdrževanju in oskrbi spomenikov NOB (barak, baz, grobišč, spominskih obležij itd.).

Najpomembnejša obveznost podpisnikov je prispevek v denarju ali v kakšni drugi obliki (materialu, delu). Plačilna disciplina ni prav zgledna, kar med drugim pove podatek, da je lani svojo obveznost do Roga poravnalo le šestnajst podpisnikov (delovnih in družbenopolitičnih organizacij, skupnosti, ustanov itd.). Sicer se z denarjem, ki ga tako zberejo, ne da kaj veliko narediti. Kaj, denimo, pomeni nekaj nad 1,7 milijona dinarjev, kolikor jih je lani zbral pri medobčinskem svetu SZDL za Dolenj-

sko delujoči odbor za varstvo spomenikov, če pa je samo restavriranje ene (vzorčne barake) stalo nad 540 tisočakov? Ob tem se dokaj čudno sliši, da niti tako skromna sredstva niso bila porabljena, še bolj čudno pa je, da je moral Muzej ljudske revolucije v Ljubljani svojim strokovnjakom, ki so po naročilu odbora zbirali podatke za pripravo topografije partizanskega Roga, kljub temu del stroškov prispevati iz svojega fonda.

Čeprav so za letos napovedane nove pridobitve za Rog in na Rogu — med drugim bodo asfaltirali cesto od Podturna do Baze 20, napejlali elektriko, telefon in vodovod do Lukovega doma, bržčas zgradili restavracijo poleg tega doma, začeli pri Starih žagah graditi manjšo hidrocentralo, uredili več peš poti itd. — in tako naredili nov pomemben korak k ureditvi, pa veliko dela še ostaja. Za naprej bo treba ne le zbrati več denarja — na zadnji seji podpisnikov družbenega dogovora v Dolenjskih Toplicah je nekdo dejal, da so sedanji prispevki podpisnikov bolj podobni miloščinam kot ustreznim zneskom — poleg tega pa se dogovoriti za ustreznejši režim urejanja strokovno zahtevnih zadev.

Kaže, da do zdaj ni šlo, kot bi moralo, tudi zato, ker je za Rog skrbelo kar sedem »skrbnikov«, ki pa tudi niso bili med seboj najbolje

uglašeni. Nekatere izboljšave v delu bodo resda že letos, tudi dobro postorjenega ne gre omalovaževati, to pa vendarle ne more biti dovolj, da bi bili lahko zadovoljni. Gre za Rog, zgodovinski spomenik slovenskega, ne ozkega lokalnega pomena. Za srce, ki naj poslej utripa v spomin velikim časom.

I. ZORAN

MIR NA OSEBEN NAČIN

Pisanje bralca Delu, ki je nedavno po Tanjugu zapisalo, da imajo v Belgiji 2000 dezertirjev, ki iz moralnih, verskih ali filozofskih načel nočejo služiti vojaščine in zavračajo vsako obliko militarizma, je eno od znamenj, da se v zadnjem času tudi pri nas krepe najrazličnejše oblike mirovnih gibanj in zanimanje zanje. Na prvi pogled je seveda nenavadno, od kod »mirovniki na svoj način in za svoj račun« v državi, ki je bila in je še v prvih vrstah borcev za mir na svetu. Predstavniki naše države so še do nedavna na vprašanja zasto-

pnikov mirovnih gibanj Evrope, ki jih je zanimalo, zakaj pri nas ni spontanosti mirovnih manifestacij in zakaj državljan pretežno molče o vprašanjih miru in obstoja človeštva, odgovarjali z vsemu svetu znanimi dejstvi o miroljubni zunanjepolitični naravnosti naše države in njenim specifičnim vojaško-političnim položajem. Nekako avtomatsko je veljalo in še velja, da so vsi prebivalci Jugoslavije eno samo uglašeno mirovno gibanje. Vsaka nova in mimo uradnega blagoslova ali namiga izpeljana mirovna akcija je zaradi tega popolno-

ma nepotrebna. Ta teza je dopadljivo naivna v svoji lagodnosti, saj dopušča, da se za mir po vašem ali mojem kopitu lahko angažirajo samo politiki, kar pa brez dvoma ni v skladu z osnovnimi načeli socialističnega samoupravljanja. Še posebej, če vzamemo resne obljube o podružbljanju zunanje politike naše države.

V zadnjem času začena enotna podoba o ljudstvu ali državi — mirovniku dobivati tudi drugačne obrise. Seveda so Jugoslovani v velikanski večini še vedno za mir in sožitje na svetu, vendar hočejo to povedati tudi na svoj, popolnoma osebni način. Splošna ogroženost sveta, na katerem ni več varen tudi osamljen eskimski iglu na daljnem severu, je pripeljala do spoznanja, da se je treba za mir zavzeti tudi osebno, s svojimi stališči. Zastopniki takšnih stališč menijo, da mirovno gibanje ni stvar državne politike. Ta je lahko miroljubna na svoj način, mirovno gibanje pa se neposredno tiče ljudi in njihove vse večje potrebe, da izrazijo svoje nezadovoljstvo nad svetovnim dogajanjem, za katerega tudi največji optimist ne more reči, da ga se ne tiče. Seveda pa imajo mirovniki, tudi naši, svoje mišljenje in pripombe ne samo o svetovnem miru, ampak tudi o potrebnosti spremembe izobraževalnega sistema, razlaganju zgodovine, odnosu do armade in militarizaciji družbe. To pa so stvari, ki se še kako tičejo tudi države.

Morda si lahko s slednjim razložimo tudi nestrpnost (nerodnost?) naše uradne tiskovne agencije, ki je belgijske vojaške obveznike, ki »cesarju nočejo služiti« na klasičen način, označila za moralne dezertirje.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

ujel zato, da bi prikriš svoje temeljne, torej vohunske namene.

Uprava britanskih pošt je poslala gospodični Doris Honeysett ostanke pisma, ki ji ga je poslal njen zaročenec. V spremnem pismu, ki ga je podpisal minister pošt, je rečeno, da so ostanke (dve petini) pisma pojedli polži, ki so se naselili v poštno poslopje mesta Birmingham. Minister se je seveda tudi vljudno opravičil, kar njegovim kolegom v državah z veliko bolj demokratično ureditvijo ni bilo preveč všeč. Opravičevati se zaradi nekakšnih polžev?!

V Ameriki so pred 30 leti začeli izdajati tednik Good News (Dobre vesti), katerega načelna uredniška politika je bila, da lahko bralci berejo samo dobre novice. Časopis je izhajal samo 16 mesecev, pa ne zato, ker bi zmanjkalo dobrih novic, ampak preprosto zato, ker bralce nekako bolj zanimajo slabe novice. V

svoji zadnji številki Good News seveda ni objavil, da bo zaradi bankrota moral prenehati izhajati, do konca pa je bil dosleden tudi z dobrimi novicami. Poglejmo nekaj naslovov prispevkov v poslednji številki: Letos v avtomobilskih nesrečah ni umrlo 197.000.000 ameriških državljanov; Spektakularen padeč števila samomorov; V zadnjih 16 tednih ni izbruhnila niti ena vojna; Trikratni posiljevalec in dvojni morilec po prihodu iz zapora postal franciškan.

Na predavanju članicam ženskega kluba v Chicagu je slavni nemško-ameriški konstruktor raket Werner von Braun med drugim povedal, da porabijo ZDA za osvajanje vesolja vsako leto 20 milijard dolarjev. Po teh besedah je vstala starejša gospa in rekla: »Herr von Braun, zakaj niste raje ostali v Nemčiji ter tam pili pivo, hrustali preste in poslušali vojaške koračnice z jodlanjem? To bi bilo veliko cenje kot metanje naših dolarjev v zrak.«

Ko so leta 1942 osnovali OSS (Office for Strategic Services), prvo ameriško centralizirano obveščevalno službo in neposredno prednico današnje CIA, je bil njen prvi agent izven ZDA antropolog Armand Dennis. Z vohunsko nalogo so ga poslali v Belgijski Kongo in Francosko ekvatorialno Afriko. Dennis naj bi nastopal kot lovec na gorile, vendar so morali njegov odhod v Afriko odložiti, ker ga je vseučilišče s Floride tožilo, da mu ni izročil 70 pavijanov in 50 šimpanzov, ki bi jih moral uloviti in predati znanosti po eni od prejšnjih afriških poti, ki jo je financirala omenjena univerza. Ko se je Dennis končno rešil sodišča in odpotoval v Afriko kot znanstvenik—vohun, mu sreča še naprej ni bila naklonjena. Med lovom na gorile je zbolel za redko boleznijo, ki se loteva samo ljudi in opic. Dobil jo je od goril, ki jih je

VOJAŠKI KOTIČEK

VSI NAŠI ORLI

Jugoslavija je med redkimi manjšimi državami na svetu, ki so sposobne izdelovati vojaška letala. Proizvodnja bojnih letal ima pri nas tradicijo, ki sega v predvojna leta, ko so naši konstruktorji med drugim izdelali odlično lovsko letalo IK-3, ki je bilo s svojimi odličnimi performansami v vsakem kos najboljšim nemškim in angleškim aparatom tistega časa. Izkušnje z IK-3 so po vojni uporabili letalski inženirji nove Jugoslavije in poslali pod nebo lovca S-49. V tej rubriki bo naš sodelavec Bojan Kuntarič predstavil temeljne poveljne dosežke naše vojaške letalske industrije, katere najnovejši izdelek G-4 so strokovnjaki uvrstili med tri najboljše dvosedežna trenajžno-bojna letala našega časa.

HITRI S-49 C

Na podlagi načrtov predvojnega letala IK-3 so naši strokovnjaki začeli pripravljati posodobljeno verzijo. Letalo so uspešno preizkusili že v prvi polovici leta 1949, maja naslednje leto pa je tovariš Tito izročil našemu vojnemu letalstvu prvih trideset letal, ki so dobila ime S-49 C.

To je bilo nizkokrilno enosedežno lovsko letalo kovinske konstrukcije. Pilotska kabina, ki je imela drsni pokrov in neprebojno čelno steklo, je bila spodaj in zadaj zavarovana z jeklenima ploščama. Poganjal ga je batni, s tekočino hlajeni dvanajstvaljni V motor Hispano—Suiza 12 Z z močjo 1103 kW (1500 KS). Čez krila je meril 9,45 m, dolg pa je bil 8,50 m. Pri vzletu je bilo lahko težko 3400 kilogramov. Največja hitrost na višini 1500 m pa je bila več kot 620 km na uro, dvignil se je lahko do 10 tisoč metrov. Oborožen je bil z dvema strojnica 12,7 mm in topom Hispano 20 mm.

POSKUS DOHAJANJA

Kot drugo letalo iz domačih tovarn je naše vojno letalstvo dobilo aparat, ki ima preprosto

oznako 522. Prvo serijo letal te vrste so domače tovarne izdelale leta 1958. Tudi to letalo je bilo samo poskus, da bi dohiteli svetovno letalsko industrijo. Ta letala so bila enaka letalom istega razreda po svetu, vendar so jih tam gradili že pred petnajstimi leti.

Sicer pa je bil 522 enomotorno šolsko-bojno dvosedežno letalo. Bil je popolne kovinske konstrukcije in nizkokrillec. V kabini sta bila tandemsko razporejena dva sedeža, zapirala pa se je z dvojnimi drsnimi pokrovom. Letalo je imelo tudi dvojne komande in instrumente. Poganjal ga je batni, zračno hlajeni devet valjni zvezdasti motor Pratt & Whitney R-1340 Wasp z močjo 441 kW (600 KS). Čez krila je meril 11 m, po dolžini pa 9,2, pri vzletu je lahko tehtal 2400 kilogramov. Največja hitrost, ki jo je dosegel, je bila 351 km na uro, najmanjša pa 135 km na uro. Vzletel je lahko s 428 m dolge vzletne steze, njegov doseg pa je bil 978 km. Oborožen je bil z dvema strojnica 12,7 mm, ki sta bili v krilih, štirim podkrilnimi nosilci za bombe, šolskih raket 57 mm in raket HVAR 127 mm. Med opremo so sodili tudi VHF radijska postaja, radio-kompas in sistem dovajanja kisika v obeh kabinah.

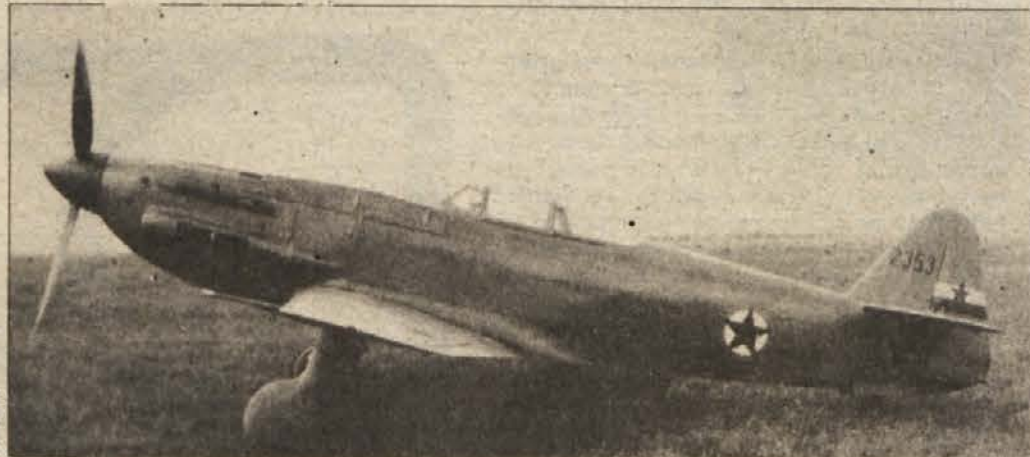
Galeb

PRVI SERIJSKI REAKTIVEC

Na sklep o graditvi prvega domačega reaktivnega letala smo čakali precej dolgo. Tako je letalski inštitut v Zarkovu dobil nalogo za pripravo projekta septembra 1957. Prvo naše serijsko reaktivno letalo z imenom Galeb je poletelo nad Mostarjem junija 1961. Uradno je prvič poletelo 9. julija istega leta na Batajnici. Galeb je prelomnica v delovanju naše letalske industrije. Nastal pa je kot potreba in zahteva našega vojnega letalstva, da svoje pilote šola in vadi na domačih letalih.

Galeb je enomotorno reaktivno šolsko-bojno letalo popolne kovinske konstrukcije. Je nizkokrillec z ravnimi krili, ravnimi repnimi površinami in rahlo poševnim repom. V letalu sta tandemsko razporejena dva pilotska sedeža, dvojne komande in instrumenti. Poganja ga reaktivni motor Rolls Royce Viper, Mk 22-6 s 1113 kilogrami statičnega potiska, ki je vgrajen v zadnjem delu letala. Gorivo je v dveh glavnih tankih v trupu in v dveh pomožnih tankih na koncih kril.

S pomožnima tankoma meri Galeb čez krila 11,6, po dolžini pa 10,3 metra. Prazno letalo tehta 2617 kg, največja letalna teža pa je 4300 kg. Na višini 6 tisoč metrov doseže hitrost 812 km na uro ali 0,8 macha. Normalna višina leta je do 12000 m, poleti pa lahko s 713 m dolge vzletne steze. Njegov dolet je 1016 km. Oborožen je z dvema strojnica 12,7 mm v nosu, šestimi podkrilnimi nosilci, na katere je mogoče obesiti bombe do 150 kilogramov in šolske rakete. Ima pa tudi opremo za vleko zračnih tarč. Pilota imata na voljo univerzalno radijsko postajo, radio-kompas in drugo.

S-49 C

522

DOLENJSKA NITI KORAK ZA SLOVENIJO

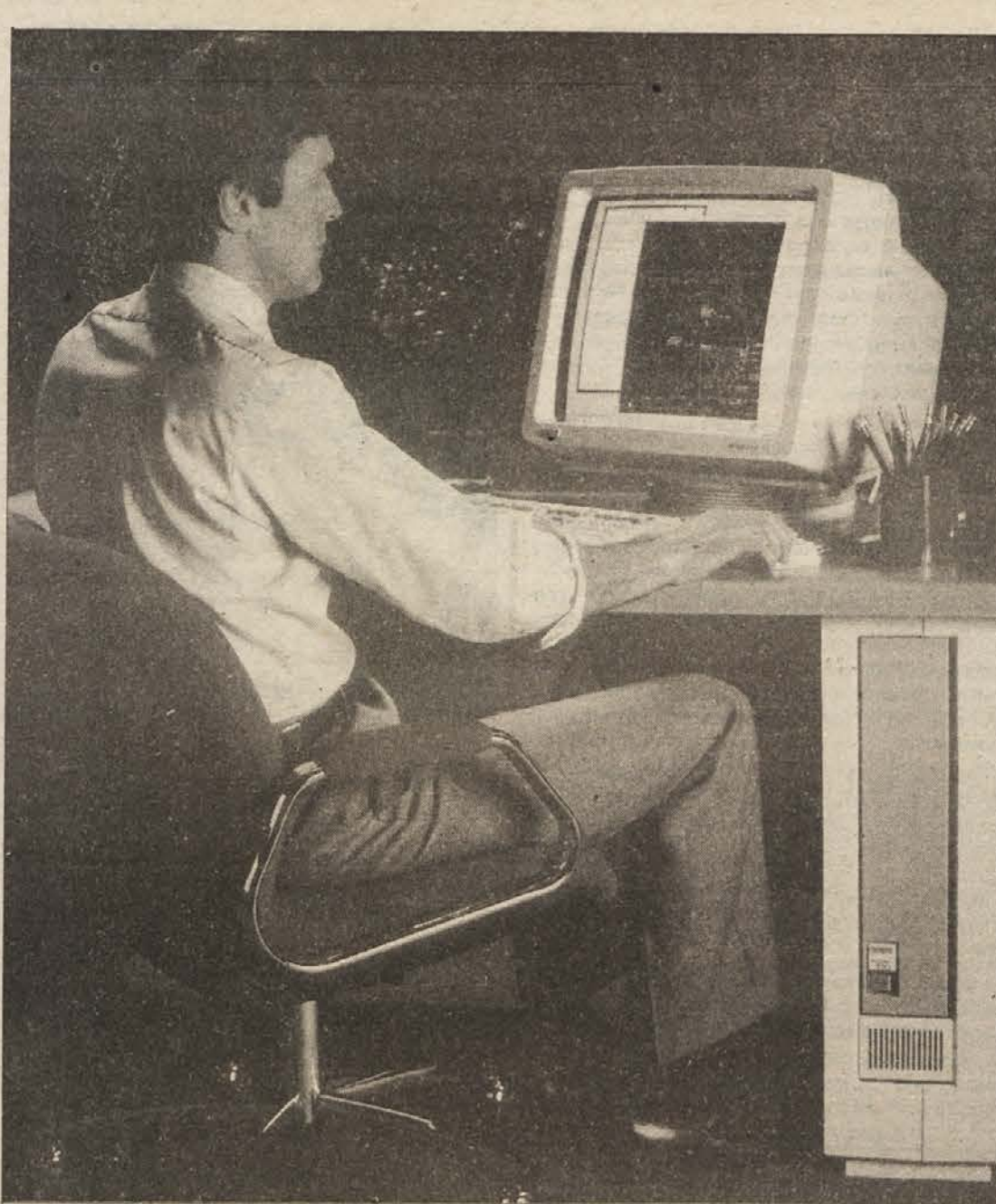
Razvoj poslovne informatike v osemdesetih letih doživlja z uvajanjem interaktivnih računalniških sistemov tudi na Dolenjskem pravo revolucijo. V minulih desetih letih se je število računalnikov povečalo od 3 na okoli 25 sistemov v vrednosti preko 1,6 milijarde dinarjev. Najbolj napredne organizacije na področju proizvodno-poslovne informatike so Krka, Beti, Novoteks in Iskra, na področju tehnično-procesne informatike pa je uveljavljena zlasti Krka. V zadnjem času so pomembni premiki tudi v Novolesu, Labodu, Ljubljanski banki in drugod.

Na Dolenjskem smo prestopili prag znanja, izkušenj in rezultatov, ki omogoča visoko strokovno raven in široko uporabnost doma in z lastnim delom razvitih informacijskih sistemov za planiranje, izvajanje in spremljanje celotnega reprodukcijskega procesa v farmacevtsko-kemijski, elektrokovinski, tekstilni in lesarski industriji.

Ker je v preteklosti vladala velika razdrobljenost pri opremljanju (v l. 1981 je bilo na Dolenjskem zastopanih celo 13 tujih proizvajalcev računalnikov), si je Medobčinska gospodarska zbornica v Odboru za informatiko in računalništvo prizadevala poenotiti računalniško strojno opremo in tako doseči tudi enotnost programske opreme, kar je dolenjskemu gospodarstvu v veliki meri uspelo. Veliko večino v minulih štirih letih instaliranih sistemov je tako dobavila Iskra Delta.

Računalniki se vedno bolj uveljavljajo v neposredni proizvodnji za zbiranje in obdelavo podatkov o pretoku surovin in izdelkov. V Jugoslaviji traja zadrževanje reprodukcijskega materiala v proizvodnji tudi več kot pol leta, vse, kar je krajše od dva meseca, pa je že odlično. To veže ogromna denarna sredstva za pokrivanje zalog. Sodobna proizvodnja z visoko razvito informatiko omogoča skrajšati zadrževanje surovin v proizvodnji na 10 — 15 dni (Zahodna Evropa, Amerika) ali celo na 1 dan (Japonska). Stroški financiranja (obresti) v nekaterih naših tovarnah znašajo tudi več kot 10% prihodka (IMV, Krka). S skrajšanjem časa vezave materiala se ti stroški močno zmanjšajo. Eden osnovnih pogojev sodobne ekonomske proizvodnje je tako pravočasna in pravilna informacija. Brez kvalitetnega kadra, znanja in opreme ni sodobne informatike, pa tudi ne sodobne konkurenčne proizvodnje. Stroški za poslovno informatiko so v elektrokovinski industriji v Franciji preko 1% celotnega prihodka, v Sloveniji pa so le redke organizacije, kjer sega ta številka preko 0,2%. Tega seveda ne moremo razumeti kot naše varčno delo, temveč kot nekajkrat premajhna vlaganja v informatiko.

Osnova delovanja sodobnih informacijskih sistemov so natančno določeni organizacijski postopki za

planiranje, spremljanje, nadzor in obračun premikov in sprememb reprotomateriala, strojev, naprav in delavcev oziroma dela.

Informacijski sistem je učinkovit, če je tovarna dobro organizirana. Velja seveda tudi obratno, da še tako velika investicija v računalnik sama od sebe brez ustreznih kadrov in podrobne ter dosledne organizacije poslovanja ne reši ničesar.

Iskra Delta, ki je nastala z združitvijo Elektrotehniko — TOZD Delta in Iskrine TOZD Tovarna računalnikov kot organizacija posebnega pomena, s svojim proizvodnim programom pokriva večino naših potreb. V Jugoslaviji ima danes že več kot 1.000 instaliranih sistemov, ki pokrivajo poslovno in tehnično informatiko v materialni proizvodnji, bančništvu, zavarovalnicah, turizmu, šolstvu, skratka na vseh področjih človeškega dela in življenja.

Iskra Delta proizvaja del strojne in systemske programske opreme v sodelovanju z različnimi svetovalnimi proizvajalci, vendar brez licenčne odvisnosti, pretežni del sistemov pa je izdelan z lastnim znanjem, pri čemer je glavni del seveda aplikativna programska oprema, to so programi za zbiranje, shranjevanje in obdelavo podatkov.

V praksi se je mnogokje pokazalo, da tuji oziroma uvoženi programski paketi postavljajo uporabnika v popolno odvisnost od tujega dobavitelja in zahtevajo stalen odliv deviznih sredstev. Na kratko opišimo, kaj vsebuje osnovni informacijski sistem večje tovarne — proizvodno materialni planski sistem (PMPS).

PMPS je namenjen planiranju in spremljanju materialnih tokov v proizvodnji. Izhaja iz postavljenih planov prodaje in omogoča načrtovanje in pregled za proizvodno potrebnih reprotomaterialov. Omogoča in podpira dejavnost v poljubnem številu delovnih ali

temeljnih organizacij, sektorjev, skladišč in proizvodnih mest. Dejavnosti so naslednje:

- računalniško vodenje tehnološke dokumentacije,
- planiranje proizvodnje (mesečno in letno) glede na razpoložljive materialne in proizvodne kapacitete,
- predlaganje, lansiranje in spremljanje proizvodne dokumentacije,
- vodenje zalog z rezervacijami, prejemi, izdajami, inventurami, prenosi in zapisniki,
- načrtovanje neto potreb reprotomaterialov,
- evidenca in analiza poslovnih partnerjev,
- predlaganje in spremljanje nabavnih nalog,
- likvidacija, prejetih računov in ugotavljanje odmi-kov,
- saldakonti dobaviteljev in kupcev,
- vrednostna spremljanja materialnih tokov (obračunski skladišč, materialno knjigovodstvo),
- izdelava predkalkulacij po planskih cenah,
- obračun proizvodnje,
- načrtovanje potrebnih finančnih sredstev (dinarskih, deviznih).

Vidimo, da posega v vse reprodukcijske funkcije. Časi, ko je računalnik služil le za obračun osebnih dohodkov, so že minili (res pa je tudi obračun OD postal tako zamotan, da ga zmore le še računalnik).

Iskra Delta kot glavni dobavitelj strojne in programske opreme je v l. 1984 ustanovila v Novem mestu območno enoto, katere osnovni namen je profesionalizacija že izdelanih rešitev uporabnikov iz farmacevtsko — kemijske in tekstilne industrije na raven, ki bo uporabna za širok krog uporabnikov iz teh panog v celi Jugoslaviji.

Znanje, ki ga imajo uporabniki, je potrebno združiti, tako doseči večjo učinkovitost ter poenotiti informacijske sisteme v posameznih industrijah in jih postopoma standardizirati. Tako bomo v prihodnje zmanjšali stroške razvoja pri uporabnikih in dosegli veliko raven zanesljivosti delovanja sistemov.

Drugi cilj, ki ga ima območna enota Iskre Delle v Novem mestu, je izboljšanje servisnih in komercialnih storitev, oziroma približanje le-teh tukajšnjim uporabnikom.

Sodobni interaktivni računalniški sistemi morajo biti na voljo v delovnem času uporabnikov, to je pretežno v prvi izmeni dopoldne. To zahteva dobro oskrbo z rezervnimi deli in usposobljene vzdrževalce.

Če se interaktivni računalniški sistem za vodenje proizvodnje ustavi, se ustavi tudi proizvodnja, tega pa si ne moremo privoščiti, zato je še toliko bolj potrebno ustrezno delovanje opreme.

Ogromen napredek informacijske tehnologije v 15 letih najbolje kaže podatke, da je prvi računalnik na Dolenjskem, ki je bil instaliran konec l. 1972 v Krki (nekateri so tedaj menili, da zadošča za vso pokrajino) in je stal 500.000 dolarjev, imel zmogljivost glavnega pomnilnika 16.000 znakov, kar zmore danes mikroprocesor za manj kot 100 dolarjev.

Jugoslavija in tudi Slovenija sicer zaostajata za razvitim svetom v uporabi računalnikov — sodobnega orodja civilizacije 20. stoletja, lahko pa brez pomislekov ugotovimo, da Dolenjska vsaj na tem področju ne zaostaja niti za korak za Slovenijo. Poslovne informacijske sisteme, razvite v Novem mestu, danes uporabljajo v številnih proizvodnih organizacijah po vsej domovini.

ČEDO JAKOVLJEVIČ

Dolenjski oktet

KJER NEHA GOVORICA SE ZAČENJA PESEM

Jesen 1969 je moški pevski zbor DPD Dušan Jereb iz Novega mesta gostoval pri Slovencih onstran Karavank. Ko so se pevci po dveh koncertih in obisku na domačiji koroškega skladatelja Pavla Kernjaka odpravili domov, je nekdo omenil, da jih bo na naslednji rajzi manj. Takrat še niso vsi vedeli, da se je nekaj mladih pevcev odločilo začeti na svoje.

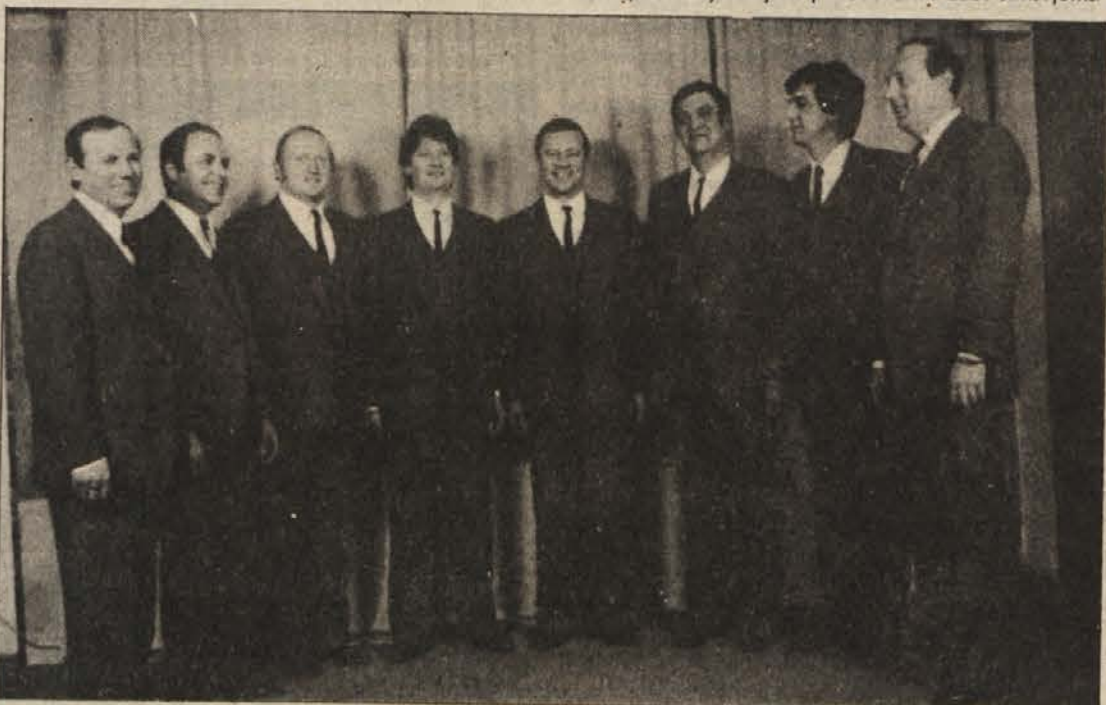
Tako je nastal Dolenjski oktet. Osamosvojeni fantje, ki jim je šlo za to, da bi poleg tistega, česar so se naučili in peli pri jerebovcih, ki jih je tiste čase še vodil Tone Markelj, pokazali, kaj zmorejo sami, so se večer za večerom sestajali v Jakšetovi gostilni na Drski in se učili novih pesmi. Ni bilo lahko, toda z veliko voljo in ob medsebojnem zaupanju so vaje stekle, kot so si lahko le želeli. Pa tudi Peter Cigler, ki so ga postavili za umetniškega vodjo, ni imel večjih preglavic z uglasenjem okteta. Pevci, ki so se vključili v novo rojeni vokalni sestav, so bili že narejeni, kot temu pravijo v pevskem žargonu. Vsak od njih je imel za seboj že toliko pevskega staža, da je hitro dojel, kako je treba peti v oktetu.

Dolenjski oktet se je prvič javno preizkusil v novomeški Iskri. V njegovi kroniki je zapisano, da je bilo to 30. decembra 1969 in da so morali tam nastopiti na nekem slavlju. Tako se je zgodilo, da je oktet prestal javni krst prej, preden so ga sploh ustanovili. Ustanovljen pa je bil nekaj mesecev kasneje, in sicer 22. aprila 1970, ko so — zdaj že v Medicevi kolaški delavnici na Drski — na svojem prvem občnem zboru ustanovili samostojno pevsko društvo Dolenjski oktet. Poslej je vse teklo še bolj resno in zavzeto, saj so se vsi zavedali, da oktet lahko kaj doseže le s skrajno marljivostjo in disciplino.

Javni nastopi so se kar vrstili. Slednjič je bil oktet toliko zrel, da je zmogel svoj prvi celovečerni koncert.

Na njem so s sporedom nakazali, kakšne pesmi nameravajo gojiti. To so bile ljudske in umetne melodije iz domače in svetovne zakladnice pa pesmi narodnoosvobodilnega boja in upora. Res pa je, da so večino oktetovega repertoarja že tedaj in tudi kasneje sestavljale lirične, nežnejše in tudi bolj vesele melodije. Naučili so se pripraviti ubrane, umetniško lepo sestavljene večere in glas o Dolenjskem oktetu je šel naokrog. Po novomeški občini, po Dolenjski in Sloveniji.

Hitrejšo umetniško rast so vsa leta oktetu ovirale težave s prostori. Zlasti sprva je bilo tako, da vaje niso bile na enem kraju niti dvakrat zapored. Ker pevci niso dobili stalnega vadbene prostora, so se selili in počutili kot nomadi; iz Jakšetove gostilne v Medicevo kolaško delavnico pa v novomeški Dom kulture. »Pri domu se kaže nekoliko dlje zadržati, saj ne smemo pozabiti pozornosti, ki nam jo je izkazoval takratni direktor Zavoda za kulturno dejavnost Lojze Kastelic, pod katerega skrbništvom je bil ta dom. Direktor Kastelic je Dolenjskemu oktetu veliko pomagal iz začetnih težav, z njegovo pomočjo smo se dokaj hitro registrirali kot novo kulturno društvo, pomagal pa nam je tudi pri nastopih in popularizaciji,« se spominja Drago Medic, sedanjí predsednik okteta.

Kljub veliki naklonjenosti upravljalcev Doma kulture je bil ta prostor le ena od številnih vadbeneh postaj Dolenjskega okteta. Potem, ko so jim v domu odrekli gostoljubje, so se zutekli v glasbeno šolo, ki je bila še pod streho osnovne šole Katje Rupene, od tam so jih »napotili« v sosednjo gimnazijo, kjer so imeli zadnje vaje pred dvema letoma. Takrat jim je ponudila zatohišče Srednja šola tehniških in zdravstvene usmeritve Boris Kidrič v Šmihelu, kjer vadijo še zdaj. V tem času so poiskali strokovno pomoč tudi pri prof. Miru Kokolu, ki prihaja sicer v Novo mesto uglaševat Krkin mešani zbor. Prof. Kokol pomaga tako pri izbiri kot pri izvedbi programa.

V petnajstih letih neprekinjenega delovanja je Dolenjski oktet nastopil kakih štiristokrat. V novomeški občini ni večjega kraja in večje delovne organizacije, kjer bi ga ne slišali. Vabili so ga nenehno tudi drugam. Tako je pel v Ljubljani, Zagrebu, Trogiru, Karlovcu, Gornji Radgoni, na Bledu, da udeležbe na tradicionalnih srečanjih oktetov v Šentjernejni niti ne omenjamo. Dvakrat je pel tudi pred radijskimi oziroma televizijskimi mikrofoni — za poslušalce glasbenih programov RTV Ljubljana in zagrebškega radia. Kot prvi Drago Medic, se pevci posebno radi spominjajo nastopov na jubilejnih prireditvah v čast slikarjema

Božidarju Jakcu in Maksimu Gaspariju ter književnikom Jožetu Dularju, Severinu Šaliju in Tonetu Svetini.

Pesem zblizuje in spoprijateljuje. Da je to zlati pevski izrek, vedo člani Dolenjskega okteta že dolgo. Zato sodelujejo s trebanjskim ženskim nonetom Carmen in Stobljanskim okteto iz Domžal, z dvema okteto pa so celo pobrateni, to sta Karloški oktet in Gasilski oktet iz Gornje Radgone. Z njimi so preživeli že veliko prijetnih ur na skupnih nastopih in prijateljskih srečanjih in razume se, da so v njihovi družbi želeli proslaviti svoj sedanjí jubilej — petnajstletnico. Nonet Carmen in oba pobratena okteta so nastopili na jubilejnem koncertu, ki ga je Dolenjski oktet priredil minulo soboto v novomeškem Domu kulture.

Na jubilejnem koncertu so nastopili pevci, ki sestavljajo zdaj Dolenjski oktet. To so bili: prva tenorista Jože Cvelbar in Jože Šimc, druga tenorista Drago Medic in Tom Skubic, prva basista Jože Plut in Maks Starc ter druga basista Andrej Jakše in Milan Šinkovec. V oktetu se je zamenjalo več pevcev, tako da so bili njegovi člani še: Metod Jakše, Vinko Božič, Rajko Zakovšek, Marjan Jazbinšek pa Miha Grošelj, Milan Korče, Jože Sirotna, Jože Medvedšek in Andrej Tiran. Ti so vstopali, izstopali in zamenjivali eden drugega. Samo treh pevcev ni nihče zamenjal. Ti so: Drago Medic, Jože Cvelbar in Peter Cagler, ki so člani Dolenjskega okteta od ustanovitve. Četrty najvztrajnejši član je Andrej Jakše, ki je paveziral vsega eno leto. Od pevcev, ki so izstopili, pa se ponovno vrnil v oktet, naj omenimo le Milana Šinkovca.

Kot vidimo, se je polovica sestava nenehno menjavala, novinci pa so se vselej tako hitro prilagodili, da oktet ni imel večjih zastojev. Nenehno je vadi in bil navzoč, kjer so pač želeli poslušati njegovo petje. Veliko je storil za zborovsko petje in širjenje pevске kulture. To njegovo poslanstvo ni moglo ostati neopaženo, zato je Dolenjski oktet prejel nekaj plaket in priznanj, posamezni njegovi člani pa tudi nekaj pevskih odličij. Ob desetletnici so štirje člani (Peter Cigler, Jože Cvelbar, Andrej Jakše, Maks Starc) prejeli srebrne, trije (Jože Šimc, Milan Šinkovec, Drago Medic) pa bronzaste Gallusove značke.

Sobotni jubilejni koncert je le potrdil kvalitete Dolenjskega okteta in okronal vse tiste vrline, ki so zagnanim pevcevm do zdaj odpirale vrata do nastopov in zahtevnega občinstva. Po teh pa jih bomo prav gotovo prepoznavali tudi v prihodnje. Pesem je namreč univerzalni jezik. Kjer neha govorica, se začena pesem.

I. ZORAN

PRI »ŽIVI« VAS POROČE VSAJ Z UPANJEM

Sodobni način življenja ljudi med seboj odtuja. Ob vsakdanjih zagatah in bitki s časom vse več ljudi ostaja osamljenih. Ne le starejših, tudi mladih, posebno če težko vzpostavljajo pristnejše stike z ljudmi v svojem delovnem ali bivalnem okolju. Da samota ubija, povzroča nerazpoloženje, včasih tudi hujše duševne stiske, je znana resnica. Prav zato v svetu dela nič koliko agencij, ki skušajo osamljenim pomagati. Pri nas smo glede tega naredili še zelo malo. V edini tovrstni delovni organizaciji Živa v Ljubljani, ki pa ima 16-letne izkušnje, vedo za tisoče nesrečnih moških in žensk vseh starosti, ki bi radi našli življenjskega sopotnika.

Med temi tisoči jih je veliko tudi s širšega dolenjskega območja vse od Posavja do Kočevja. Največ je med njimi kmetov. Več sto kmečkih fantov in gospodarjev je vpisanih pri Živi. Ti najteže dobijo nevesto, saj se zadnja leta kmetije vsaka brani, misleč, da grozi ženi še vedno ročno garanje od svita do noči. Razmere pa so bistveno drugačne. Veliko moških s kmetij je končalo srednjo ali poklicno šolo, so redno zaposleni, doma pa imajo sodobno opremljeno kmetijo z vsemi stroji. Zasluzek je dober, življenje na videz lepo urejeno, moški si želi tovarišice, s katero bi delil skrb in veselje. Če na kmetiji ni ženske roke in otrok, da bi z vrisčem in prešernostjo polnili dom, se zdi vse skupaj prazno.

«Neverjetno se sliši, toda resnično je, da mnogi, na videz čedni fantje, urejeni, ki jih zanima glasba, šport,

ki imajo poleg sodobne kmetije še vikend in avtomobil, ostajajo sami. Ker pa je po drugi strani med stotinami deklet in žena, ki iščejo partnerja, le malo takih, ki bi bile pripravljene iti na kmetijo, je prav njim zagotovljena velika izbira. Tako pravijo strokovne delavke v svetovalnici Živa, ki poznajo na stotine in stotine človeških usod in stisk.

V njihovi strogo tajni kartoteki, ki jo lahko obiskovalec vidi le od daleč, je tudi precejšnje število osamljenih intelektualcev najrazličnejših poklicev, od inženirjev do profesorjev, moških in žensk. Nekateri še mladi, drugi zrelih let, tretji pred slovesom od rednega dela. Eni samski, drugi vdovci ali razvezani, vsi pa so osamljenosti tako naveličani, da so se odločili poiskati pomoč pri Živi.

In kaj jim povedo v svetovalnici za življenje v dvoje na Hranilniški 7 a v Ljubljani?

«Prvi pogoj za vpis v našo kartoteko je, da je stranka pravno sposobna skleniti zakonsko zvezo, če do nje pride ali ne. Vsak, kdor se zateče k nam po pomoč, izpolni vprašalnik, ki zahteva odgovore na 53 vprašanj. To je pripomoček, da izvemo o stranki vse, od narodnosti do odnosa do vere, uspehov v poklicu, stanovanjskih razmer in gmotnega položaja, bolezni, odnosa do spolnosti itd. Na osnovi odgovorov iščemo osebe nasprotnega spola, ki bi ustrezale željam stranke. Obvezna je fotografija, nato stranka podpiše pogodbo — dogovor medsebojnih pravicah in obveznostih.

Svetovalnica je dolžna s pomočjo strokovnjakov proučiti primer stranke, njene psihofizične lastnosti, potrebe, želje in navade, življenjsko zgodovino ter na podlagi primerjalne analize predlagati ustreznega partnerja. Za vplačano vpisno se svetovalnica obveže stranki predložiti 8 predlogov za srečanje. V 30 dneh po podpisu začnemo posamezni primer proučevati.

Ko ljudi sprejemamo, jim ne obljublamo tja v en dan, posebno ne kmečkim fantom ali strankam, ki imajo nerealne želje. Tudi takih je veliko.

Praksa kaže, da mlajši moški tja do 35 let starosti sprejemajo partnerko približno istih let, celo z otrokom ali kakšno leto starejšo. Moški nad 40 leti

starosti, posebno nad 50, pa iščejo dosti mlajše. Kdor hoče mlado, lepo in povrh še gmotno dobro preskrbljeno, tak mora seveda čakati, kajti ženske teh lastnosti ne čakajo mož za vsakim vogalom. Pri starejših osamljenih pa je opaziti čedalje več primerov, ko ženske pri 60 letih sicer iščejo moškega partnerja, vendar se niso pripravljene poročiti. So gmotno preskrbljene, rade bi družbo, ne bi pa rade bile služkinje. Moški teh let pa išče zakonsko tovarišico, ker bi želel urejen dom.

Zaradi zaostrovanja splošnih razmer in slabšanja življenjske ravni pa smo že tako daleč, da se med posameznimi mlajšimi, slabo plačanimi pisarniški delavkami iz mest javljajo nekatere, ki bi šle tudi na deželo. Posebno če ima taka ženska otroka, v sedanjih razme-

rah težko živi in bi rada skrb za preživetje s kom delala. Pred leti je bilo navezovanje stikov z ljudmi iz različnih krajev mnogo enostavnejše kot je danes. Polovica nje so draga, pa tudi ob uspelem srečanju nastane vprašanje, kdo h komu. Dobiti službo v drugem kraju ni več lahko, včasih pa se zaplete tudi ob odločitvi, ali je lepša tvoja ali moja hiša ali stanovanje?

Ker je Živa delovna organizacija, ki ne dobiva kakršne družbene pomoči, ampak posluje kot vsa druga gospodarska delovna organizacija, seveda za svoje usluge izstavlja račune. Medtem ko v Frankfurtu odštejejo stranke (pravkar so imeli stike) za posredovanje partnerstva od 2.000 do 10.000 nemških mark, v Ljubljani najvišja cena za stranko z najvišjimi osebni dohodki do 35.000 dinarjev, plačljivo v obrokih. V izjemnih primerih ne računajo nič, sicer pa po lestvici, ki je odvisna od gmotnega položaja stranke. Živa ima svoji izpostavi še v Zagrebu in Beogradu, tekoče je kartoteka osamljenih sestavljena iz ljudi vseh narodnosti od Črne gore do Primorske.

«Da pa smo Slovenci zadržti po naravi, opazimo iz prakse naših poslovalnic v vseh teh krajih. Medtem ko si prenekateri Slovenec še kako obnavlja prestopni naš prag, v Zagrebu in Beogradu skoroda ne pozna tovrstnih težav. Pri nas je vsaka stranka le številka, tudi ko podatke in predlog posredujemo partnerju, do srečanja ne povemo imena. Razložimo vse ostale podatke in nagnjenja, pokažemo fotografijo, vse ostale zadnjega pa ne izdamo imena. Diskretnost je res objamčena. Tudi to so izjave strokovnih delavk Žive.

Zanimiva izkušnja pa je tudi ta, da se po daljših preizkušnjah, kot so ob 29. novembru ali novem letu, po daljših vikendih, veliko več ljudi odloči za Živo. Ob praznikih ko je človek sam in ima čas več premišljati, se navadno odloči za ta korak. Res zanimivo pa je opazovati stranke, ki prihajajo in odhajajo. Nervoza, zaskrbljenost in plahost so opazne pri ljudeh, ko vstopajo, redno kateri pa odhaja čemernega obraza. Skoro vsak dobimo nem pogovoru. Čakalnica v lesu in z vijoličnimi tople s tapiserijami in slikami pa je tako prijetno opremljena, da je dobro počutje zagotovljeno tudi v trenutkih, ko stranka čaka na prvi pogovor v dvoje.

RIA BACER

Korenine

DO LJUBLJANE ENKRAT V STOLETJU

Najstarejša Soteščanka, 90-letna Angela Poljanec, je ena redkih še živih potomk nekdanjih fratarjev, ki so v njeni mladosti še naseljevali kočevske gozdove. V gozdovih Kočevskega Roga so bili rojeni njeni starši, prav tako Angela in vse njene sestre. Tam so imeli svojo frato, ki se je po očetu imenovala Poljančeva frata. To je bil velik kos gozda, ki so ga trebali, napravljali v njem drva in žgali oglje. Ko je prenehala obratovati železarna na Dvoru, ki je potrebovala oglje, se je Poljančev oče z družino odpravil v Kočevje in se zaposlil v rudniku. Vendar tam ni zdržal, ker ga je preveč vleklo nazaj v gozdove. Da bi spet lahko delal z lesom, se je z družino preselil v Sotesko, kjer je imel knez Auersperg ob Krki žago. Od številne družine je sprva dobil delo le oče. Žagarji so takrat delali po 12 ur na dan. Kljub temu je Poljanec zdržal pri delu do osemdesetega leta. Pokojnine takrat ni bilo. Dobili so le občasno nekaj podpore od gradu. Angela se spominja, da je hodila v grad za perico, pa tudi sobe je ribala in delala na grajskih njivah. Celu na žagi je bila nekaj

časa. S še tako skrbnim obračanjem krajcarjev pa ni bilo možno kdove kaj kupiti, saj je bil zaslužek slab.

Poljančevi so tako kot takrat večina drugih ljudi živeli v glavnem od žgancev, »kiselne« (kisle repe in zelja) ter fižola. Vse to so pridelali na njivici, ki so jo imeli v najemu od grajskih. Po vodo za kuho, pitje in umivanje so hodili v Krko, ki je bila takrat še čista kot studenec. V njej je bilo toliko rib, da so jih grajski lovili kar z mrežami. Tudi vodnih ptic je bilo vse polno. V Krki so perice prale tudi vse perilo in marsikdaj so ob perilnikih zapele.

Umetnost kuhanja

NASITILA 15.000 SVATOV

Novakovo Francko s Štrekljevca pri Semiču je bilo dolga leta nazaj v predpusnem času težko dobiti doma. Tudi letos bi jo tik pred pustom zaman iskali doma, kajti Francka je kuhala za ohcet v bližnjem Črešnjevcu. Tako je med tem, ko je mesila kruh, pogledovala v pečice, če so potice in piškoti že dovolj pečeni, in dajala navodila pomožnim kuharicam, pripovedovala o tistem delu svojega življenja predvsem med božičem in pustom, ki ga je preživela zdoma, na domovih ženinov ali nevest, kjer je pripravljala hrano za svatbo.

Bilo je nekaj let po drugi svetovni vojni, ko so jo prvič povabili kot glavno kuharico na svatbo na sosednjo Brezovo reber. Kljub tremi, saj je prvič kuhala za 40 do 50 ljudi, je krst srečno prestala. In ne le to, med svati je požela toliko odobravanja in pohval, da so jo kmalu začeli vabiti za kuharico na svatbe ne le po Beli krajini, ampak tudi onkraj njenih meja. Čeprav trdi sedaj, da med ohceti nekdanj in danes ni bistvenih razlik, pa je iz njenega pripovedovanja čutili, da se vedno hrepeni po tistih dobrih starih časih, ko je bila svatba marsikje edino in največje veselje v vasi.

«Doma smo sicer imeli kmetijo, vendar sta se morala mož in sin mnogokrat sama znajti, kakor sta vedela. Ko

sem šla namreč kuhat, sem bila zdoma od srede do ponedeljka, tudi spala sem pri ljudeh, kjer sem kuhala. Da pa sem bila zdoma velikokrat, pove že to, da sem kuhala na okrog tristo svatbah. Štela jih nisem nikoli, vem pa, da nikdar nisem odklonila, če le nisem že prej obljubila komu drugemu,» pripoveduje Novakova. Dela ji v tistih dneh gotovo ni zmanjkalo, saj je bil jedilnik prav povsod pester in bogat. Od tistih njenih prvih kmečkih stavb do danes se po Franckinih besedah jedilnik ni veliko spremenil, razen tega, da je imel ponekod še več različnih jedil, kot jih ima danes. Pa peciva spečejo danes 20 do 25 različnih vrst, nekdanj pa le pet ali šest.

«Čeprav je bilo v Beli krajini nekoč veliko revščine, se na ohceti to ni smelo poznati. Ljudje so leta in leta hranili za ohcet, da so lahko pripravili veliko jedače in pijače, kar je bilo nekdanj najpomembnejše. Danes gredo ljudje na svatbo predvsem zato, da se povese lijo, včasih pa so hodili zaradi tega, da so se najedli. Vaščani iz vse vasi so prišli darovat samo zato, da so potem lahko jedli. Hrane pa je seveda moralo še ostati, da so jo svatve, a tudi kuharica, odnesli domov, drugače bi o hiši začel krožiti glas, da je skopa. Prav slabega glasu pa so se ljudje najbolj bali, zato so pred ohceto in po njej raje sami stradali, kot da bi si nakopali sramoto,» se spominja Francka. In kakšen je bil jedilnik, ki ga je morala pripraviti Francka? Tako pester, da je še tako dober jedec moral dovoliti, da so odnesli z mize katero od jedi, ne da bi se je dotaknil. Najprej so postregli z juho, govedino s krompirjem in solato, sledila je pečena kuretina, svinjska pečenka, pečene pure, cvrtni piščanci ter kuhana šunka s kislim zeljem. Vmes pa seveda 9 ali 10 potic, 6 šarkrtjev, 2 veliki skledi krofov, piškoti. In če vemo, da je morala Francka s svojimi pomočnicami nekdanj vse testo zmešati na roke, potem si lahko mislimo, da so morale biti zelo spretno, da so pravočasno končale z delom.

Seveda je imela Francka skoraj vedno tudi »tehnične« težave. Nikjer ni bilo namreč dovolj posod, krožnikov, jedilnega servisa, zato so morali vse potrebno zbirati po sosednjih hišah. Njena naloga ni bilo le kuhanje, ampak je morala pripraviti tudi mizo, okrasiti sobo. Spodrsrljavje si ni smela privoščiti in ne spominja se, da bi ji kdaj karkoli spodletelo, predvsem pa se ji ni nikoli pokvarila ali prismodila hrana.

«V soboto so prišli ženini, njegov tovariš in starešina po nevestine kosne, torej po balo. Zelo pomembno je

bilo, kako veliko balo bo nevesta prinesla k hiši, to pa je bilo seveda odvisno od njenih staršev. Same niso imele ničesar, in če so bili še starši revni, se je takšno dekle zelo težko poročilo. Poroka, h kateri so šli peči, je bila v nedeljo, ohcet pa nato najprej na nevestinem domu, nato pa še na ženinovem, tako da so se svatve vračali domov šele v torek. Seveda sem morala, čeprav sem bila kuharica, na svatbi skupaj z muzikantom skrbeti tudi za zabavo,» pove Francka. Slednje ji gotovo ni bilo težko, saj je z dobro voljo in vedno nasmejanim obrazom znala izvabiti smeh iz svatov. Res, da je Novakova kuhala na ohceti predvsem zato, ker jo je takšno delo veselilo, vendar si je s tem rezala tudi kosček kruha, ki ga je bilo nekdanj v tistih krajih tako težko priskrbeti. Svatve so namreč zbirali denar, s katerim so plačali kuharico, in Francka je bila vesela, če je lahko v družinski proračun prispevala kakšen dinar.

Novakova je na svatbah kuhala več kot 15 tisočim ljudem, lani pa se je odločila, da bo prenehala s tem delom. Ne, ne boji se nobene mlade in pravi, da je ni, ki bi se je v kuhinji ustrašila kljub temu da ima že sedem križev in pol. «Težava je le v tem, da sedaj ne morem tako kot nekdanj oditi od doma, kajti nekdo mora ostati na kmetiji. Vsi so v službah, in če grem kuhat, si mora snaha vzeti dopust,» prizna Francka.

A so jo Kambičevi iz Črešnjevca letos le pregovorili, da je šla — tako zatrjuje — zadnjič pripravljat hrano za ohcet. «Pri Kambičevih sem kuhala na svatbah vseh osmih otrok, zato sem se dala pregovoriti tudi tokrat, ko je zlata poroka njihovih staršev. Sicer pa vem za veliko hiš, kjer sem kuhala po petkrat, šestkrat, marsikje pa kar dvema generacijama,» se pohvali Francka. A za njene spomine hitro zmanjka časa, ko iz pečice prijetno zadisi po pečeni potici. Pohiteti mora z gnetenjem testa, kajti če hoče, da bo delo tekoče teklo naprej, ne sme biti pečica niti za trenutek prazna.

M. BEZEK

DOMOVINA JE BILA ŠE VEDNO NA SVOJEM MESTU

Dva tedna sem v Kostariki čakal na panamsko vizo, pri tem veselo preklinjal vso birokracijo, ki se mi s takim zadovoljstvom postavlja na pot, in z rahlim cinizmom včasih pomislil, kako mogoče res dajem vtis strokovnjaka za gverilo in teror, ki se je sebi in še komu v zabavo spustil delat zgago v sicer tako idilične deželice južnoameriškega kontinenta. Težav z vizami sem imel na račun svojega rdečega potnega lista res že preko glave, vendar so me glavne šele čakale!

ŠE CELA JUŽNA AMERIKA JE BILA PRED MANO

V Panami, na obronku vulkana tesno ob meji s Kostariko, sem po letih ponovno srečal enega najbolj zanimivih ljudi z vseh mojih potovanj: Antona Straha, doma iz Zaloga pri Ljubljani, ki že skoraj šestdeset let živi v Panami. Njegova koliba stoji na robu vasi, v kateri prebiva sicer večja skupina solidno bogatih priseljencev iz Dalmacije, ki imajo v svojih rokah več kot polovico celotne panamske proizvodnje krompirja, čebule, solate in verjetno še česa. Njihove hiše so podobne vilam, njihovi avtomobili so solidne ameriške ladje, njihova življenja pa polna skrbi in dela. Antonova koliba pa je lesena, skozi špranje prihaja svež zrak in na eni strani je podprta s starimi akumulatorji, da se ne zruši na cesto. In Anton je s svojimi 75 leti gotovo eden najbolj srečnih ljudi, kar jih poznam! Pri šestdesetih letih se je poročil s šestnajstletnim indijanskim dekletom; štiri otroke imata, ki jih radodarna narava in nekaj malega dela navsezadnje nikoli ne puščata lačnih. Najmlajša, petletna punčka je očitno miljenka starega Antona Straha.

— Moja je, seveda je moja, zaprmeduš — udari po mizi, še preden lahko izrazim svoj dvom. — In veš, kako ji je ime? Lepo ime ima, zelo lepo: Slovenija ji je ime...

Vozim naprej proti vzhodu, motor dela kot angelček in preko mostu, ki se pne nad vhodom v Panamski kanal, zapeljem v Ciudad de Panama. El puente de las Americas, Most Amerik, in kanal pod njim sta mejnika med dvema kontinentoma. Prispel sem v Južno Ameriko.

CELINA, KI GOVORI ŠPANSKO

Cesta, slavna Panamericana, najdaljša pot na svetu, ki povezuje Aljasko na severu z Ognjeno zemljo na jugu ameriških kontinentov, pa se tukaj konča. Nekaj sto kilometrov še neprehodne džungle jo loči od nadaljevanja asfalta v Kolumbiji.

Vedel sem, da bo precejšen strošek dobiti mene in motor z ladjo ali letalom do začetka drugega dela poti. In da je bilo še bolj zanimivo, so se začeli zapleti. Kolumbijskega vizuma nisem dobil, oziroma bi moral čakati nanj dlje, kot mi je dovoljeval moj panamski vizum. S tem so padle v vodo tudi možnosti za kolikor

Zgodovina

70-LETNICA DIJAŠKEGA IN ŠTUDENTOVskega PREPORODA

Zadnje decembrske dni, od 21. do 24. decembra 1914, se je pred c. kr. deželni kot izjemnim sodiščem v Ljubljani končal veleizdajniški proces proti 32 prepovedovcem, od katerih je bilo 28 višjih srednješolcev in 3 visokošolci ter 1 privatni uradnik. Dvema, Ivanu Endlicher in Janžetu Novaku je najvišje in kasacijsko sodišče v Gradcu prisodilo po pet let ječe, poostrene s trdim ležiščem vsako četrtletje, za vse druge obtožence pa je veljala ljubljanska sodba z zapornim od 6 mesecev do 14 dni.

Preporodovca Avgust Jenko in Vladislav Fabjančič sta pravočasno odšla v Srbijo in se umaknila avstrijskim oblastem. Endlicher je umrl za jetiko v graški ježnišnici 5. septembra 1915. Jenko pa je padel kot prostovoljec v srbski vojski 18. avgusta 1914 v bitki na planini Cer.

Za vse prepovedovce je poslala oblast (sodišče ali policija) obvestila o sodbi šolam in vojaškim uradom. Posledice so bile grdo ranjanje z dijaki (izključitev iz vseh avstrogrških šol) strogo opazovanje in nezau-

toliko poceni ladjski prevoz do te države. Nekoliko niže proti jugu in dlje od Paname stoji Ekvador. Kako bo z njim?

Z vizumom ni bilo težav. Tudi s prevozom navsezadnje ne. Toda edina možnost je ostalo letalo, za lažjo odločitev pa se mi je še panamski vizum bližal izteku. Odločitev je bila sicer draga, zato pa edino mogoča: natovoril sem sebe in motor na letalo in se s prvimi dnevi marca dvignil proti višinam ekvadorskih Andov. Vedel sem, da bo pot vse prej kot lahka. Čakala so me gorovja, visoka tri, štiri tisoč metrov, in vsaj še en mesec deževne dobe na južni strani ekvatorja. Toda — bo že kako! Samo denar je ponovno nekam čudno hitro kopnel...

ISKANJE INDIJANCEV V AMAZONSKI DŽUNGLI

Ekvador je prijetna dežela, polna daljnih vulkanskih vrhov, neprenehnih pragozdov in samotnih indijanskih vasi, v katerih pozdravijo tučja sicer z nezaupljivostjo, že v kratkem času pa ostane od nje le še prisrčna radovednost. Špansčina je razen v portugalski Braziliji uradni jezik cele Latinske Amerike in kljub številnim indijanskim jezikom in narečjem je mogoče z njo preživeti tudi v najbolj oddaljenih vaseh.

— No ja, za zamorca me že ne bi prodali, sem se tolažil v začetku, ko sem se še krčevito in nič kaj elegantno prilagajal pravilom in neznanim besedam novega jezika.

Ekvador pa je tudi raj za avanturiste sicer — kateri košček Južne Amerike pa ni! Po vzponu na pet tisoč metrov visoki vulkan Tungurahuo, kjer smo se, obkroženi z nekajmetrskimi plastmi snega na vsaki strani, goli gredi v vročih parah še vedno aktivnega kraterja, sem zapustil prijetno družbo evropskih sdpotnikov in se spustil s Franceljnom z andskih višav proti nepreglednim ravninam amazonske džungle. V eni od vasic na obrobju pragozda sem naletel na domačina: bil je džungelski vodič in za denar je vodil tučce po indijanskih vaseh, skritih v mogočnem zavetju gozdov.

VOJSKA ONEMOGOČI ODKRITJE

Očitno sem se mu zdel vreden zaupanja, kajti ob pivu mi je omenil nekoč:

— Poslušaj, neko skoraj divje pleme živi niže, nekaj dni vožnje po reki. Pred dvema letoma so bili tam prvi belci, štirje so šli in samo dva sta se vrnila. Toda jaz znam nekaj malega njihov jezik in še dva indijanska vođača bom vzel s sabo. Če hočeš, se nam lahko pridružiš. A? Kako se ti zdi?

Pastirja lamjih čred v pogorju perujskih Andov. Noči so mrzle in že navsezgodaj zjutraj je bilo jasno videti, da sta se celo noč grela z žganjem.

panje pri vojakih itd. Z dvema c. kr. dvornima svetnikoma, predsednikoma Pajkom in Bayerjem je sodilo enajst sodnikov: trije Slovenci in osem Nemcev. Odvetnikov je bilo osem, samih znanih ljubljanskih pravnikov, ki so kljub grožnjam dr. Skubla, policijskega ravnatelja v Ljubljani, »da imajo tudi odvetniki kaj mase na glavi«, opravili svojo odvetniško dolžnost hrabro in odkrito. Obrambo obtožencev so prevzeli dr. Josip Ažman, dr. Alojzij Kokalj, dr. Fran Novak, dr. Anton Švigelj, dr. Karel Triller, dr. Ivan Tavčar, dr. Fran Zupanc in dr. Vladimir Ravnihar.

Na razpravljani so zaslišali vse obtožence in šest prič ter prebrali 40 ovadb in 84 osebnih podatkov, le-te po potrebi. V dvorani je bilo precej slušateljev in somišljenikov. Bil je velik, za zgodovino slovenskega sodstva izjemen spektakel.

Prihod zapornikov iz celic v sodno dvorano je vzburil občinstvo, posebno pa tovariše, ki so se branili na prostosti. Zapornikom se je poznala utrujenost in vznemirjenost, saj so bili šest mesecev brez kakršnihkoli vesti v času, ko se je pripravljala in začela prva svetovna vojna, ko so bile organizirane posebne preiskave krivcev sarajevskega atentata po Bosni, Hrvaški in Sloveniji. Zaporniki so prihajali s trdnim raketom in bledim obrazom. Zasedli so prvo klopo pred sodnim zborom: Ivan Endlicher, Janže Novak, Evgen Lovšin, Anton Štefančič, Juš Kozak, Gustav Omahen, Adolf Ponikvar, Viktor Zalar in Ivan Žgajnar. Razen že imenovanih obtožencev, ki so bili vsi kaznovani z večjimi ali manjšimi zapornimi kaznimi, so bili obsojeni kakor navedeni, še naslednji: Jakob Avšič, Viktor Felčič, Gregor Fedransperg, Pavel Grabner, Franc Grebenc, Anton Gunde, Leon Kavčnik, Ivan Kos, Anton Kuntarič, Danilo Majaron, Vladimir Premrov in Franc Tavčar.

Ker se je preiskovalni zapor vračunal v kazni, so vse zapornike, razen Endlicherja in Novaka, izpustili na svobodo. Za njiju se je obtožitelj dr. Neuberger pritožil zaradi prenizke kazni.

Izpuščeni smo pospravili svoje malenkosti in se dogovorili, da se najdemo pri fotografu. Vsem so od

Zdelo se mi je sila ugodno, udarila sva v dlan in jaz sem našel še dva prijatelja. Avstrijca in Svicarja, ki sta se nam pridružila. Stvar je bila resna. Ogromna piroga z dvema motorjema, osemsto litrov bencina, puške, hrana za en teden in sploh... Pa žal ni uspelo! Po dveh dneh vožnje smo prišli na ustje reke, kjer naj bi se začelo področje plemena Warani. Toda vojska has je ustavila, bili smo na sami sporni perujsko-ekvadorski meji. Fantje so nam povedali, da je prišlo na tem področju pred nekaj dnevi do streljanja in da je celotno območje najstrožje zaprto. Obrnili smo nazaj in res mi je bilo žal. Spanje v indijanskih vaseh za reko, lov zlo-glasnih piranh in nočno iskanje krokodilov so bili navsezadnje le dela tolažba za neuspelo odpravo ekspedicije. Golih Indijancev, ki z zastrupljenimi puščicami skačejo po džungli, navsezadnje le ne vidiš vsak dan.

In tako ponovno prebijanje preko Andov na drugo stran, proti pacifiški obali! Razkošno zelenje tropskega pragozda preide v Peruju v tisoč in več kilometrov dolgo puščavo, ogromne sipine peska se pnejo proti vzhodu, kjer udarijo v neprehoden pas Andov, na desni, takoj za cesto, pa se mrzli valovi Pacifika penijo po pesku in drobni rakci v paničnem strahu bežijo v luknje, ko zapeljem s suzukijem proti njim. Ponovno je polna luna, noči so zavite v meglico, ki prihaja iz oceana, in v vseh obzorjih je čutiti daljave in osamljenost. Lepi, dolgi dnevi tišine so to in včasih pomislim, kako malo mi je pravzaprav potrebna družba soljudi. No, za kako dolgo...?

Kakih petsto kilometrov južno od Lime zavije prijetno asfaltirana Panamericana odločno proti vzhodu in poskakajoč preko makadamu se začnem dvigati proti Andom. Vem, da je najtežji del poti šele pred mano. Okoli 2500 kilometrov makadamskih cest me čaka na poti preko Bolivije do Argentine, od koder se bom končno vrnil domov. Podroben pogled v žep me je namreč dokončno postavil pred dejstvo: pot okoli sveta, bo nemogoča! Predolgo sem ostal v tem delu sveta, preveč doživel in temu primerno zapravlil, da bi si lahko privoščil dolgo pot čez Pacifik proti Aziji, Afriki, Evropi... Morda bom naslednje leto lahko nadaljeval potovanje in obredel še preostali del sveta. Upanje in trdna volja ostaja tudi sedaj, ko že v varnem zavetju doma pišem te vrstice.

NEVERJETEN ROJSTNI DAN V ANDIH

In Andí? Res so bili težki in močni, prijetni spomini mi ostajajo nanje. S snegom zakriti vrhovi šestsočakov so se belili na obzorju, na višini štiri tisoč in več metrov se je v senci za cesto včasih zabelila krpa snega in v mrazu, ki je kot iglice zbadal skozi vedno nove odprtine v oblacihih, sem skakal iz luknje na

kamen in s kamna na skalo ter ustavljal v vsakem večjem mestu, kjer sem lahko našel mehanika. Ta je varil skupaj razlomljene in uničene dele motorja. V nočeh, ko je mraz kot leden oklep pritisnil na zapuščene planjave, sem se včasih zvil v spalni vreči na tleh revne indijanske kolibe in enakomerno dihanje otrok poleg mene se je mešalo z zateglim lajanjem psov v daljavi. Bila je tudi nevarna vožnja preko Ayacucho v Peruju, kjer pripadniki gverilsko-teroristične skupine »Sendero Luminoso« včasih napadajo prav zaradi te skoraj prazne ceste. Bili so dnevi, preživeti v Cuzcu, starodavni prestolnici Inka Indijancev, in na obronkih divje razbrzdanih gora legendarnega Macchu Pichuja. Drobni indijanski pastirčki so za cesto pasli svoje črede lam in njihove kolibe so bila ena sama neverjetna preproščina, zložene skupaj iz skal in krite z dolgo, posušeno travo. V eni od vasi, v Quilci, sem 18. maja praznoval rojstni dan in vse skupaj je bilo tako čudno in neverjetno. Indijanec, pri katerem sem spal, je prinesel na mizo dragoceno pivo. Popila sva in ponosno mi je povedal, da pije, ker ima rojstni dan. On? Ne, nemogoče! Toda prinesel je osebno izkaznico: bila je s fotografijo in vsemi potrebnimi žigi. Na njej je stal jasno napisan datum rojstva: 18. maj 1950. Privlekel sem iz skritega žepa v notranjosti kavbojki svoj potni list in ga obrnil na drugo stran: 18. maj 1956. Neverjetno!

ŽIVLJENJE NA TEMELJU LOČJA

Jezero Titicaca, »morje na strehi sveta« in legendarna zibel inkovskih bogov, je gotovo ena od največjih zanimivosti Južne Amerike. Nekaj dni sem preživel na plavajočih otokih Urus Indijancev, poslušal enakomerno pljuskanje vode ob bregove iz ločja zgrajenih bivališč in se spraševal, če je sploh mogoče še bolj poenostaviti življenje. Indijanski otoki so zgrajeni iz ločja, ki raste iz vode v jezerskih plitvinah, njihove kolibe so zgrajene iz ločja, njihovi čolni so iz ločja in celo njihova kurjava je ločje. Zibajoči otočki, ki držijo na sebi včasih le dve, tri kolibe, včasih pa so dom nekaj desetih družin, so edino, kar mnogi teh ljudi sploh poznajo v življenju. Luči obrežnega mesta so daleč, le drobno utripanje prihaja v jasnih nočeh od tam. V večnem ribolovu in izmenjavi rib za krompir, koruzo ali fižol obrežnih Indijancev poteka življenje skorajda nespremenjeno od časov starodavnih Inkov. Nikoli ne bom pozabil, s kakšnim pričakanjem v očeh so se otroci stiskali v vrsto, ko sem skušal razdeliti kilogram kruha, ki sem ga prinesel za sebe, med njih trideset...

Dobro leto poti je bilo za mano, ko sem končno prispel v Argentino. Na zadnjih kilometrih andskega makadama me je motor drugič pošteno vrgel s sebe (prvi, dokaj nenevaren padec sva imela še skupaj z Romano na nekem pooljenem ovinku v Mehiki). Dva tisoč kilometrov do Buenos Airesa sem vozil z zlomljeno roko in z rebri, ki so me zbolela pri vsakem dihu, skozi neskončne ravnine argentinskih pamp in mraz južne zime, ki je v juniju že začela sila neprijetno kazati zobe. V glavno mesto sem prispel utrujen in zbit — in brez najmanjše ideje, kako mi bo uspelo vrniti se z motorjem vred v domovino.

Toda počasi sem se odtajal, bolečina pod mavčno oblogo, ki sem jo dobil šele mesec dni po padcu, je začela pojenjavati in v prijetnem zavetju »Triglava«, slovenskega doma v Buenos Airesu, se je življenje hitro povrnilo v utrujeno telo. Z vsakim dnem močnejše sem čutil, kako zelo daleč od doma sem in kako zelo si ga že želim. Družino, prijatelje, dekle, pivó v znanih beznicah z znanimi obrazi...

Po mesecu čakanja je le prispela »Kraljevica«, ladja reške Jugolinije, in po trinajstih mesecih potovanja so končno ostale za mano luči desetmilijonskega vlemesta. Pred nami so se odpirala pristanišča eksotične Brazilije. Dva meseca kasneje sem bil doma in čudno prijeten občutek je bil, ko sem lahko ponovno stopal po tako znanih domačih krajih. Včasih, tako daleč na drugi strani sveta, skorajda nisem mogel verjeti, da sploh še obstajajo.

ZVONE ŠERUGA

veselja žarele oči, vendar je našo notranjost obletavala boleča misel, da se moramo posloviti od Ivana in Janžeta. Dali smo jima svoje knjige. Stisk rok in solze pod očmi so nadomestile besede brez tolažbe. Morala sta nazaj v prekleto samico. »Lasciate ogni speranza, voi, ch'entrate...«

Preporodovci smo nekajkrat praznovali svoje obletnice: dijaške stavke iz marca 1914 in veleizdajniškega procesa iz decembra 1914. Najuspešnejše je bilo srečanje 23. decembra 1964, ki ga je počastila s svojo navzočnostjo takratna predsednica Glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva tov. Vida Tomšič. To je bilo ob 50-letnici procesa proti Preporodu. Na predsedničin predlog smo v naslednjih letih napisali in leta 1970 izdali pri založbi »Borec« knjigo z naslovom »Preporodovci proti Avstriji«. Knjigo je napisalo 16 takrat še živčih članov Preporoda. Obsega 482 strani, polnih spominov na dogodke tistega časa, ki je pomenil konec stoletja stare, nekdanj nepremagljive državne skupnosti. Žal moram ugotoviti, da so danes od teh šestnajstih avtorjev živi samo še trije.

Avtorji knjige »Preporodovci proti Avstriji« so bili naslednji: za Ljubljano Ponikvar, Lajović, Turk, Kolar, Lovšin, Tavčar, dr. Ravnihar, za Maribor Snuderl, za Celje Roš, za Gorico Komel, Perič za Trst, Gradec in Stefančič za Kranj, za Ljubljano tudi še Oblak, Omahen in Kavčnik.

Ravnihar je obdelal proces s pravnega in političnega stališča. Leon Kavčnik je zbral zanimivosti iz avstrijskih državnih arhivov. Avšičeva zasluga pa je, da smo dobili z Dunaja in iz Gradca razne dokumente: sodbo c. kr. deželnega in izjemnega sodišča v Gradcu, obtožnico, obsodbo in sodbo c. kr. državnega pravdišstva v Ljubljani in okrožnico c. kr. predsedstva deželnega šolskega sveta v Ljubljani. Vsi ti dokumenti so bili ali tajni, ali pa odpeljani iz Ljubljane v tujino. Iz vseh dokumentov diha trdno prepričanje takratnih sodnijskih, političnih in prosvetnih oblastnikov, da gre v prepovedovskem procesu za rušenje avstro-ogrske monarhije in za politično zedinjenje Slovencev s Hrvači in Srbi v novi državi Jugoslaviji.

Knjiga »Preporodovci proti Avstriji« je izšla v skromni nakladi, pravijo, da zaradi pomanjkanja papirja, in je bila takoj razprodana. Niti vsi preporedovci je niso mogli dobiti. Prav gotovo ima nekaj podatkov, ki so za mnoge zanimivi. Na straneh 172 — 228 in 235 — 247 je zabeleženih 499 preporedovcev z naslednjimi podatki: priimek in ime, organizacija, bivališče, poklic in opomba. Toliko imen sva zbrala s prof. Ivanom Kolarjem, ki je sam napisal prvo dokumentarno knjigo o Preporodu (zal. Slatner, 1930).

Če upoštevamo, da je večina srednjih šol leta 1914 stopila v stavko, če poznamo nekaj znanih številni članstva v preporedovskih organizacijah, število naročnikov »Preporoda« in Glasa Juga«, če vemo za približno število naročenih Ponikvarjevih brošur »Klic od Gospe svete« in da so bila Sokolska društva z nami v stalnih stikih, potem smemo število preporedovskih somišljenikov šteti na prvi 1000!

Da ima mladinsko revolucionarno gibanje Preporoc 1912—1914 »primerno mesto v politični zgodovini Slovencev, izpričuje Edvard Kardelj v svojem zelo pomembnem delu Razvoj slovenskega narodnega vprašanja (1939). Na str. 198 namreč pravi: »To mladinsko gibanje, ki je dobilo svoj najbolj izdelani ideološki lik v Preporodu, se je uprlo oportunistični narodni politiki liberalnega vodstva, ker je spoznalo, da je osvoboditev južnoslovanskih narodov mogoča samo kot rezultat revolucionarnega zloma avstro-ogrske monarhije.«

Med zgodovinarji naj omenimo samo zgodovinarja dr. Franca ZWITTRA, člana SAZU, ki je v Spremini besedi k omenjeni knjigi Preporod proti Avstriji napisal takole:

»Preporodovci so si priborili svoje mesto v slovenski zgodovini kot gibanje, ki se je dosledno in odkrito ravnalo po načelu, da se slovensko narodno vprašanje ne more rešiti v okviru kakršnekoli Avstrije, ampak samo z razbitjem Avstrije in ustanovitvijo popolnoma samostojne jugoslovanske države.«

EVGEN LOVŠIN

ZA DVE ŠTIRIDESETLETNICE MLADOSTI

Kitajski pregovor pravi, da se nekateri starajo kot marmor, drugi kot čevlji. Prvi kot marmor zato, ker se starajo neopazno, drugi pa kot čevlji zato, ker jih je potrebno vselej krpati. Tipičen primer "marmornega" načina staranja je Novomeščanka Iva Gruden, ki bo letos dopolnila 80 let, vitalna pa je bolj kot marsikateri dve štiridesetletnici skupaj.

Za seboj ima prav nenavadno življenjsko pot, ki se je začela decembra 1905 v Kandiji. Izhajam iz Recljeve trdne kmečke družine, po kateri meščani še danes imenujejo Recljev hrib nad naseljem Majde Šilc. Bilo nas je deset otrok, jaz sem najmlajša. Naši starši so bili tako dobri in prosvetljeni, da so pustili otrokom razvijati njihova nagnjenja in jih tudi v tem podpirali. Obiskovala sem sedemrazredno šolo pri nunah v Šmihelu. Imela sem rada glasbo, ko pa je na našo kmetijo prišel po prvi svetovni vojni še ruski ujetnik za delavca, sem se kmalu začela učiti balet. Bil je namreč baletan iz Leningrada. Tako je nanese, da sem že prej,

preden sem bila 15 let stara, dobila prvo plačo v baletnem zboru Ljubljanske opere. Ker je bila tam moja prijateljica Rula Jakopič, hčerka znanega slikarja, me je ta portretiral. Portret je ohranjen. Potem sem v Novem mestu spoznala sodnega pripravnika Ludvika Grudna, tudi Novomeščana, in sva se poročila. Ker pa je bil mož že v letih pred drugo vojno komunist in taki na sodnji seveda niso bili zaželeni, je moral v službo v srbsko Užice. Po sedmih letih je prosil za premostitev v Slovenijo, dobil pa je Zagreb. Tam sva živela do vojne, potem so ustaši moža kot jugoslovanskega rezervnega oficirja poslali v Ljubljano Italijanom, ti pa so ga internirali v Časnuovi. Hkrati so mene izgnali iz Zagreba in zatekla sem se k sestri v Ljubljano.

Medtem ko je mož v internaciji organizirano delal za NDB, sem jaz v Ljubljani čuvala otroke ilegalcev. Nekateri mi še danes s hvaležnostjo pišejo pisma in sem z njimi v stalnih stikih.

Ob razpadu Italije se je mož srečno vrnil, takoj po osvoboditvi pa je bil imenovan za šefa kabineta pri ministru pravde v prvi slovenski vladi. Nedo dolgo zatem sta šli: Grudnova za 26 let v Beograd. Dr. Ludvik Gruden je postal vrhovni sodnik, predstavnik Slovenije pri zveznem vrhovnem sodišču Jugoslavije.

Če bi opisovala samo svoja beograjska leta, bi lahko nastala zanimiva knjiga. Grudnova ima še danes shranjenih kup vabil, s katerimi je dr. Ludvik Grudna s soprogo vabil predsednik Tito v Beli dvor na sprejeme ob prihodu tujih državnikov ali predsednikov vlad, za 29. november in podobne priložnosti. Bilo je na sprejemu Ben Bele, Selasija, Novotnyja, Kekkonena, Naserja in drugih.

Najin zakon je bil brez lastnih otrok, vzgajala pa sva druge in bil je srečen zakon. Ves prosti čas sva z možem potovala. Ogledata sva si pravzaprav ves svet, razen Amerike. Mož je imel veliko znanecv in prijateljev med ambasadorji, pa sva se včasih mudila tudi pri njih ne obisku ali potovala z agencijami. Po moževi smrti 1974 sem potovala sama, vse dokler mi je to dopuščalo zdravje. Živela sem v Ljubljani. Najprej sem večje stanovanje zamenjala za garsonjero v palači izvršnega sveta, ko pa sem preživela tri infarkte in na stopnišču bloka doživela roparski napad, nisem več hotela biti sama. Zdravniki so mi svetovali bivanje na deželi, na čistejšem zraku in v miru, tako sem se ob dograditvi novomeškega Doma starejših odločila vrniti v rodni kraj.

Grudnova, po vedenju sicer svetovljanka, se zna vsakomur približati. Z vsemi je prijazna, pomaga z navsveti upravi, v imenu stanovalcev doma prenaša upravi želje in pripombe.

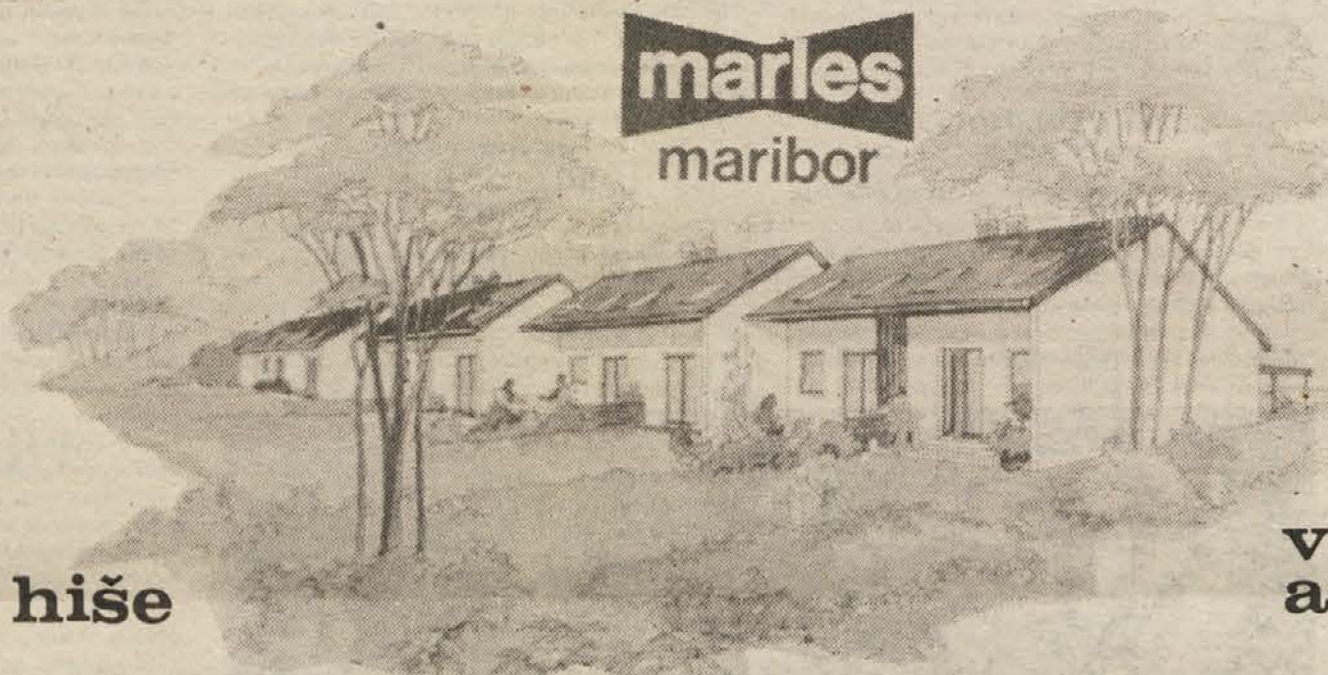
Vse dosežemo, kar želimo, samo po načelu: kulturno in povedano v obraz. Nimam rada godrnjanja za vogali. Nikdar mi ni bilo niti minuto žal, da sem se odločila priti v novomeški dom. Tu sem našla pet sošolk iz šmihelske šole. Vsak dan se dobivamo na kavici, premlevamo stare spomine, obravnavamo današnje dogodke in si pripovedujemo, kar smo v življenju doživeli med tem, ko smo stike pretrgale.

Iva Gruden v imenu oskrbovancev največkrat piše sožalja svojcem umrlih, ima pa tudi veliko obiskov in pošte. "Ker smo v sorodstvu z znanimi šentjernejskimi Reclji, me otroci sestrične Pavle s svojimi otroki in ženami obiskujejo. Za družinske praznike me povabijo na dom ali v vikende, pa nimam občutka osamljenosti. Včasih me obiščejo tudi Novomeščani Šproc, oba Bučarjeva, Furlanova. Včasih gremo tudi k Mrvarju na Hrib na malico in preživimo nadvse prijetno popoldne. Naročena sem na več časopisov, v sobi imam svoj barvni televizor, v domu sem zaposlena z vsakdanjo telovadbo, z vzdrževanjem osebne in sobne higijene, pa dan naenkrat mine."

Letošnja zima je vzela marsikaterega starejšega bolnika. Grudnova pa se je ob nedavni pljučnici zdravila le tri tedne, "zda; sem spet taka kot prej. Srečna sem, da so mi možgani prožni, da lahko ohranjam korespondenco z znanci, da me ni minilo veselje do urejenega videza. Dokler bo tako, se ne čutim stara!"

RIA BAČER

marles
maribor

vrstne hiše

vselitev
avgust '85!

Bregana - Samobor

informacije: 062-39 441, 041-520 699

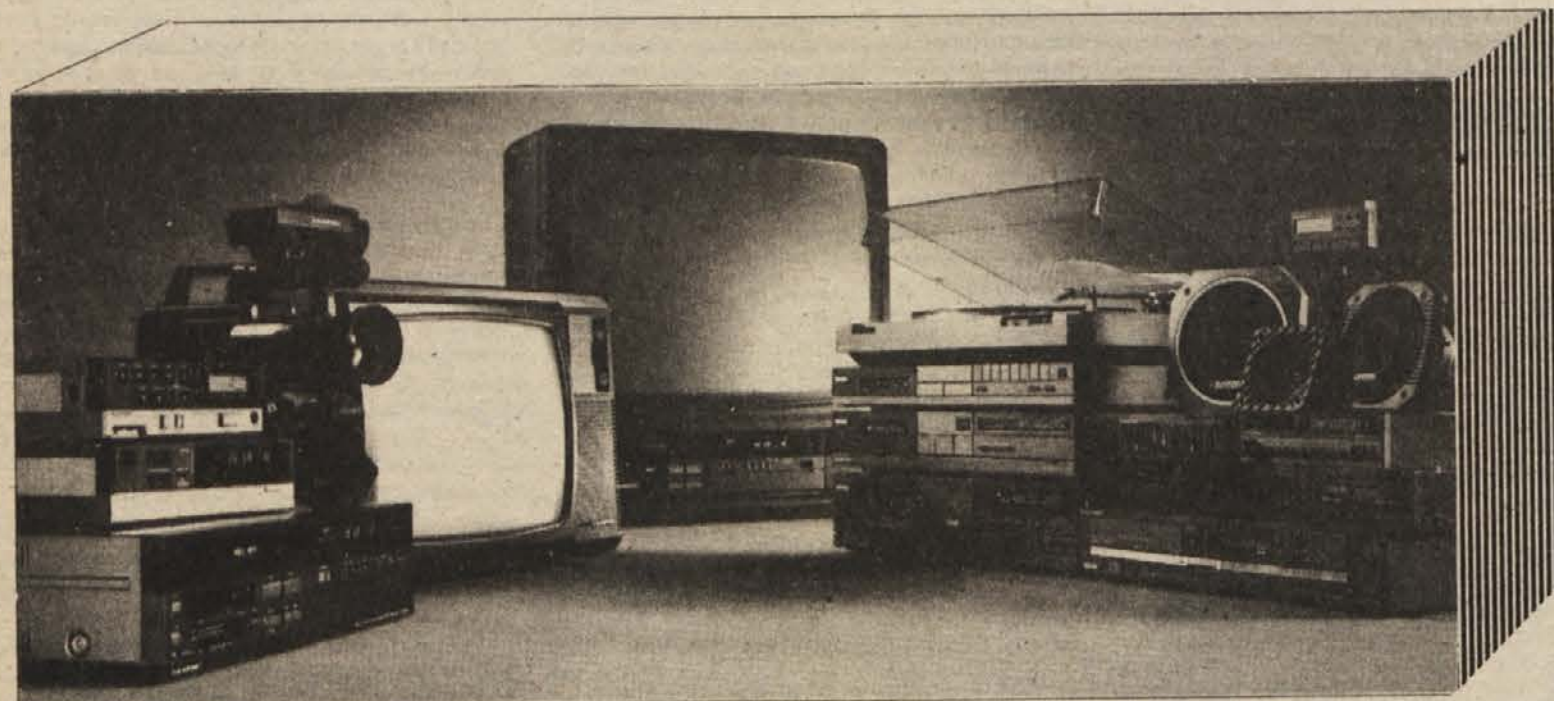
POSOJILO 40%

Plačilo v treh obrokih do avgusta 1985.

Fiksne cene m² neto že za 46.696 din s celotno infrastrukturo in zemljiščem.

Velikost hiše 89,71 m² in 116,86 m² neto.

Lahko nas obiščete vsak delavnik od 7. do 18. ure in ob sobotah od 7. do 14. ure na zagrebškem velesejmu, Marlesov paviljon v času od 19. marca do 20. aprila 1985.

● BLAUPUNKT
izdelki
še vedno
do 35%
ceneje!

Konsignacijska prodaja:
avtotehna,
Titova 36, Ljubljana, tel.: (061) 317-044

obzorja

iz izložbe

PREBRALI SMO

PARTIZANSKA ZDRAVNICA

Slovenska partizanska saniteta je bila nekaj izjemnega ne samo v Jugoslaviji, temveč v okupirani Evropi in na svetu sploh. Naši zdravniki, ki so z vključitvijo v narodnoosvobodilni boj dokazali svojo tesno povezanost z narodom, so partizansko zdravstvo uredili, kot ni dotlej uspelo še nobenemu gverniškemu gibanju. V okrog 100 skritih bolnišnicah (mnoge so bile na Dolenjskem in v Beli krajini) se je v vseh letih vojne zdravilo nad 22.000 borec. Tako so partizanske borbene enote ostale visoko mobilne in udarne, ker jih pri premikih in v boju niso ovirali ranjenci, hkrati pa je vsak borec vedel, da bo tani, če bo ranjen, zglede poskrinjeno, kar je nedvomno dajalo moralno moč vsakemu posamezniku.

To izjemno plat našega narodnoosvobodilnega boja imamo v trokrovnih in leposlovnih literaturi obro obdelano, saj je izšlo več knjig, ki govore o partizanskem zdravstvu, med njimi tudi nekaj osebnih pričevanj, ki so še posebno dragocen dokument, ker o preteklosti govore skozi osebno optiko in tako človeško prepričljiva.

Pred kratkim je Partizanska knjžna bogatila tovrstno knjižno področje z natisom spominov dr. Božene Grosmanove, ki so izšli pod naslovom partizanska zdravnica. Grosmanova je bila edini slovenski pediater v partizanih in po njeni zaslugi je v roških gozdovih nastala, tudi edinstvena partizanska porodnišnica, kjer se je naredi gozdov in vojne vihere rodilo 53 otrok. Presenetljiv je podatek, da je bila umrljivost dojenčkov v tistih težkih razmerah manjša, kot smo jo lani zabeležili v Sloveniji. Kot zdravnica je Grosmanova delovala tudi v drugih partizanskih bolnišnicah, bila je v Italiji, v Dalmaciji, po osvoboditvi pa zagnana ustanoviteljica številnih dečjih domov in pubdnica mnogih ukrepov za zaščito matere in otroka na Slovenskem.

Obilo spominov, ki so se na tako bogati in plodoviti življenjski poti nabrali, je povezala v šopek, ki dehta in lepo, saj med rožami ni skrila trnov. Tudi teh je bilo na njenem življenjski in poklicni poti veliko: izkusila je marsikaj nelepega, od

kraj, sovražnosti, groženj, podlosti, nemarnosti do iskanja privilegijev in zlorabe oblasti. Toda ti grenki spomini zbledijo ob moči lepih. Nenavadno je, da Grosmanova (in z njo marsikateri borec) poudarja, da ji od vsega življenja ostaja v najlepšem spominu »življenje v gozdu«, ali kot je neposredno dejala na novinarski konferenci ob predstavitvi knjige: »Najlepše je bilo v partizanih!«

Značajska trdnost, odgovornost in čut za disciplino ter predanost delu in zastavljenim ciljem, vse te lastnosti, ki so izkazale svojo vrednost med partizani, je Grosmanova ohranila tudi v povojnem času, zato je prav, da je v naslov spominov zapisala »partizanska zdravnica«, čeprav po obsegu zavzemajo spomini na partizansko leto manjši del knjige. Grosmanova je bila ves čas partizanska zdravnica, če pod tem pridevnikom razumemo tiste osebnostne vrednote, ki so jih izpričali mnogi naši partizani.

M. MARKELJ

Ko sem pred slabim letom na tej strani pisal o prvi pošiljki knjig v erotični zbirki Dotik, se nisem zbal, da bi žgečkava literatura opazno okrnila kakovost založniškega programa Državne založbe; še več, ako gre za dobičkonosne knjige, ki posredno lahko pripomorejo k izidu slovenskih novitelt, potem, sem zapisal, sploh ni razloga, da bi bili plat zvona. Vseeno pa sem pozorno spremljal odmeve, kolikor jih je bila zbirka deležna v javnih običjih, in proti pričakovanju dognal, da čistini na Slovenskem (kjer se sicer obilo preklinja, prešuštuje in nečistuje, v knjigah, časnikih ali revijah pa naj bi ne bilo »grdih« besed in slik nagih žensk) po erotični zbirki niso razlivali črnila. In tako je edino prav, saj knjige ne more nikogar pohujšati, če tega noče sam. Odziv bralstva na Dotik pa je bil presenetljivo velik, so opozorili na nedavni novinarski konferenci, ko so predstavili knjige drugega letnika: »Kozorogov povratnik« H. Millerja, »Moje skrivno življenje« Walterja in »Kruho Zelandijo« Anonymouse.

»Kozorogov povratnik« sodi med najboljše romane Henryja Millerja. Ko ga je spisal (1939, v času pariškega boemskega življenja), je bil pisatelj še daleč od priznanja, da njegova tvornost pomeni začetek in konec svojskega, domale nepopovnljivega sklopa ameriške književnosti, sklopa, ki je dandanes brez pridržka označen za klasiko. Preden je bil Miller deležen odobravanja, je moral namreč kot več-

na pravih literarnih novatorjev prestatati pravcato gonjo zoper ne-prikrito uporabo povesnih izrazov, s popisovanjem spolnosti pa si je nakopal celo prepoved objavljajnja romanov. Tudi za »Kozorogov povratnik« velja, da je Miller v njem sprostil spolno fantazijo, jo prepletel s cinizmom, črnim humorjem, glavni junak in ljudje, s katerimi ima opraviti, pa so zvečine s t.i. družbenega roba. Njihova ravnanja so mestoma neodgovorna, pač v skladu s piščevim posmehom ysemu, kar utesnjuje človeka, ki si hoče dati duška pri uživanju življenja, pri čemer mu je spolnost neizčrpen vir radosti bivanja, ki se kaj hitro lahko sprevrže v nezadovoljujoče životarjenje. Z izkušnjami, ki si jih je nabral pri slovenjenju »Seksusa«, je pričujoči roman izvrstno prevedel Zdravko Duša, spremno besedo pa je prispeval Andrej Blatnik.

Za bralca je navsezadnje nepomembno, ali je »Moje skrivno življenje« res spisal Sir Henry S. Ashbee, premožni angleški slovoznec, svetovni popotnik in bibliofil, ki da se je skrjal za imte Walter. Zanimivejši pa je podatek, da je delo v enajstih knjigah na skupno 4.200 straneh prvič izšlo v šestih izvodih konec prejšnjega stoletja, javni natis doživelo šele 1966, za zdajšnje slovensko rabo pa je Bogdan Gradišnik prevedel komaj eno desetino izvirnika, medtem ko je spremna beseda delo Restka Močnika. Kaj je v ozadju Walterjevega skrivnega življenja, kajpak ni treba dvakrat ugibati; to je spolnost, ki jo je viktorijanska Anglija na zunaj kolikor le mogoče skrbno prikrivala; zato pa je na vse mogoče in nemogoče načine prevladovala skrivoma. Walter pri izpovedovanju svojih doživetij ni izbiral besed, poznavalci pa njegovemu delu priznavajo, da gre za najpomembnejše tovrstno pričevanje, brez katerega podoba viktorijanstva ne bi bila popolna.

Pripovedno najšibkejša je Anonymouseva knjiga, k'govori o tem, kaj se je zgodilo s krepostno ženo angleškega oficirja, ki so jo ugrebili zelandski domorodci. Prej čednostno, na moč moralno bitje se po sili razmer začne preobražati. Sprva spolno izživanje neugnanih erotomanskih Maorov občuti kot nasilje, ko pa se ji razkrijejo vsi užutki, ki jih lahko nudi telo ob telesu ali meso v mesu, se počuti osvobodjeno prejšnjih moralnih spon. Žal ji po vrnitvi na varni Otok ob starih tabujih in načelih na »kruho« Zelandijo ostane le nasladen spomin. Roman je delo nekega sodobnega francoskega pisatelja, ki je z doživetji junakinje hotel podati okvir sicer utopične, a za doseganje človekove sreče ne hudo zahtevne družbe, saj tisto, kar je potrebno za srečo, premore vsak sam. Le dajati in jemati moramo... »Kruho Zelandijo« je poslovenila in s spremno besedo opremila Vera Pejović.

D. RUSTJA

Pesništvo Severina Šalija je po izidu zbirk »Slap tišine«, »Spev rodni zemlji« in »Srečavanja s smrtjo«, ki so si sledile v prvi polovici štiridesetih let in so, zlasti še prva, vzbudile dokajšnjo pozornost pri bralcih in poznavalcih, ostajalo dolgo dobo v senci, odmaknjeno od poglavitnih dogajanj v slovenski poeziji. Zakopano v zbirkah, ki so seveda že zdavnaj pošle, raztreseno po revijah in časopisih in največkrat obravnavano bolj mimogrede, je bilo težko dostopno in predvsem mlajšim generacijam bralcev manj znano. Resda je temu nekoliko odpomogla zbirka »Pesek in zelenice«, ki so jo pesniku ob sedemdesetletnici izdali Trebanjci, vendar je ta zajela le pesmi zadnjih let, tako da je veliko gradiva še vedno ostalo nezbranega in tudi neobjavljenega.

Ob povedanem je bilo nedvomno upravičeno pa tudi logično pričakovati knjigo, ki bi ali zaobsegla vse povojno Šalijevo pesniško ustvarjanje ali antološko premerila njegovo poezijo. Zgodilo se je, da je namesto »tekoče« zbirke izšel izbor iz Šalijeve poezije, zajetnejša pesniška knjiga, ki je vsebinsko oprta na celotno pesnikovo delo. Pesmi je izbral, uredil in jim spremno besedo napisal Drago Šega, zbirka, ki jo je izdala Mladinska knjiga, pa je dobila naslov po eni najznačilnejših Šalijevih pesmi »Sijoče mračine«. Knjigo je ilustriral Karel Zelenko.

Kot smo deloma že nakazali, se je urednik Drago Šega odločil v omenjeno knjigo vvrstiti pesmi iz celotnega Šalijevega opusa, razen pesmi za otroke, ki so nastale zvečine v zadnjem obdobju pesnikovega snovanja. Izbor je urejen v šestih razdelkih. Prvi trije razdelki prinašajo pesmi iz Šalijevih prvih zbirk, naslednja dva sestavljajo v glavnem še nezbrane in neobjavljene pesmi, medtem ko se zadnji opira na zbirko »Pesek in zelenice« in druge povojne in neobjavljene pesmi. S tako razvrstitvijo, ki je kajpada le ena od možnih, se je urednik posrečilo, da je na eni strani sledil vsebinskemu, oblikovnemu, izraznemu oziroma slogovnemu razvoju Šalijevega pesništva, na drugi strani, in to kaže še slasti poudariti, pa postavil oporišča za celovitejšo razumevanje v tem izboru predstavljene poezije. Kajti ta oporišča imamo ialko tudi za izhodišče, kako brati Šalijevo poezijo zdaj, ko smo jo dobili »v enem kosu«.

»Sijoče mračine« so knjiga lirike; slovenska poezija ne premore veliko tako subtilnih ter na blagoglasje in blagovest »uglašeni« besedil v eni zbirki, kot je ta Šalijeva. Pesmi drugačne, kot so, niti ne morejo biti; če bi bile, bi bilo to proti Šalijevi

pesniški naravi, tuje njegovemu pesniškemu svetu, ki skoroda ne pozna ostrih robov in spopadov. Bilo bi celo v nasprotju s smislom in poslanstvom Šalijeve poezije, saj pesnik, kot sam pravi, od pesmi ne pričakuje drugega, oziroma pričakuje predvsem to, da »odpeva v hrup sveta svoj tihi glas«. Prav to pa daje njegovim pesmim pridih »nadzemeljskosti«, da so včasih kot tiha prošnja, kot molitev, »podobna pritislanemu lirskemu parlandu«, kakor je zapisal Drago Šega.

V vsebinskem pogledu je Šalijevo pesem zavezana vprašanjem človekovega bivanja in smrti, zavest o končnosti tega bivanja in objasnjenosti na smrt je tudi »glavna in najbolj produktivna substanca Šalijevega pesništva«. Pesnik je prevzel od vsenavzočnosti smrti in temu se niti njegova ljubezenska pesem ne more izogniti, zato tu in tam rahlo spominja na tovrstne Balantičeve verzje. Seveda pa Šalijevo razmerje do smrti ni zgolj pasivno, vdanostno, enoumno, poskuša jo celo obvladati in še več. Absurd smrti namreč odtehtava z njegovim nasprotjem — s čudežem življenja, to pa se zdi odločno zavestno dejanje, ki tudi zanikuje prvotni vtis, da je Šalijevo poezija odraz vdanosti v usodo, torej predvsem resignativna.

Tu smo seveda poskušali pogledati le nekatere značilne plasti Šalijevega pesništva, kakor ga lahko spoznamo iz »Sijočih mračin«. Druge bodo lahko odkrili bralci sami. Šalijevo izbrušena in včasih filigransko natančna lirska govorica namreč ne potrebuje razlagalcev in pojasnjevalcev. To pa je gotovo tista odlika, ki knjigo sama najbolje priporoča.

I. ZORAN

GANDHI

Ime mu je bilo Mohandas Karamchand, a ves svet ga pozna po pridevku Mahatma, kar pomeni v sanskrtu »velika duša« (med bramanji je bil to najvišji častni naziv), v srčih milijonov Indijcev in mnogih tistih, s katerimi grdo ravna družba in oblast, pa je bil in ostaja svetel zgled. Bil je resnično eden največjih predstavnikov človečnosti — take, kakršna bi morala biti, je dejal Pandit Nehru, ko je razmišljal o Gandhiju. Veliki duši Indije in sveta poniženih, trpinčenih in razžaljenih. Res bi v novejši svetovni zgodovini težko našli karizmatično osebnost, ki bi jo lahko postali enakovredno ob bok Mahatmi Gandhiju, malemu, asketskemu skromnemu, mlo se smehljajočemu možu, ki je bil do dne neomajno predan poštenosti. Svetu je odkril moč nenasilnega odpora, pokazal je, da je mogoče doseči pomembne družbene spremembe brez prelivanja krvi, hkrati pa je z osebnim zgledom pokazal moralne širine ljudskega voditelja.

V zgodovini bo Gandhi ostal zapisan kot voditelj gibanja za neodvisnost Indije, kot borec za odpravo nepravičnega družbenega sistema kast in kot stvoritelj doktrine nenasilnega odpora. Za to zunanjo podobo se skriva globoka osebnost in moralna veličina. In

obe, zunanjo in notranjo podobo, izrisuje v romanu »Gandhi« Pierre Bourtembourg. Roman je kot 22. knjiga knjižne zbirke Veliki ljudje izšel v slovenskem prevodu, ki ga je opravil Bogomil Fatur, pri mariborski založbi Obzorja.

Avtor je pripoved sicer zasnoval kronološko, vendar ne teče v strnjem toku, marveč nastaja z nizeanjem posameznih podob, ki se stapljajo v celoto Gandhijevega življenja in delovanja. Pisateljev ni ostal na površju dogodkov, z liričnim in občutljivim peresom je izrisal tudi notranje dogajanje, vzdušje v Indiji in tisočletno tradicijo prastare kulture.

Zal v knjigi ni nobene spremene besede ne o avtorju ne o naslovem junaku. Nekaj podatkov o Gandhiju, njegovem pomenu in

delovanju, krajši oris razmer v britanski Indiji in morda še zapis o Indiji kot neuvrščeni državi (Gandhijev vpliv za takšno politično odločitev bi bilo zanimivo raziskati), ni nikakor ne škodil. Roman je napisan poudarjeno literarno, zato morda bralcu, ki ne pozna novejše zgodovine, dogajanja in okoliščine ne bodo povsem razumljive. S takšno dopolnitvijo bi knjiga bolj upravičeno nosila pomenljivi naslov »Gandhi«.

M. MARKELJ

PRIROČNIKI

MAVRICA

Državna založba Slovenije je izdala knjigo Mavrica, prvo berilo o po svetu in pri nas priljubljenem hišnem računalniku Spektrum iz delavnice sira Sinclaira. Ze podnaslov »prvo berilo« pove, da je knjižnica napisana in narisana (!) predvsem po okusu najmlajših in mlajših ljubiteljev spektruma. Priročnik je res zelo pregleden in sestavljen tako, da otrokom na poljuden in všečen način približa računalnik spektrum in računalništvo, kar je seveda še bolj važno.

Knjigo, ki staja v originalu napisala Angleža John Dewhirst in Rosemary Tension, je prevedel znani slovenski računalnikar Priročnik Jakobin. Zanimivo je, da je bil rokopolis prevoda napravljen s pomočjo »mavrice«, kot smo pri nas lepo prekrstili spektrum, in urejevalnika »besedil INES, katerega avtor je tudi Jakobin.

Pri nastanku angleškega originala so sodelovali tudi trije otroci, kar je precejšnje jamstvo za lahkoten vstop v svet računalništva. Potem ko nas avtorja seznanita z računalnikom in njegovimi tipkami, nam predstavi računalnik kot pisalni stroj in kalkulator, pogledamo v njegov poglavitni, hranimo podatke, stroj nas sprašuje po podatkih. Ko to obvladamo, se lotimo programov, posebno poglavje pa je posvečeno risbam, barvam in zvokom, ki jih je sposobna ta čudovita črna škatla, pretiskana z znakom mavrice.

Spektrum je idealen računalnik za otroke (seveda pride prav tudi vsakemu inženirju), knjiga »Mavrica« pa je odličan priročnik za začetne stopinje v zapleteno svetlo računalništva. Ljubitelji računalnikov, ki sicer prisega na Commodorjeve delavnice, pa je izjavil: »Tako dobra je (knjiga Mavrica), da bi morala biti napisana tudi za commodor!«

M. BAUER

PETI JE NAUČILA VEČ STO BELOKRANJCEV

Ko je Lidija Saje leta 1949 končala študijske študije v Mariboru, je morala z sekretom oditi poučevat v Srbijo. Vendar pa svojim učencem daleč od

rodnega kraja ni vplivala le znanja. S seboj je prinesla ljubezen do glasbe, ki so jo v njihova družini gojili malodane vsi. Že v Srbiji je ustanovila svoj prvi pevski zbor, ko pa se je po sedmih letih službovanja preselila v Črnomelj, je v svojem prostem času začela najprej z delom v telesni kulturi.

»Z mladinkami sem vadila orodno telovadbo, pripravila sem vrsto zletnih vaj, po petih ali šestih letih pa sem začela plesati v folklorni skupini, pripoveduje Saje. Po desetih letih plesanja se ni mogla več premagovati: znova je začela s tem, kar ji je bilo — seveda poleg njenega rednega učiteljskega dela — najbolj pri srcu, z vodenjem pevskih zborov. Najprej je vodila otroški pevski zbor na osnovni šoli, pred šestimi leti ustanovila še zbor v Vinici, hkrati pa vodila črnomeljski ženski pevski zbor in adleški zbor.

»Zavedam se, da štirih zborov hkrati ne more nihče kvalitetno voditi. Toda ljudje hočejo peti, zborovodij v Beli krajini pa ni. Predvsem primanjkuje šolanega kadra. Tudi jaz sem samoučnica. Nekoliko je pripomogel k moji

glasbeni izobrazbi sin, ki je glasbenik, pa republiški seminarji za zborovodje, največ pa seveda podedovano nagajenje do glasbe in lastna volja,« pove Lidija, ki je prav z zvrhano mero dobre volje in vztrajnostjo naučila peti nekaj sto Belokranjcev.

Sama je spoznala, da tako ne gre več naprej, zato je poiskala zborom, ki jih je vodila, druge zborovodje. Njej sta ostala le pionirski pevski zbor in nonet, v katerem so najboljši pevci tega zborov. Pred tremi leti so jo prišli prositi Tribučani, da bi pomagali skupini vaščanom, da bi zapeli na proslavi. Toda pevski zbor je ostal. »Tako imam znova tri zборе. Po pravici povem, da doma s strahom priznam, da sem prevzela nov zbor. Včasih moram uporabiti tudi zvišajo: ko sem vodila črnomeljski ženski pevski zbor, sem doma dva meseca govorila, da hodim na sestanke,« priznava Lidija.

Sajetova ve, da je v vodenje pevskih zborov na vasi potrebno vložiti veliko ljubezni, potrpljenja, truda, ki ga ni moč poplačati. »Vidim, da bi ljudje radi peli. Če imajo ljudje veselje do petja, jim tega ne smemo vzeti. Zavedam se, da kvalitete na vasi ne bomo dosegli.

Zato so postali nekateri nestrpni in v Črnomlju je bilo slišati, naj bi takšne zборе ukinitili, ostali naj bi le najkvalitetnejši. Če bi bilo tako, bi bilo v celi občini le nekaj zborov, vedeti pa moramo, da so zbori zlasti v manjših krajih nosilci kulturne dejavnosti. Če jim sedaj, potem ko so izgubili šole, vzamejo še zbor, se o kulturi nimamo več kaj pogovarjati, zatrjuje Saje. Zato.

Prav zaradi tega Lidija vztraja pri svojem delu. Včasih minejo ure, ko razmišlja, o tem, katere pesmi bi bile primerne za njene pevce, preklada note, vse v želji, da bi jim čimbolj ugodila, kajti upoštevati mora tako njihov izbor kot zmoglosti. Prepričana je sicer, da je izbor pesmi odraz zborovodjevega temperamenta, a pri njej ta »formula« ne pride popolnoma v poštev. Bolj bi ji odgovarjale vesele pesmi. A odpeve se tudi svojemu živahnemu značaju, samo da lahko pomaga zborom.

Da bo zborov vodila, dokler bo v njej še kaj glasu, tega ne verjame le ona, ampak tudi njeni nekdanji pevci. »Kako naj si sicer razlagam potezo viniških pevki, ki ob odhodu niso hotele vzeti moje zborovske obleke z utemeljitvijo, da se bom še vrnila k njim?« sprašuje Lidija.

M. BEZEK

OBRAZI

ČEBULARILA SVA DALEČ NAOKROG

»Avgusta, ko se je čebula dobro posušila, smo naložili na voz kakih dvesto vencev, nekaj česna in fižola, zapregli konja in se podali na pot. Ponavadi sva šle skupaj ženski iz dveh hiš, pa enega moškega sva imeli s sabo, da je vozil in skrbel za konja. Prodajali smo od hiše do hiše in prišli vse do Čabra in Ogulina na Hrvaškem pa do Sodražice, Loškega potoka in Kočevja na Slovenskem. Prespali smo pri dobrih ljudeh, včasih pa kar na prostem, če so bile avgustovske noči še tople. Zdoma smo bili včasih tudi po teden in več. Ja, splačalo se res ni preveč, imeli pa smo za obutev in za šolske potrebščine, preden so otroci septembra odšli v šolo. To je bil za nas skoraj edini način, da smo prišli do denarja. Težko je bilo takrat, ja, pa po svoje tudi lepo. Zdaj imamo čebule le še za lastno uporabo. Preusmerili smo se na rejо bikcev. Čebularimo pa že dolgo ne več.«

Tako pripoveduje gospodinja Fani Filak iz Gribelj o čebularjenju, izumrli gospodarski dejavnosti v Beli krajini, s katero so se ukvarjali zlasti prebivalci prikolpskih vasi Griblje in Krasinec. Njen mož Stanko, ki budno spremlja najin razgovor, pa osvetli vse skupaj še z druge strani: »Včasih smo se počutili kot Cigani. Drugi so hodili ob nedeljah praznje običeni k nedeljski maši, mi pa smo stali tam s svojim vozom in venci čebule na njem kot, bi prosili vbojajme.«

»Morda so prav zato prebivalci obkolpskih vasi prenehali tako na veliko saditi čebulo, saj je sicer zemlja, kakor pravijo, pri njih kot nalašč za to kulturo, s stoletnimi izkušnjami pa so zanjo postali pravi specialisti. Za seme in čebulček so skrbele starejša ženske, ki so se spoznale na stvar, delo in prodajo pa so prevzeli mlajši. Za naraščajoče potrebe povojnih generacij dohodek od čebularjenja nikakor ni zadostoval, drugega načina odkupa pa ni bilo, zato so se gospodarstva drug za drugim preusmerila v druge, donosnejše panoge. Filakova sta bila zadnjič na čebularjenju ob koncu petdesetih let.«

Filakova Fani, energična ženska hudomušnih oči in besed, ki se kot potoček v pristnem belokranjskem zvenu ustavlja zdaj ob tem, zdaj ob onem dogodku iz njenega ne ravno z rožami

postlanega življenja, se je še pred koncem vojne, leta 1945, primožila na Filakovo kmetijo. Prava partizanska poroka je bila to, saj je bil Stane takrat še partizan. V Gribljah pa ni bila ravno tujka, saj je bila prej Jakofčičeva iz Spodnjih Gribelj. Tako se je v novem domu hitro znašla, čebule in skromnosti vajena: že od prej. Njen oče je odšel v tujino, ko ji je bilo komaj nekaj let, in nikoli več ga nismo videli ne žena ne otroci. Pisal je pisma, pošiljal tudi denar, domov pa iz Kanade ni več prišel. Vabil jih je, naj pridejo za njim, pa je mati vedno dejala: »Jez na morje ne grem. Naj vodi bi od jadi umrla in nočem, da bi me rube pojedle.« Tudi otrok ni nikoli v daljino tujino. Mati je umrla že leta 1958, oče pa šele leta 1980, v visoki starosti in sam v daljni Kanadi.

Po vojni so morali pri Filakovih pošteno zavohati rokave. Obnoviti je bilo treba vas, ki so jo marca 1945 napadli ustaši. Z obeh strani Kolpe so streljali z minometi in porušili ali zažgali precej stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij. Življenje sta izgubila Brodaričev desetletni fantič in Pezdričev stari oče, vaščani pa so izgubili tudi precej živine. Vse to je bilo treba nadomestiti in v trdem delu pozabiti na žrtve in prestane grozote. Pri Filakovih so izdelovali zidno opeko zase in za vas. Več kot 100 tisoč kosov so je sami izdelali. Tako so obnovili domače poslopja, domačija pa se je počasi polnila tudi z otroškimi vikom in krikom. Devet otrok se je rodilo Fani in Stanetu in vsi so danes že odrasli in pri kruhu. Zrasli pa so tako rekoč na čebuli. Takrat je bila ta poljščina še glavni vir dohodka v družini. Starejše ženske in moški so pridelke prodajali na trgu v Karlovcu. Tja so vozili čebulo in druge poljščine, vse, kar so spravili na kmečki voz, ki je že zgodaj ponoči krenil na pot. Občane pa so se babice odpravile na karlovški trg tudi z vlakom. Nekaj več, kot jih je stala vozovnica, so le prinesle domov. Tudi Fani je bila dostikrat na karlovskega trgu, kljub temu ji je čebularjenje ostalo v lepšem spominu. Res, da je bilo naporno. V venci, v katerih je bilo po deset glav čebule, je bilo treba najprej povezati ves letni pridelek, včasih tudi po šest tisoč glav, potem vse to posušiti in nazadnje še prodati. »Dobra prodajalka pa kljub temu nisem bila nikoli,« pravi Fani in dodaja, da je Mikolaševa s Krasincev s katero sta skupaj čebularili, prodala se enkrat več kot ona. Vendar je bil v tem le en občutek svobode, neodvisnosti. Vse je bilo odvisno od kmetov samega, danes pa je ta vedno bolj lutka v neprestani igri cen: zdaj se podražijo krmila, zdaj gnojila, ti pa se znajdi in načrtuj proizvodnjo, se preusmerjaj iz dneva v dan, čeprav je vsakemu jasno, da so za načrtno in kvalitetno kmetijsko proizvodnjo potrebna desetletja.

Res je podoba, ki jo človek dobi v pogovoru s Fani, domačijsko romantična. V belo avgustovsko jutro se, ves obsijan od zgodnjega sonca, iz kolpske kotline dvige v notranjsko višavje z venci čebule obložen voz. Voznik sprejda leno dremucka, zadaj pa žepički, kimeje z glavom sem ter tja v taktu z zibanjem voza, premišlja o deci, ki se v sladkih sanjah počiva doma. Kaj ji bosta kupili, ko se bosta vrnili s te čebulne poti? To je podoba, ki se ne bo ponovila nikoli več. Ne bomo rekli žal, kajti vsak čas ima svoje pridobitve in svoje žrtve, sam zase pa moram priznati, da me močno mika, da bi pokukal v čas, ko so se v obkolpskih skednjih zlatili venci čebule in je opojni vonj po tej poljščini preveval vso vas.

TONE JAKŠE

VSAKDANJI KRUH NA TISOČ NAČINOV

NA KOLENIH PRED PUJSI

Vida Čadonič je pred leti želela študirati medicino, a jo je prijateljica navdušila za veterino. Čeprav je doma s kmetov in je vsaj tako je takrat mislila — poznala delo veterinarjev, ki so večkrat prihajali v njihov hlev, pa sedaj, ko dobro leto dni dela na veterinarski postaji v Črnomlju, priznava, da so bile njene takratne predstave o veterinarskem delu dokaj zgrešene. Šele ko je diplomirala in se zaposlila v Črnomlju, je spoznala, kaj jo čaka. Razen klavniškega veterinarja morajo namreč vsi v njihovi enoti hoditi po terenu in tudi Vidi ni bilo prizaneseno. Tako je danes ena redkih terenskih veterinarj v Sloveniji, na Dolenjskem pa zagotovo edina.

Ker so v Črnomlju nujno potrebovali veterinarja, je Vida že po šestih mesecih končala pripravništvo. Takrat, ko je morala prvič sama v hlev, ji je bilo najtežje. »Ko sem bila še študentka ali pripravnica, je bil z menoj veterinar, in če sem znala, je bilo dobro, če nisem, se ni zgodilo nič hudega. Ko pa sem ostala sama, sem spoznala, kako odgovorno je moje delo. Še danes nešteto krat premelevam na poti domov, če sem naredila vse prav. Sicer pa bi bila lahko pripravnica vse življenje, kajti neprestano se še učim. Vsaka bolezen ima namreč nešteto različic in pri vsaki živali se kaže nekoliko drugače,« pove Čadoničeva.

Vida bdi nad okrog 700 do 800 kmetijami v semiškem koncu črnomljske občine, ob petkih pa odpravlja reprodukcijske motnje krav na viniškem področju. Poleg zdravljenja teh motenj je njeno osnovno delo še osemenjevanje. Seveda ji ne uide tudi zdravljenje živali, ki ga kmetje vsakodnevno prijavijo na veterinarski postaji, cepljenje prašičev, 17-urno dežurstvo ob delavnikih in ob koncu tedna. »Kmalu bomo začeli cepiti prašiče proti rdečici, ki mi povzroča največ preglavic. Svinje so divje, ko vidijo tujega človeka, jaz pa se moram za nekaterimi plaziti po svinjaku celo po kolenih, in če čemur vstati, se udarim v glavo. Zelo spratna moram biti pri takšnem delu, kar mi je lani zagotovo uspelo, saj sem v dveh tednih poleg ostalega rednega dela cepila 2019 prašičev,« pravi zadovoljno Vida. Zato pa se toliko raje razgovori o kravah, ki so poleg psičkov, muc in zajcev, ki pa bolj redko zaidejo na veterinarsko postajo, njene najljubše »pacientke.« Kar dobrih 2000 jih ima, vsak mesec jih osemeni okrog 100. Seme vozi v plastičnih slamnicah, zamrznjeno na približno -200° Celzija v tekočem dušiku. Da postane seme tekoče, potopi palčko v termovko, v kateri je voda s približno 32° Celzija. Nato slamnico vs-tavi v posebno pištolo, s katero usmeri seme naravnost v maternico.

»Takšno osemenjevanje je uspešno v 80 odst. primerov, uspešnost pa je v veliki meri odvisna od prehrane in zdravja krave, časa gnojenja, a tudi od hlevov, saj so nekateri tako slabi, da v njih skoraj ni dnevne svetlobe. Če osemenitev ne uspe, svetujem kmetom, kako naj izboljšajo telesno stanje živali, če pa ugotovim bolezen, kravo zdravim,« pripoveduje o svojem delu Vida. Potoži pa nad lagodnostjo kmetov, ki so jim toliko ugodili, da osemenjevanje ni več na določenem mestu v vasi, ampak prihaja veterinar v hlev. Na veterinarsko postajo morajo le naročiti osemenjevanje do 8 ure zjutraj in veterinar zagotovo še tisti dan obiše njihovo kmetijo. Vendar marsikje kmetje ne počakajo doma, ampak pustijo čakati doma otroka ali staro teto, ki niti ne ve, katera krava se goni, kaj šele, da bi pomagala držati.

Mnogi veterinarji potožijo, da so premalo spoštovani za trud in skrb. Kako pa je bilo pri srcu Vidi, ki je v začetku velikokrat naletela še na nezaupanje samo zato, ker je ženska? »Zelo me je prizadelo, toda pri Belokranjcih je pač tako, da te eden spravi v slabo voljo, naslednjih pet pa v dobro, in razočaranje je kmalu pozabljeno. V semiškem koncu, kamor zelo rada hodim, so me v glavnem že sprejeli kot veterinarjo. Se pa še zgodi, predvsem pri starejših ljudeh, da ne zaupajo mojemu nasvetu, posebno še, če so pričakovali drugačnega, in se pridejo raje posvetovati k 'dohtarju' na veterinarsko postajo. Zgodilo se je celo, da je neka gospodinja nadrla sina, ko sem se prikazala v hiši, češ da je poslala po veterinarja. Spet drugje pa jim ni šlo v glavo, kako bo ženska naredila tele. Čez mesec pa so me vabili, naj si pridem pogledat, sina se sedaj z nasmehom spominja dogodiščin v prvih mesecih službovanja. In če je prišla kdaj razočarana s terena, so bili tisti, ki so ji dali novo voljo do dela, njeni sodelavci.« Presenečena sem bila nad izrednim sprejemom v sicer moškem kolektivu, zaupanjem, prijateljskim odnosom. Sprejeli so me kot enakovredno sodelavko, čeprav se marsikje ljudje še vedno ne morejo znebiti zmotnega mišljenja, da ženske nismo za veterinarje, predvsem zato, ker nismo dovolj močne. Resnica pa je, da mora veterinar najprej uporabljati pamet in šele potem moč,« zatrjuje Vida.

In za Čadoničevino ni toliko naporno veterinarsko delo, kot jo fizično ubija vožnja po slabih poteh. Nekatero se tako strme, kot bi se peljala na streho. »Seveda mora biti veterinar hkrati strokovnjak v veterinarski stroki, pravnik, medicinska sestra, s seboj nosi celo lakarno, šofer, in kar je najtežje, celo mehanik. Ne rečem, da terensko delo ni naporno, kako pa ga, kdo zmore opraviti, je odvisno od vsakega človeka posebej, ne glede na to, ali je moški ali ženska,« je prepričana Vida.

Sicer pa je njeno glavno vodilo pomagati ljudem oz. njihovim živalim. Vsi, ki jo poznajo, vedo, da nikoli ne odreče. Ko jo pokličejo v hišo, opravi poleg naročenega še vsa ostala potrebna veterinarska dela, mimogrede pa pokuka še v sosednje hleve. Ponekod je namreč še vedno edini strokovnjak, ki prihaja na kmečko dvorišče, zato ni čudno, če mora poleg svojega opraviti, kolikor je seveda v njeni moči, še delo kmetijskega tehnika.

M. BEZEK

Pionirjeve nadure nezakonite

Tako je odločilo Ustavno sodišče SRS in razveljavilo pravilnik o delovnih razmerjih v tozdu Mehanizacije, kovinarstvo, inštalacije

LJUBLJANA, NOVO MESTO — Družbeni pravobranilec samoupravljanja za vse štiri dolenske občine je pred časom sprožil postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti pravilnika o delovnih razmerjih v Pionirjevem tozdu Mehanizacija, kovinarstvo, inštalacije. Gre za pravilnik, ki med drugim govori tudi o tem, kdaj je delavec dolžan opravljati nadurno delo.

Kot vemo, dopušča zakon o delovnih razmerjih nadurno delo le v izjemnih primerih, v Pionirju pa so si te izjemne primere razlagali precej po svoje. Tako so v pravilnik zapisali, da je delavec dolžan delati preko svojega polnega delovnega časa, če se s takim delom omogoči pravočasna predaja objekta naročniku, če mora biti delo opravljeno v roku, potem, kadar je potrebno narediti razne obračune, analize, predračune ali projekte; pa DSSS za to nima dovolj ustreznih de-

lavcev, da ne naštevamo vseh primerov. Prav tako je v pravilniku zapisano, da je delavec dolžan delati nadure, ko gre za prevzem materiala, če se ne more razjeti zamenjava za daljši čas odsotnega ali obolelega delavca, kadar je treba dokončati razna dela pred prazniki in tudi, kadar delavec kot pooblaščenec DO ali tozda sodeluje na sestankih in komisijah izven rednega delovnega časa. Ustavno sodišče je odgovorilo približno takole:

Vse sporne določbe omenjenega pravilnika se razveljavijo, saj nobena ni v mejah zakonsko opredeljenih primerov dela preko polnega delovnega časa. Sodišče je ugotovilo, da v teh primerih ne gre za dela izjemne

pomembnosti, pač pa za povsem redna dela, ki jih je potrebno opraviti v vnaprej določenih rokih. Navsezadnje naj bi bila pravočasnost predaje objekta naročniku v normalnem poslovnem svetu pravilo in ne nekaj izjemnega, kar bi pogojevalo nujnost nadurnega dela. Prav tako je sodišče menilo, da daljše odsotnosti obolelega delavca ni moč reševati z nadurnim delom, pač pa z morebitnimi prerazporeditvami delavcev ali pa s sklenitvijo novega delovnega razmerja za določen čas. Tudi sodelovanje na raznih sestankih ali komisijah, kolegijih in odborih zunaj rednega delovnega časa ne more biti podlaga za utemeljitev potrebe po nadurnem delu, enako kot ne zapisana formulacija, daje nadurno delo možno tudi v primerih prevzemov materiala, saj gre vendar za povsem redno delovno opravilo.

B. BUĐJA

dežurni poročajo

VLOMIL ZARADI BENCINA — V noči na 19. marec je nekdo vlomil v garažo Novomeščanke Vere Mihalčič in ji iz avtomobila iztočil kakih 7 litrov bencina. Lastnica je s krajo oškodovana za 1.200 din.

ODPELJAL KOLO Z MOTORJEM — Še veliko več smole pa je imela Marina Kocjan iz Mihovčev. Tudi njeno garažo je obiskal neznan vlomilec in iz nje odpeljal kolo z motorjem znamke Tomos APN 4. Motorček je bil vreden okoli 30 tisočakov.

IZGINIL JE AKUMULATOR — Neznani nepridiprav je v noči na 20. marec odnesel iz osebnega avtomobila Albin Dragana iz Brežovega loga akumulator, vreden kakih 13 tisočakov. Za storilec se ni otipljiveje sledi.

OB LESENI VOZIČEK IN LOPATO — 16. marca si je nekdo iz skednja Alojzije Sopič iz Gradca »izposodil« leseni voziček in lopato. Storilec ni pustil nikakršnega sporočila, ali bo stvari vrnil in za kaj jih bo potreboval.

OB DENARNICO IN DOKUMENTE

KRIŠKA REBRA — V soboto je neznane okradel 20-letno Vido Urbančič iz Kriških reber pri Veliki Loki. Urbančičevi je zmanjkala denarnica z dokumenti in 2.000 din gotovine, po vsej verjetnosti pa se je kraja pripetila v gneči na ljubljanski avtobusni postaji.

Za volane kar brez dovoljenj

Zadnja seja novomeškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu opozorila na nekatere probleme — Romi poseben problem — Zima uničila ceste

NOVO MESTO — Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je z delom in akcijami v minulem letu popolnoma upravičil svoje poslanstvo. Kajti prav gotovo gre tudi njemu pripisati nekaj zasluga, da se je prometna varnost v novomeški občini lani precej izboljšala, saj je bilo, denimo, vseh prometnih nezgod za 21 odstotkov manj. Še precej bolj pa se je zmanjšalo število mrtvih in poškodovanih udeležencev v cestnem prometu.

Čeprav je zadnja seja novomeškega sveta prejšnji teden prinesla kar precej spodbudnih ugotovitev, so njegovi člani ostro spregovorili predvsem o vse slabšem stanju dolenskih cest, o signalizaciji, ki je ponekod sploh ni, drugje pa povzroča veliko pomislekov in celo zmede v prometu. Letošnja zima je na številnih cestah pustila hude posledice, še posebej to velja za odsek cest med Novim mestom in Stražo. Ločno in Mačkovec pa za cesto Novo mesto — Šentjernej, da o voziščih na območju Žužemberka ne govorimo. Vse to so za voznike dodatne nevarnosti, ki so opozorili člani sveta: lesene mostove na območju občine, ki so večidel dotrajani in ne-

varni ne le za vozila, pač pa celo pešce. Omenimo le mostove v Žužemberku, na Dvoru, Dragi, kjer navzlic popolni zapori čezenj še zmeraj zapelje kakšno vozilo, v Mršci vasi itd.

In ko smo že pri »posebnosti« znovomeške prometne ureditve, moramo omeniti še eno: sodniki za

● Eden izmed sklepov seje novomeškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je bil tudi ta, da podpira prizadevanja organizacijskega odbora balkanskega prvenstva v kolesarstvu za ureditev asfaltne površine na cesti med Novim mestom in Otočcem, ki je danes med najslabšimi v občini, saj bi si na ta način ne le zagotovili posamično člansko dirko na pravični križni progji med Novim mestom in Otočcem, pač pa predvsem prispevali velik delež k večji prometni varnosti.

prekrške ugotavljajo, da postajajo Romi vse bolj pereč problem v cestnem prometu. Nekaj zaradi neosveščenosti, nekaj pa zaradi nepismenosti enostavno ne opravljajo voznških izpitov, na cesto se podajo brez potrebnega znanja in izkušenj, za nameček pa še s

tehnično oporečnimi vozili. Kaznovalna politika jim ne pride do živega, voznških dovoljenj jim ni moč vzeti, ker jih pač nimajo, zatorej se bo treba problema, ki je ob vse večjem številu motornih vozil med Romi vsak dan večji, lotiti pač na drug način.

Novomeški svet je v minulem letu uspešno izvedel akciji za obvezno nošenje kresničk med najmlajšimi in propagiral uporabo varnostnih pasov v avtomobilih, sodeloval pa tudi pri vseh akcijah republiškega sveta, pri izvedbi tekmovalnih predavanj, da ne naštevamo vseh opravil, kakršnih tudi letos ne bo manjkalo. Prvo je že pred vrati, saj bo čez štirinajst dni na Grmu občinsko tekmovalje srednjih in osnovnih šol o temi »Kaj veš o prometu?«.

B. B.

PETNAJST »POLITIČNIH« KRŠITELJEV

NOVO MESTO — Na območju novomeške UNZ v minulem letu ni bilo kaznivih dejanj s političnim obeležjem, zato pa so zabeležili 34 prekrškov. Gre predvsem za verbalne, delikte (14) v obliki žalitev narodov in narodnosti Jugoslavije, 8 primerov pisanja parol, 9 primerov risanja ključastih križev, 2 primera nacističnega pozdravljanja in 1 primer petja neprimerne pesmi. Odkritih je bilo 15 kršiteljev, zoper 14 so bili podani predlogi za uvedbo postopka sodaiku za prekrške, z enim pa je bil opravljen opozorilni razgovor.

IZGINILI VERIŽICI IN UHANI

ČRNOMELJ — V času med 19. februarjem in 16. marcem je neznan storilec iz stanovanja 32-letne Marije Švigelj iz Črnomlja ukradel dve zlati verižici in srebrne uhane. Švigeljevo je predznost nekoga stala kar 50 tisočakov.

ZANESLO GA JE S CESTE

KRTINA — 22-letni Bojan Lokar iz Stične se je v nedeljo peljal z osebnim avtom iz Velike Loke pri Šentlovcu. Skozi naselje Krtina je peljal s preveliko hitrostjo, zato ga je na ovinku zaneslo s ceste, da je trčil v drevo. V nezgodi sta se poškodovala voznik Lokar in sopotnica Vesna Celane iz Stične.

Konec dolgotrajne pravde?

PO DVEH RAZVELJAVLJENIH TOKRAT TRETJA SODBA MEDICINSKI SESTRI — Ljudmila Leskovšek dve leti in pol zapora

KOČEVJE — Pred sodnim senatom trojice, ki mu je predsedoval sodnik Blaž Volf, je bila 20. marca Ljudmila Leskovšek, medicinska sestra stomatološke smeri, obsojena zaradi poneverbe in ponareditve poslovnih listin na enotno kazen 2 leti in 6 mesecev zapora, na povračilo zneska 100.705,85 din z obrestmi od 1. januarja 1978 dalje oškodovanemu Zdravstvenemu domu Kočevje—Ribnica, prepoved opravljanja poklica, dejavnosti in dolžnosti, kjer bi lahko samostojno razpolagala z denarjem, za dobo 5 let ter na plačilo vseh stroškov kazenskega postopka. Sodba še ni pravomočna.

Ljudmila Leskovšek je bila v zadnjih letih pred kočevsko enoto Temelnega sodišča Ljubljana za isti dejanji obsojena že dvakrat; prvič za protipravno prilastitev več kot 310.000 din na 6 let zapora, drugič za protipravno prilastitev prek 215.000 din na

4 leta zapora, a je obe sodbi višje sodišče na pritožbo odvetnice obdolženke razveljavilo.

Zaradi iste zadeve je bila tokrat že tretjič pred sodniki. Namestnik javnega tožila Bojan Šobar, ki je zastopal obtožbo, je Leskovškovo obtožil, da si je od leta 1968 do 24. novembra 1978 protipravno prilastila 215.654,70 din participacije, ki jo je pobirala v zobni ambulanti Zdravstvenega doma Kočevje—Ribnica ter da je vpisovala v listine lažne podatke oz. jih uničevala.

Sodni izvedence finančne stroke Edvard Pilih iz Ljubljane je izjavil, da je tistih 215.654,70 din minimum prisvajanja, ki je zanesljivo dokazan z dokumenti in izjavami obtoženke. Obtožena je v svoj zagovor navajala, da je precejšen del tega denarja vrnila Zdravstvenemu domu tako, da je vpisovala na bloke za participacijo večje zneske, kot je kasirala in da je napisala bloke po prejemu denarja, ki ga v resnici ni dobila in ga je dajala iz svojih osebnih dohodkov. Izvedence je o tem dejal, da ni možno ugotoviti, če je obtoženka denar tako vračala, dopušča pa možnost, da ga je, a tega iz dokumentov ni razbrala.

Zagovornica, odvetnica Katja Terčej iz Ljubljane, je med drugim opozorila na ugotovitve izvedence, da je bil družbeni denar v zdravstvenem domu slabo zavarovan, da obtoženka nima nobene večje vrednosti, da je dejanje priznala, da je pomagala pri odkrivanju listin, da je nekaznovana, da je mati mladoletnega hudo bolnega otroka in da je po strokovni plati neoporečna. Nekaj tega je sodišče ob izreku kazni upoštevalo za olajševalne okoliščine.

J. PRIMC

ZA VEČ KOT STARO MILIJARDO ŠKODE

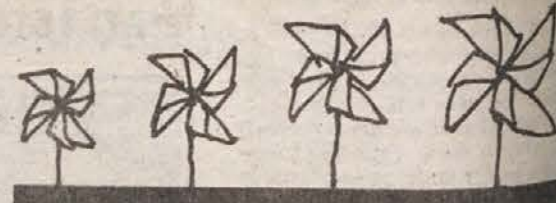
ŠENTJUR — Na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom je pri Šentjurju prišlo do hudega verižnega trčenja, nastalo materialno škodo pa so ocenili kar na 10.250.000 din. 30-letni Zdravko Crnov iz Djakova je peljal tovornjak proti Ljubljani, za njim pa sta v koloni vozila še dva tovornjaka in Jože Matekovič iz Metlike z osebnim avtom. Zaradi okvare na motorju je Crnov nekje pri Šentjurju pričel zavirati, zapeljal je na levo stran ceste, kjer je bil parkirni prostor. Ker pa so vsi za njim vozili v prekratki varnostni razdalji, so ob tem povzročili verižno trčenje, ki se je kljub ogromni materialni škodi končalo brez telesnih poškodb.

Zaradi narasle Krke zaprtih nekaj cest

Deževje koncem minulega tedna povzročalo težave v prometu

ČEŠČA VAS, ŠENTJERNEJ — Nekajdnevno deževje konec minulega tedna in med vikendom je povzročilo precej težav novomeškimi cestarjem. Narasla Krka je marsikje prestopila bregove, predvsem v okolici Češče vasi in v spodnjem toku med Šentjernejem in Kostanjevico.

Cestno podjetje iz Novega mesta je zato za ves promet zaprlo cesto skoz Češčo vas, promet pa preusmerilo prek Straže in Prečne do Novega mesta. V petek in soboto je bila poplavljen tudi cesta med Šentjernejem in Dobruško vasjo, tako da so jo v petek popoldne zaprli, promet pa je potekal med Dobruško vasjo in Novim mestom. V Šentjernej se je dalo priti le po cesti prek Slatnika in Rateča.

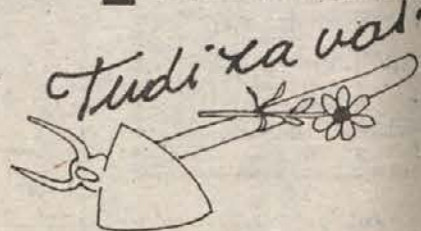
Za vaše polje in vrt ne zadošča le krt!

Seme in sadike, krampe in motike, pa še drugih sto stvari prihodnje dni, nudi vam Metalka

Metalka, blagovnica v Ljubljani in Mariboru ter prodajalne Metalka na Topniški v Ljubljani, v Domžalah, Kamniku in Ptujtu

Od 11. do 23. marca 1985

metalka

ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA NOVO MESTO

Po sklepu zbora delegatov HKS razpisna komisija Zadružne hranilno kreditne službe razpisuje prosta dela in naloge

vodja zadružne hranilno kreditne službe

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje: Visoka ali višja šolska izobrazba ekonomske smeri in 3 oz. 5 let delovnih izkušenj. Poleg navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati pogoje po Družbenem dogovoru v kadrovski politiki občine Novo mesto in pogoje po 511. členu Zakona o združenem delu. Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta. Pisne prijave v zaprti kuverti z oznako za razpisno komisijo HKS ter dokazila o izpolnjevanju zahtevanih pogojev sprejema splošni sektor Mercator — KZ »Krka« Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 10 8 dni po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje 30 dni po končanem zbiranju ponudb.

206/12—85

MERCATOR — KZ »KRKA« NOVO MESTO TZO »Šentjernej« 68310 Šentjernej

Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

1. Prodajalec — KV prodajalec, 1 leto delovnih izkušenj

2. Delavec v bifeju — KV natak, 2 leti delovnih izkušenj. Kandidati naj vloge pošljejo v roku 8 dni od objave na naslov KZ »Krka« TZO »Polje« Šentjernej, 68310 Šentjernej.

204/12—85

MERCATOR — KZ »KRKA« NOVO MESTO TOZD Oskrba

Komisija za delovna razmerja objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. prodajalec pohištva — KV prodajalec, 1 leto delovnih izkušenj
2. mesar — sekač — KV mesar-sekač, 1 leto delovnih izkušenj
3. čiščenje poslovnih prostorov — NK delavec
4. delavec v gostišču — za čas nadomeščanja odsotne delavke — KV natak, kuhar, 1 leto delovnih izkušenj

5. vodja bifeja za bife Ruperč vrh. KV natak, 2 leti delovnih izkušenj

6. KV natak za bife Ruperč vrh. 1 leto delovnih izkušenj.

Delo je dvoizmensko, zaželeno da sta zakonca, ker je stanovanje na razpolago.

Kandidati naj vloge pošljejo v roku 8 dni od objave na naslov KZ »Krka« tozd Oskrba, Cesta komandanta Staneta 10, Novo mesto.

205/12—85

KRONIKA NESREČ

S CESTE NA TRAVNIK — Peter Todorigo iz Gornjega Milanovca se je 18. marca peljal s tovornjakom po magistralni cesti med Zagrebom in Ljubljano. Nekje pri Krakovskem gozdu je iz neznanega vzroka zavil na levo stran vozišča in zapeljal na travnik. Ob tem je nastala škoda, ki so jo ocenili na 350 tisočakov.

PREHITRO JE VOZIL — 18. marca nekaj po 8. uri je 34-letni Jože Pavlin iz Družinske vasi peljal avtobus iz Ljubljane proti Novemu mestu. Med vožnjo po klancu navzdol pri Medvedjku je vozil za avtobusom, ki se je izogibal na cesti stoječemu osebnemu avtomobilu. Tega avta je Pavlin ni pravočasno opazil, naglo je sicer zavil

v levo, vendar ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo v stoječ avtomobil, pri čemer se je njegov lastnik Joka Grigic, zdomec iz Zahodne Nemčije, poškodoval in so ga prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialno škodo so ocenili na 200 tisočakov.

GOREL JE TOVORNJAK — 21. marca je prišlo do požara na tovornjaku Novolesa, tozđ TAP Trebnje, ki je bil na servisu v ločenskem Pionirju. Ogenj se je najprej pojavil v kabini, ki je v celoti zgorela, širjenje požara pa so preprečili delavci novomeškega Zavoda za požarno varnost. Škode na vozilu je bilo za 1.700.000 din. Vzrok požara še ni znan.

V manj kot uri do novih točk

II. zvezna odbojcarska liga: Pionir — Karlovac 3:0 — Z 22 točkami dohiteli Blejčane na 4. mestu — Po šestih zmagah prvi poraz Kočevk v SOL

Po nekaj zares izvrstnih odbojcarskih predstavah v novomeški športni dvorani so tokrat gledalci ostali za marsikaj prikrajsani. Odbojkarji novomeškega Pionirja so namreč v 17. kolu II. zvezne lige gostili vrsto Karlovca, ki pa je bila za razred slabša od gostiteljev. V pičli uri je bilo nezanimive igre konec, gladka zmaga in novi točki pa sta Novomeščane celo izenačili s četrtouvrščenim Bledom.

Le prvi niz je prinesel kolikor toliko zanimivo igro, tudi trajal je najdlje, medtem ko so bili v preostalih dveh novomeški odbojkarji veliko boljši. Gostje so se že vnaprej vdali, igrali so brezvoljno in nepovezano, tako da tudi varovancem trenerja Jankoviča ni bilo potrebno igrati s polno močjo. Navsezadnje so najpomembnejše točke, kajti ta zmaga je novomeške odbojkarje povsem približala vrhu lestvice, z 22 točkami so se izenačili z Bledom na 4. mestu, medtem ko jim Novi Zagreb uhaja za 4 točke. Zelo zanimivo bo sedaj videti, kako se bo razpletel boj za mesta pri vrhu do konca prvenstva. Končna zmaga je resda že oddana Fužinarju, zato pa zna biti zelo tesna odločitev o ostalih mestih, kjer bodo svoje zagotovo rekli tudi pionirjevci. Pravzaprav imajo Novomeščani do konca prvenstva le še dve

težji srečanja, eno že v soboto na Reki, drugo pa doma s sedaj drugouvrščenim ekipo Studenta. V primeru stoodstotne bere točk se lahko vmešajo tudi v boj za 3. mesto.

Po šestih zaporednih zmagah so v soboto republiške lige iz Kočevja prekinile zmagoslavno spomladansko serijo. Doma so izgubile z Bledom, vodilno ekipo SOL, vendar so prikazale

Poln izkupiček v Domžalah in v Žireh

Helios — Novoles 101:108 in Kladivar — Novo mesto 75:81

Košarkarski republiški ligaški boji so se prevesili v končnico, ki pa ne bo prav razburljiva. Zmagovalca lig sta pravzaprav znana. Tima MTT pri moških in Mengeš pri ženskah, znana pa je tudi dokončna usoda obeh novomeških ligošev. Fantje bodo prvenstvo skoroda zanesljivo zaključili na 4. mestu, enako kot dekleta, ki imajo pred zadnjim kolom še vsaj teoretične možnosti, da po lestvici narede še en korak k vrhu in prhite Jeseničanke na 3. mestu. Obe ekipi imata sedaj po 24 točk, vendar Jeseničice boljše, razliko v koših.

Novomeščani so v Domžalah potrdili, da igrajo najbolj proti boljšim nasprotnikom. Po svoje je to tudi razumljivo, saj je težko motivirati igralce za vsako tekmo, še posebej, če ta ne odloča o ničemer. Srečanje s Heliosom je bilo večji del izenačeno, v 11. minuti so si Novomeščani resda priprigli 10 točk prednosti, a so jih gostitelji do odmora ujeli. Razburljivo je bilo v zadnjih minutah. Še 5 minut pred koncem je Helios povedel z 92:89, nato pa je Peljhan z nekaj zaporednimi koši preokrenil rezultat in Novomeščanom zagotovil povsem zasluženo zmago, ki jih je dokončno utrdila na 4. mestu, takoj za vodilno trojko Tima MTT, Ilirija in Slovan. Z Ilirijo igrajo Novomeščani v soboto doma. To bo priložnost, da potrdijo dobro formo in napovedi, da so najmočnejši v srečanjih z nasprotniki, ki so na papirju boljši.

Težko in negotovo srečanje pa so odigrali tudi dekleta Novega mesta v Žireh s Kladivarjem. Novomeščanke so vodile vse srečanje, največ zaslug za zmago pa ima izredno razpoložena Bunčeva, ki je dosegla kar 39 točk, odlična pa je bila tudi Srebrnjakova tako v obrambi kot v napadu, kjer je dosegla 18 točk. Razveseljuje tudi dobra igra Avguštinove, ki se vrača v formo.

Zadnje srečanje letošnjega prvenstva bodo Novomeščanke odigrale v soboto v novomeški dvorani. Ob 15.30 se bodo pomerile z ekipo Cimoso.

SMUČARSKI TEKI NA TRAVNI GORI

TRAVNA GORA — TVD Partizan iz Sodražice bo v nedeljo, 31. marca, organiziral III. memorialni smučarski tek na Travnici gori. Proge bodo vodile mimo spominskih obeležij NOB, kot sta Jelenov žleb in Ogenjco. Start teka bo ob 9.30 izpred doma na Travnici gori, proga za člane bo dolga 13, za pionirje, pionirke, članice in veterane pa 8 kilometrov. Stela bo tudi ekipna razvrstitev, vendar mora biti v ekipi po najmanj en predstavnik vsake kategorije. Startnina je 250 din, prijavitelji pa se lahko do 29. marca na TVD Partizan Sodražica, telefon 866-013 (061).

NOVA ZMAGA BOŽIČA

ZAGREB — V nedeljo je bila v Zagrebu kriterijska kolesarska dirka, ki se je je udeležilo preko 100 tekmovalcev iz večine jugoslovanskih klubov. Novomeščani so vozili v kategoriji mlajših ter starejših mladincev, v obeh nastopih pa so bili med najboljšimi. Pri mlajših mladincih je med 25 tekmovalci na 21 kilometrov dolgi progi Šmajček zasedel 2. mesto, P. Judež je bil 3., R. Judež 5., Turk 6., Ravbar 7., Gregorič 8., Zadel 10., Pečnik 11., Turk 12. in Krevs 13. Pri starejših mladincih je zmagal Božič pred Kruljancem (oba Novo mesto), Udovč je bil 10., Majes 12. in Golob 15.

MAJES KAPETAN REPREZENTANCE SRS

NOVO MESTO — Sobotna skupščina Kolesarske zveze Slovenije je prinesla novomeškemu kolesarstvu novo priznanje. Jože Majes je bil namreč izbran za prvega moža republiške mladinske in članske kolesarske reprezentance. Omenjeno ob tem še, da so bili delegati sobotne skupščine seznanjeni tudi z dosedanjim potekom priprav za julijsko balkansko kolesarsko prvenstvo na Dolenjskem.

igro, s katero niso bile daleč od presenečenja. Blejčankam so odvzele celo set, vendar jim je za preokret zmagala moč. Vsekakor pa je njihova izvrstna spomladanska forma v veliki spoštudbo za razvoj kočevske odbojke.

B. B.

DOBRA UVRSTITEV VITEZIČA

MURSKA SOBOTA — Na pionirskem prvenstvu Slovenije v namiznem tenisu je 12-letni igralec novomeškega namiznoteniškega kluba Alan Vitezič v konkurenci najboljših slovenskih pionirjev zasedel zelo dobro 12. mesto.

PESTRI ŠAHOVSKI VIKENDI

STARI TRG OB KOLPI — Črnomajška TKS je v Starem trgu organizirala šahovske vikend turnirje, ki so šteli za občinsko prvenstvo. Med mladinkami je zmagala Kolarčeva pred Koprivčevno in Perko, pri mladincih Horvat pred Štadjoharjem in Štubljajem, pri članicah Maurinova pred Tekavčevno in Štulčevno ter pri članih Kobe pred Maceletom in Malnarčičem.

V. KOBE

TESNILA PRIREJAJO TURNIR V MALEM NOGOMETU

VELIKA LOKA — Osnovna organizacija ZSMS Tesnila Velika Loka bo 7. in 14. aprila priredila turnir v malem nogometu »Tesnila 85«, ki bo v športni dvorani osnovne šole v Trebnjem. Prijave bo do 3. aprila sprejmal Karel Uhan na tel. (0688) 44-301, int. 56, v popoldanskem času in na 44-406 v dopoldanskem času. Zrebanje bo 3. aprila ob 17. uri v prostorih trebanjske gostilne Pavlin. Prijavnina za turnir je 2.500 dinarjev, denar pa je treba nakazati na žiro račun OO ZSMS Tesnila Trebnje 52120-679-12893. Na tekovanje morajo ekipe prinesiti potrdilo o vplačilu prijavnine.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

II. ZOL, zahod, moški — 17. KOLO: PIONIR — KARLOVAC 3:0 (12:7, 9)

Pionir: Vernig, Babnik, Prime, Kosmina, Brulec, Petkovič, Škrbe, Smrke, Berger, Pečar.

LESTVICA: 1. Fužinar 32, 2. Student 28, 3. Novi Zagreb 26, 4. Bled 22, 5. Pionir 22, 6. Metlalač 18 itd.

V 18. kolu igra Pionir v gosteh z Reko.

I. SOL, ženske — 15. KOLO: KOČEVJE — BLED 1:3 (9-11, 10-10)

Kočevje: Piškut, Ahac, Gornik, Drobnič, Levstik, Kočevar, Turk, Uran, Klepec.

LESTVICA: 1. Bled 24, 2. Paloma Branik II 24, 3. Ljubno 22, 4. Partizan Tabor 20, 5. Mežica 18, 6. Kočevje 14 itd.

V soboto igrajo Kočevke v Rogozi.

rokomet

II. ZRI, ženske — 12. KOLO: ZRINJSKI — NOVO MESTO 18:16 (11:10)

NOVO MESTO: Udovč, I. Zupančič, D. Zupančič, Kralj, Jakše 7, Kramar 2, Kastelic 1, Mršnik 5, Jerman, Simončič 1.

LESTVICA: 1. Dinamo 20, 10. Velenje 7, 11. Zrinjski 6, 12. Novo mesto 3 točke.

V 13. kolu igrajo Novomeščanke doma s Podravko.

SRI, moški — 12. KOLO: AJDOVŠČINA — INLES 18:18 (8:8)

Inles: Gelze, Džezek, Dejak I. J. Ilc 4, Šile, T. Ilc, Karpov 5, Lesar, Ambrožič 2, Mate 4, Fajdiga 2, Parezanovič.

KRŠKO — DVZ PONIKVE 23:26 (11:13)

Krško: Kastelic, Kekič 1, Rakar 2, Junekur, Božič, Starc 3, Iskra 2.

Avguštin, Sebalj 6, Bizjak 2, Šerbeč 7, Stiglic.

LESTVICA: 1. Šoštanj 21, 2. Inles 20, 3. Ajdovščina 19, 4. Krško 13, 5. Usnjari 12, 6. Ferrotehna 12, 7. Ponikve 11, itd.

V 13. kolu igrajo: Inles — Krško, DVZ Ponikve — Ormož, Ferrotehna — Šoštanj itd.

SRI, ženske — 12. KOLO: ITAS — DELOZA POLANA 22:16 (11:10)

Itas: Štefanišin, Klarič 2, Fajfar 3, Abramovič, Križmanič 2, S. Jerič 8, M. Jerič 1, Bejtović 6, Saftič, Vuk, Filipovič.

ISKRA — VETA 22:17 (11:8)

Iskra: Bolte, Gorenc 3, Dolar 6, Kotar, Turk 5, Simončič, Rangus 1, Vide 3, Kovačič 4, Kos.

LESTVICA: 1. Ferrotehna 21, 2. Alples 19, 3. Burja 19, 4. Branik 16, 5. Mlinotest 14, 6. Iskra 13, 7. Polana 10, 8. Kočevje 8 itd.

Pari 13. kola: Alples — Itas Kočevje, Burja — Iskra Šentjernej itd.

košarka

SKI, moški — 19. KOLO: HELIOS — NOVOLES 101:108 (51:52)

Novoles: Peljhan 32, Cerkovnik 9, Lalič 8, Baje 15, Seničar 15, Kek 11, Župevec 7, Plantan 10.

LESTVICA: 1. Tima MTT 36, 2. Ilirija 34, 3. Slovan 32, 4. Novoles 24, 5. Helios 20 itd.

V 20. kolu igra Novoles doma z Ilirijo.

SKI, ženske — 17. KOLO: KLADIVAR — NOVO MESTO 75:81 (39:41)

Novo mesto: Avguštin 15, Gal 2, Dragman 4, Srebrnjak 18, Bunc 39, Adamič 3.

LESTVICA: 1. Mengeš 32, 2. Ilirija 30, 3. Jeseničice 24, 4. Novo mesto 24, 4. Kladivar 14 itd.

V 18. kolu igra Novo mesto doma s Cimosom.

Razburljiva rokometna pomlad

Sobotno prvo spomladansko kolo v II. zvezni in republiških ligah potrdilo napovedi — Novomeščanke izgubile z Zrinjskim — Inlesu točka v derbiju

V soboto se je pričela tudi rokometna pomlad, ki bo, kot vse kaže, še izredno vroča. V enem od odločilnih srečanj II. zvezne lige za obstanek so Novomeščanke v Čakovcu navzlic dobri igri ostale praznih rok, vendar zanje še ni vse izgubljeno. Prav tako dramatično je bilo v republiških ligah, še posebej v Ajdovščini, kjer sta se pomerila dva poleg Šoštanja najresnejša kandidata za vrh lestvice in vstop v II. zvezno ligo — Ajdovščina in Inles. Ribničani so s točko izpolnili zastavljeni načrt.

Najprej k edinemu dolenjskemu drugoligaškemu predstavniku! Novo-

meščanke so v srečanju z Zrinjskim, neposrednim konkurentom za izpad iz lige, pokazale dobro in borbeno igro, kar pa je bilo ob nekaj sportne smole premalo za uspeh. V izredno trdi in ostri igri je bil rezultat vseskozi izenačen, odločila pa je po mnenju trenerja Novomeščank Janeza Štruklja 21. minuta 2. polčasa. Pri rezultatu 15:14 za Zrinjskega so gostje zastreljale sedemmetrovko in v nasprotnem napadu prejele še zadetek. Namesto 15:15 je bil rezultat 16:14 za gostitelje, te prednosti pa Novomeščanke niso več uspeli ujeti. Res škoda, saj njihovi igri v soboto ni bilo ničesar očitati. Za Novomeščanke prihaja sedaj serija treh težkih srečanj, v katerih praktično nimajo možnosti za podvige, že v soboto pa igrajo doma z ekipo Podravke.

Kot rečeno, je bilo razburljivo tudi v republiških ligah, še posebej v moški. Derbi je bil nedvomno v Ajdovščini, po poročilih pa sta ga sodnika povsem pokvarila. Namesto rokometne poslastice so gledalci po zaslugi sodnikov videli grobo obračunavanje igralcev obeh moštev, vrhunec negotovosti pa je bila zadnja minuta. 20 sekund pred koncem sta dosodila sedemmetrovko za Ribničane, ti so povedli z 18:17 in

množi so bili prepričani o njihovi zmagi. A le sekundo ali dve pred zadnjim žvižgom sodnikov so gostitelji uspeli izenačiti, to pa je navsezadnje tudi najpravičnejši izid srečanja.

V Krškem je bil na sporedu dolenjski derbi med Krčani in DVZ Ponikve. Slednji so resda zmagali s 26:23, vendar so bili Krčani nekajkrat pred tem, da jih ujamejo in preobrnje rezultat sebi v prid. Kakorkoli že, prvo spomladansko rokometno kolo je pokazalo, da bo boj za vrh lestvice izredno trd, Ribničani pa se bodo morali za končni uspeh izredno potruditi. Vsaka izgubljena točka je lahko usodna.

Za konec še pogled v žensko republiško ligo! Kočevke in Šentjernejčanke so izkoristile prednost domačega igrišča in vknjižile nove točke. Itas je po izenačeni igri v prvem delu povsem nadigrall igralke Polane in z zmago 22:16 ušel iz nevarnih vod na lestvici, čeprav bo potrebno za končno rešitev pred izpadom preliči še precej znojna. Mesto v zlati sredini pa brez večjih težav drže šentjernejske rokometnice. V srečanju z Veto so bile gostiteljice vseskozi boljše, najvišjo prednost pa so si priigrale prav v zadnjih minutah srečanja, ko je igralkam Vete pošla moč. Ti zmagi sta bili za Kočevke in Iskro zelo pomembni, saj v soboto ekipi skoroda ne moreta računati na uspeh: obe namreč gostujeta pri vrstah, ki se borita za vrh lestvice: pri Alplesu in Burji.

B. B.

Modelarjev ni zmotilo niti slabo vreme

Uspel III. memorial Stojana Kranjca v Prečni

NOVO MESTO — Na prečnem letališču je bilo v soboto, 23. marca, tradicionalno modelarsko tekmovalstvo za III. memorial Stojana Kranjca. Navzlic slabemu vremenu se je v Prečni zbralo veliko modelarjev iz vseh slovenskih klubov, ki so tako dostojno počastili spomin na svojega tragično preminulega kolega.

Novomeški modelarji so na tem tekmovalju dokazali, da so na novo sezono odlično pripravljene, saj so pobrali največ najvišjih mest. Rezultati: A-1: Mitja Brudar (Novo mesto), Marko Dular (AK Novo mesto), Gregor Malenšek (Novo mesto), F-1-A: Mitja Zupanek (AK Ljubljana), Anton Videncič (AK Ljubljana), Damjan Zulič (Novo mesto), modeli F-1-B: Dragan Stankovič (Novo mesto), Martin Brudar (Novo mesto), Tomaž Hribar (Ljubljana).

Pokrovitelj sobotnega tekmovalja je bilo Gozdno gospodarstvo Novo mesto.

PRELOŽENI VELESALOM BO V NEDELJO

TRDINOV VRH — Pod pokroviteljstvom SGP Pionir bo v nedeljo na Trdinovem vrhu gojarski velesalom, ki so ga že dvakrat preložili. Start bo ob 10. uri, prijave pa sprejema Lojze Medve v Žabji vasi danes do 18. ure, ko bo tudi žrebanje startnih števil. Prireditelj bo ob vsakem vremenu.

Kdo ne mara atletike?

Polena pod noge kljub nespornim uspehom

Neprekinjen uspešen stik novomeške atletike z jugoslovansko in mednarodno je bil potrjen tudi v preteklem letu. Dosežki, med katerimi sodijo največje srebrna medalja z balkanskih atletskih iger za mladince, naslov članskega državnega prvaka, trije naslovi mladinskih državnih prvakov in devet naslovov republiških prvakov, so skupaj z ostalimi 24 medaljami z državnih in republiških prvenstev rodili za novomeški šport zelo pomemben sad: trije tekmovalci so po oceni strokovnega sveta AZS kandidati za nastop na OI v Seulu, dva pa za velike mednarodne tekme v prihodnjih letih, kot so mediteranske igre, univerziada, BAI in EP.

Dosežki, o katerih govori bilten »Novomeška atletika 1984«, ki so ga članom kluba in gostom razdelili na obnem zboru 15. marca, pomenijo, da atletika v Novem mestu napreduje, ne pa tudi, da je njeno življenje rožnato. Klub, katerega člani nastopajo na EP in BAI ter v mednarodnih srečanjih zastopajo jugoslovansko atletiko, mora skrbeti zanje enako dobro, kot to počno drugi slovenski klubi, hkrati pa mora zagotavljati zanimivo in široko zasnovano osnovno dejavnost v obliki pionirske in mladinske atletike, ki sta edini jamstvo za dolgo in plodno življenje vsake atletske organizacije.

Vsaga tega novomeška atletika ne zmore, ker je nemočna v spopadu z dejavniki, za katere bi morala poskrbeti družbena skupnost in ne peščica amaterskih klubskih delavcev. To so delovne razmere, objekti in plačilo poklicnega ali vsaj polpoklicnega delavca v AK Novo mesto. Prenovljena atletska steza in zgradba ob njej sta nujni, če naj se ravno po tezi, ki zdaj že dobro desetletje sicer, žal, le živortni namesto živi v slovenskem športu: »Omogočati, ne plačevati športne dosežke!« Naložba v športni objekt pomeni veliko več kot golo financiranje dejavnosti, ki se je že marsikje spreverilo v razsipavanje denarja.

Lani je varčevanje v atletiki prišlo že tako daleč, da lahko na prste ene roke preštujemo neobvezna tekmovalstva, na katerih so nastopili novomeški atleti. Če ne bi kluba s trenerji pomagala metliška tovarna Beti, bi najbrž marsikdo ne videl niti vseh obveznih tekem. Celotni državni reprezentanti so v meddržavnih srečanjih nastopili le tedaj, ko so zastopali SFRJ ali republiko.

Posebno vprašanje so novomeški olimpijski kandidati, o katerih je zelo nedvoumno spregovoril predstavnik AZS, sekretar zveze Franc Mikec. Atletska zveza je pripravljena enega podpirati skoraj stoodstotno, dva pa polovično, a le v primeru, da novomeška telesna kultura zagotovi drugo polovico: v polovičarske programe danes ne verjamemo več. Približno 600 tisoč dinarjem, ki jih dvema namenja AZS, naj bi se pridružil 560 tisočakov novomeške telesnokulturne skupnosti. Če bo šlo po lanskih stopinjah, bo ta prispevek deseterkrat manjši, a če bo tak, bo AZS tekmovalce črtala s spiskov ali pa jim predlagala, da se preselijo v klub, ki jim je pripravil zagotoviti razvoj. Seveda pa velja povedati, da je 56 starih milijonov ravno polovica vsega, kar je lani imel na voljo za svojo dejavnost AK Novo mesto.

Če torej vprašanje olimpijskih kandidatov ne bo ustrezno razrešeno, bo treba spet vprašati, ali v Novem mestu želimo vrhunsko atletiko. In ker je tudi ta del novomeške športne politike, bi bilo prav, če bi bili na njenem morebitnem pogrebu tudi tisti, ki ji pomagajo spuščati dušo. Tako bo njena smrt družbeno verficirana, stališče družbene skupnosti do tega športnega vprašanja pa bo tistim amatjerem, ki si vrhunsko atletiko na vse kriplje prizadevajo ohraniti živo, vsaj povsem neudovmno.

V zivotarjenju, ki je atletiki vsiljeno zato, ker je njen glavni problem, materialna osnova treniranja, zadnja leta potisnjena na rob novomeškega športnega življenja, pa so mladi športniki le zbrali toliko volje do uspeha in dela zanj, da so 13-krat nastopili v mladinski in članski državni reprezentanci in približno 10-krat v republiški, na balkanskih, državnih in republiških prvenstvih pa so osvojili 38 medalj.

J. PENCA

NOVOTEKS

PRIPOROČAMO!

— Nakup težjega vzorčnega metrskega blaga, primerne za spomladanska prehodna vrhna oblačila s 40 do 50% popusta in zimske plašče ter bogato izbiro otroških, ženskih in moških konfekcijskih vzorčnih izdelkov s 50% popusta.

— Nakup klasirane konfekcije s 30 do 70% popusta.

POHITITE Z NAKUPOM, KER SO KOLIČINE OMEJENE!

SE PRIPOROČA

NOVOTEKS

trgovina Bršljin

Srednja kmetijska šola Grm, Novo mesto,

razpisuje prosta dela in naloge

vzdrževalca kmetijske mehanizacije
z znanjem ključavničarskih del.

Pogoj je poklicna šola ustrezne smeri. Delovno mesto razpisuje za nedoločen čas in s trimesečno poskusno dobo.

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izobrazbi v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednja kmetijska šola Grm, Novo mesto, Sevno na Trški gori 13. O izbiri bodo obveščeni v 8 dneh po poteku roka za prijave.

215/13-85

MAROF
PROJEKTANTSKA
DEL. SKUPNOST
JOŽE KASTELEC
SENTJOŠT 9 • NOVO MESTO

- IZDELOVANJE TEHNIČNE DOKUMENTACIJE
- STANOVANJSKE ZGRADBE, OBRTNE DELAVNICE, GOSTINSKI OBJEKTI, KMETIJSKE ZGRADBE
- SOLARNA TEHNIKA — PASIVNA IN AKTIVNA IZRABA SONČNE ENERGIJE
- ADAPTACIJE, LEGALIZACIJE, NOTR. OPREMA, ZUNANJA UREDITEV, GRAD. — OBRTNIŠKI DETAJLI
- KONKURENČNE CENE IN ROK IZDELAVE

(068) 43-722

dolenjka

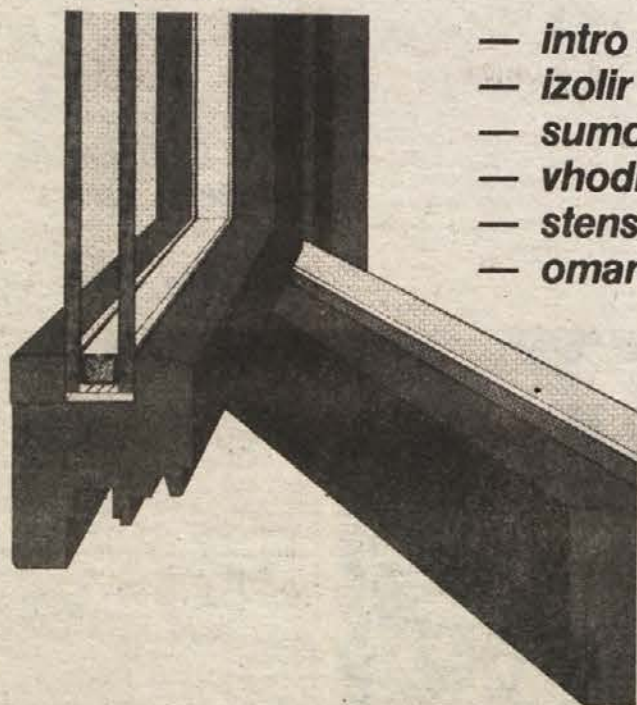
Cenjene potrošnike obveščamo, da bo prodajalna Delikatesa na Glavnem trgu 28, Novo mesto zaradi izvajanja preureditvenih del od 1. aprila do konca maja 1985 zaprta.

UGODNO — AKTUALNO

lesna
slovenj gradec

hrast
OBRTNA ZADRUGA NOVO MESTO

Po konkurenčnih cenah dobavljamo in montiramo iz proizvodnega programa

- intro okna tesnena
- izolir okna s purpenom
- sumo vrata
- vhodna in garažna vrata
- stenske in stropne obloge
- omarice s PVC roletami

Informacije dobite pri OBRTNI ZADRUGI »HRAST« NOVO MESTO, Trdinova 4 telefon 22-802, 21-927 ali pri članih zadruge IVANU IN BOJANU KRAJNCU

montaža stavbnega pohištva, stropnih in stenskih oblog, Adamičeva 38, Novo mesto telefon 25-691

OPEKARNA ZALOG
NOVO MESTO,
tel.: 21 - 403, 22 - 291

NOV DELOVNI ČAS V TRGOVINI Z GRADBENIM MATERIALOM

od 1. aprila do 30. septembra 1985 bo trgovina odprta vsak delavnik od 6. do 17. ure, ob sobotah pa od 6. do 12. ure.

Za obisk se priporočamo!

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

Kompas vam je našel prostor pod soncem

V vsaki postelji se človek pač ne počuti najbolje, zato vam jih ponujamo 9.000 • izberite med hoteli, depandansami, paviljoni, vilami, apartmaji, zasebnimi hišami, zasebnimi sobami, zasebnimi penzoni in počitniškimi prikolicami v 75 krajih • na 104 straneh Kompasovega programa POČITNICE '85 berite o 40 in 20% popustih na izletih in pri izposojanju rent-a-car vozil, o nagradni anketi in natečaju za fotografe, med vrsticami pa utegnute naleteti na množico koristnih napotkov za počitnikovanje.

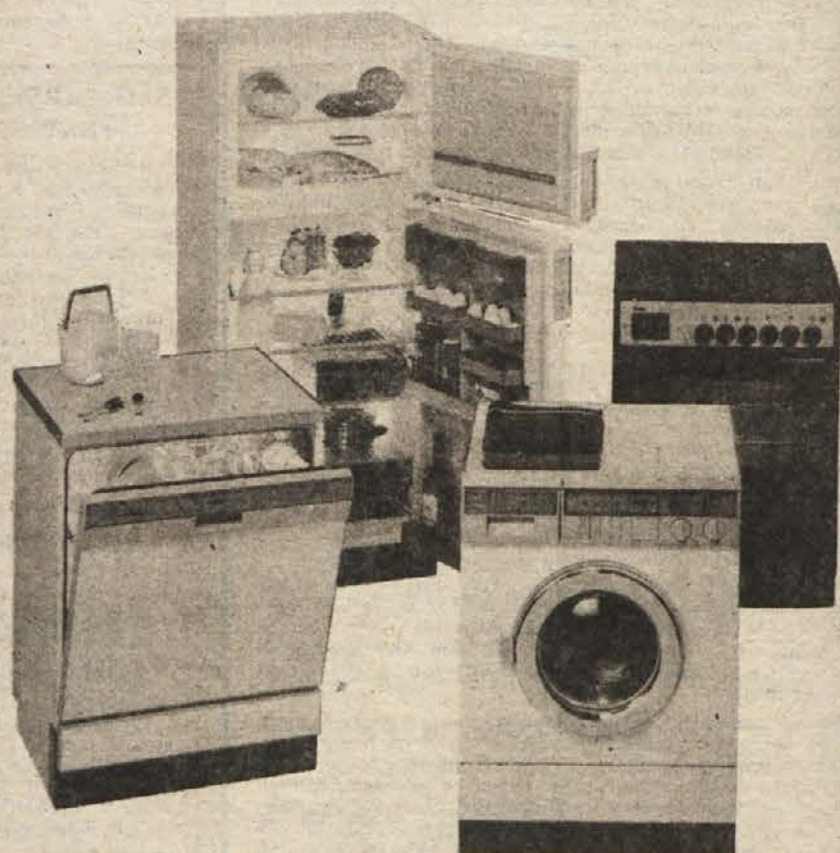
POČITNICE '85

Ada • Adergas • Ankaran • Banja Vrućica • Banjol • Bar • Barbat • Baska • Baska Voda • Bečići • Biograd n.m. • Bijela • Bled • Bohinj • Bukrači • Bol • Bovec • Bozava • Brela • Brioni • Brna • Brodarica • Budva • Cavtat • Cerkno • Cres • Crikvenica • Crvena Luka • Dobrna • Dolenjske Toplice • Dramalj • Dubrovnik • Gollte • Govedari • Gozd Martuljek • Fazana • Hercegnovi • Hvar • Igalo • Izola • Iz Veli • Ieša • Kamnik • Kanegra • Kastel Kambelovac • Kastel Stari • Kastel Štafilic • Klek • Kobarič • Komiza • Kopaonik • Koper • Korčula • Kornati • Kraljevica • Kranjska gora • Krilo • Jesenice • Krk • Kukljica • Lastovo • Lipica • Lipik • Ljubelj • Logarska dolina • Lopar • Lovran • Lumbarda • Makarska • Mali Lošinj • Marina • Martinšćica • Medulin • Medveja • Mimice • Mlini • Moštrana • Moscenicka Draga • Moztarje • Murter • Nečujam • Neum • Njivice • Novija • Novigrad • Novi Vinodolski • Ohrid • Okučje • Omisalj • Opuzen • Orebić • Pag • Pale • Perazica • Petrcane • Petrovac n.m. • Ploče • Pločica jezera • Podčetrtek • Podgora • Pokljuka • Pomona • Poreč • Portorot • Postira • Poreč • Prigradica • Primosten • Prizla • Prizba • Pula • Puntar • Rab • Rabac • Radenci • Razanj • Risan • Rogaska Slatina • Rogla • Rogoznica • Rovinj • Sali • Savudrija • Selce • Slano • Slovenj Gradec • Skorno • Split • Srebreno • Starigrad • Stari Grad • Stomorska • Strunjan • Stubičke Toplice • Sukosan • Supetar • Supetarska Draga • Sulivan • Sutomore • Sveti Stefan • Šibenik • Smarjanske Toplice • Terme Cater • Tignes • Tolmin • Tivat • Topolšica • Trogir • Tučepi • Ugljan • Ulcinj • Umag • Varždinske Toplice • Vela Luka • Veli Lošinj • Vinišće • Vis • Vodice • Vrdnik • Vrsar • Zadar • Zaton • Zavala • Zgornje Savinjska dolina • Zlatibor • Zreče • Zivogošće.

BOSCH

Gospodinjski aparati BOSCH
še vedno do 35 % ceneje!

Hladilniki, zamrzovalne omare in skrinje, pralni in pomivalni stroji, mali gospodinjski aparati.

Konsignacijska prodaja:

avtotehna

Titova 36, Ljubljana, tel.: (061) 317-044

**Obvezno
cepljenje psov
proti steklini
bo letos po
naslednjem
razporedu:**

Ponedeljek, 1. aprila
ob 8. uri: Brod
9. uri: Srebrnice
10. uri: Jurka vas
11. uri: Vavta vas
12. ura: Drganja sela
13. uri: Rumanja vas

Torek, 2. aprila
ob 8. uri: Cegelnica
9. uri: Prečna
9,30: Podgora
11. uri: Dol. Straža
12. uri: Gor. Straža
13. uri: Polje

Sreda, 3. aprila
ob 8. uri: Soteska
9. uri: Podhosta
10. uri: Podturn
11. uri: Poljane
12,30: Dol. Toplice

Četrtek, 4. aprila
ob 8. uri: Dol. Kronovo
10. uri: Brezovica
11. uri: Šmarjeta
12. uri: Gorenja vas

Petek, 5. aprila
ob 8. uri: Ruperč vrh

8,30: Birčna vas
9,30: Uršna sela—vas
11. uri: Uršna sela—
zadružni dom
11,30: Dobindol
12. uri: Gor. Sušice
12,30: Dol. Sušice

Sobota, 6. aprila
ob 8. uri: Gotna vas
9,30: Črmošnjice
10,30: Dol. Težka voda
11. uri: Nova gora
12. uri: Vel. Cerovec
13. uri: Podgrad

Ponedeljek, 8. aprila
ob 8. uri: Ratež
9,30: Vel. Brusnice
11. uri: Gabrje

Torek, 9. aprila
ob 8. uri: Vrhe
8,30: Dolž
9. uri: Zajčji vrh
9,30: Vel. Orehek
10. uri: Stopiče
12. uri: Stranska vas
13. uri: Dol. Lakovnice

Sreda, 10. aprila
ob 8. uri: Jablan
9. uri: Goriška vas
10,30: Sred. Globodol
11,30: Biška vas
12,30: Jablan—Šranga

Četrtek, 11. aprila
ob 8. uri: Mirna peč
9. uri: Železniška postaja
11. uri: Dolenja vas
12. uri: Šentjurje

Petek, 12. aprila
ob 7,30: Gor. Kamenje
8. uri: Dol. Karteljevo
9,30: Kamenvrh
10,30: Dol. Kamence
12. uri: Gor. Kamence
13. uri: Potočna vas

Sobota, 13. aprila
ob 8. uri: Bajnof
9. uri: Otočec
10,30: Stari grad
12. uri: Novo mesto—
Veterinarska postaja Ločna

Ponedeljek, 15. aprila
ob 7. uri: Šmihel
9. uri: Škrjanče
11. uri: Vel. Podljuben
12. uri: Mali Podljuben
12,30: Vrh pri Ljubnu
17. uri: Novo mesto — Loka

Torek, 16. aprila
ob 8. uri: Žabja vas
9. uri: Mali Slatnik
10,30: Smolenja vas
12. uri: Hrušica

Zamudniki: sobota, 20. aprila
ob 8. uri: Novo mesto —
Veterinarska postaja —
Ločna

**Na področju Šentjerneja
in Škocjana**

Ponedeljek, 1. aprila
ob 8. uri: Gor. Brezovica
9. uri: Gor. Maharovec
10. uri: Dol. Maharovec
11. uri: Gomila

Torek, 2. aprila
ob 8. uri: Gor. Stara vas
9. uri: Loka
10. uri: Mihovo
10,30: Gor. Vrhpolje
11,30: Dol. Vrhpolje

Sreda, 3. aprila
ob 8. uri: Dol. Stara vas
9. uri: Groblje
10,30: Ostrog
11,30: Šenjacob

Četrtek, 4. aprila
ob 8. uri: Javorovica
9. uri: Vel. Ban
10. uri: Vratno
11. uri: Šmarje

Petek, 5. aprila
ob 8. uri: Šentjernej

Torek, 9. aprila
ob 8. uri: Mihovica
9. uri: Drama
10. uri: Dobrava
11,30: Zameško

Sreda, 10. aprila
ob 8. uri: Dobruška vas
9. uri: Grmovlje

10. uri: Dol. Dole
11. uri: Gor. Dole

Četrtek, 11. aprila
ob 8. uri: Zagrad
9,30: Zbure
11. uri: Osrečje
12. uri: Škocjan

Petek, 12. aprila
ob 8. uri: Cerov Log
9. uri: Orehovica
10,30: Dol. Mokro polje
11,30: Polhovica
12. uri: Gor. Gradišče

**Zamudniki:
Petek, 19. aprila**
ob 8. uri: Škocjan
ob 10. uri: Šentjernej

**Suha krajina:
Petek, 5. aprila**
ob 8. uri: Ajdovec
9. uri: Vel. Lipovec
10. uri: Sr. Lipovec
11. uri: Trebča vas

Sobota, 6. aprila
ob 8. uri: Budganja vas
9. uri: Gradenc
9,30: Vel. Lipje
10,30: Lašče

Ponedeljek, 8. aprila
ob 8. uri: Stavča vas
8,30: Jama
10. uri: Dvor
11. uri: Sadinja vas

Torek, 9. aprila
ob 8. uri: Drašča vas
8,30: Klečet
9. uri: Šmihel

11. uri: Vrhovo
11,30: Praproče

Sreda, 10. aprila
ob 8. uri: Lopata
8,30: Visejec
9. uri: Sela
10. uri: Ratje

Petek, 12. aprila
ob 8. uri: Hinje
9. uri: Prevole
10. uri: Žvirče

Torek, 16. aprila
ob 8. uri: Reber
9. uri: Žužemberk—
levi breg
10. uri: Žužemberk—
desni breg

**Zamudniki:
Sobota, 20. aprila**
ob 8. uri: Žužemberk
9. uri: Dvor
11. uri: Hinje

Cepljenje psov je obvezno
za vse pse, stare nad 4
mesece. Zaradi natančne
evidenice cepljenih
psov prosimo, da živali
pripeljejo k cepljenju od-
rasle osebe.

DODATNO
OPOZORILO:
Vsi psi, ki bodo ob času
cepljenja mlajši od 4 me-
secev, morajo biti cep-
ljeni takoj, ko dosežejo
to starost.
207/13-85

Dolenjski veterinarski zavod p. o. Novo mesto

**KOMPAS
JUGOSLAVIJA**

**TOZD TURIZEM
POSLOVNA ENOTA
NOVO MESTO
NOVI TRG 6
TELEFON: (068) 21-333, 23-404
TELEX: YU KOMNOV 35811**

NOVO — NOVO
KOMPAS JUGOSLAVIJA
POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO
ČLAN IATA — MEDNARODNEGA
LETALSKEGA ZDRUŽENJA

● **PRODAJA MEDNARODNIH LETALSKIH VOZOVNIC** za večino mednarodnih letalskih družb na rednih in čarterskih ter delavskih linijah

● **POLEG** mednarodnih letalskih vozovnic lahko Kompas po želji naročnika pripravi vse turistične in druge storitve v kraju bivanja

● **HKRATI PRIPOROČAMO** naše standardne storitve kot so:

- letovanja, zimovanja, organizacija potovanj za zaključene skupine po domovini in tujini,
- organizacija izletov za katere sprejemamo tudi individualne prijave
- posredovanje železniških vozovnic
- prodaja letalskih vozovnic v jugoslovanskem zračnem prometu za Inex Adria Aviopromet in JAT
- sprejem naročil avtobusnih prevozov
- menjalnica

**OBIŠČITE NAS IN SE
PREPRIČAJTE, DA JE
KOMPASOV
TURISTIČNI SERVIS
VAŠ SERVIS!**

**emona
tozd tovarna močnih krmil ljubljana**

popolne krmne mešanice in mineralno-vitaminski dodatki

- BRO-STARTER** popolno krmilo za piščance brojljerje do 12. dne starosti
- BRO-FINIŠER** popolno krmilo za piščance brojljerje od 13. dneva starosti dalje do 3 dni pred zakolom
- NSK** popolno krmilo za lahkega tipa
- ZP-BRIKETI** popolno krmilo za kokoši nesnice
- P/m PASJI KOLAČI** popolno krmilo za kunce
- RUDNINKA ZA PRAŠICE** mineralno-vitaminski dodatek za prašiče
- RUDNINKA ZA PRAŠIČE** mineralni dodatek
- BOVISAL** mineralno-vitaminski dodatek za govedo
- BOVIVIT 2** mineralno-vitaminski dodatek za dopolnjevanje obrokov za govedo

Novoles
lesni kombinat n. sol o novo mesto-straža

**Novoles, lesni kombinat
Novo mesto — Straža, n. sol. o.,
tozd TKO, Metlika**

Delavski svet tozd razpisuje prosta dela in naloge

vodje tehnološke priprave dela
pod naslednjimi pogoji:
— visoka šola kemijske, strojne ali druge ustrezne smeri, najmanj 4 leta delovnih izkušenj ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del in nalog;
— organizacijske in vodstvene sposobnosti,
— osebnostne lastnosti, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Metlika.
Kandidati lahko oddajo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh od objave na naslov: Novoles, lesni kombinat, kadrovska socialna služba, 68351 Straža, s pripisom »za razpisno komisijo tozd TKO«.
Kandidate bomo o izbiri obvestili najpozneje v 60 dneh po končanem zbiranju vlog.

Obrtno združenje Črnomelj

Prodamo
180 m² rabljene strešne opeke »bobrovec« in
600 m² rabljene strešne opeke »opečni zareznik«

Prodaja bo dne 2. 4. 1985 med 8. in 9. uro v Obrtni zadru-
gi Bela krajina, Ul. 21. oktobra 17/b, Črnomelj.
Informacije dobite na telefon 51-614 vsak dan med 7. in
15. uro.

**Sekretariat za občo upravo Skupščine
občine Novo mesto**

razpisuje
javno dražbo najdenih predmetov.
Javna dražba bo
v soboto, 30. marca 1985, ob 8. uri
na dvorišču Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska
cesta 2.
213/13-85

**Mizarsko podjetje
Trelas Trebnje**

na podlagi sklepa DS DO
razpisuje
prosta dela in naloge za

4 (štiri) KV mizarje
za opravljanje zahtevnejših mizarskih opravil

Pogoji:
— končana poklicna šola lesne smeri IV. stopnja zahtevnosti,
— 3 do 4 leta delovnih izkušenj,
— poskusno delo — 3 mesece.
Prijave z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Mizarsko podjetje TRELES Trebnje, Temeniška pot 4.
Vsi, ki se bodo prijavi na razpis, bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za zbiranje prijav.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 28. marca — Milada Petek, 29. marca — Jernej Sobota, 30. marca — Branimir Nedelja, 31. marca — Modest Ponedeljek, 1. aprila — Hugo Torek, 2. aprila — Franc Sreda, 3. aprila — Rihard Četrtek, 4. aprila — Izidor

LUNINE MENE

29. aprila ob 17.11 — prvi krajec

KINIO

BREŽICE: 29. in 30. 3. angleški film Lokalni junak, 31. 3. in 1. 4. ameriški film Tibi bes. 2. in 3. 4. hongkonški film Leteča tolpa.
ČRNOMELJ: 28. in 31. 3. ameriški

film Dan potem (višja cena), 29. in 31. 3. ameriški film Farmerke z lepšimi očmi.

KOSTANJEVICA: 30. 3. ameriški film Porky's, 31. 3. ameriški film Bok-sar za dolarje.

KRŠKO: 30. in 31. 3. ameriški film Zmešnjava.

MIRNA PEČ: 29. 3. francoski film Velika avantura.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 28. 3. filmsko gledališče — ameriški film Nedosegljivi most, 29., 30. in 31. 3. ameriški film Rag time, 30. 3. in 31. 3. matineja — ameriška komedija V desno ramo, 30. 3. nočna predstava ob 21.30 — ameriška komedija Hot dog, 1. in 2. 4. danska komedija Zakaj ne prideš k meni v posteljo? 4. 4. filmsko gledališče — domači film Zbiralca perja.

SEVNICA: 28. 3. italijanski film Vem, da več, da vem, Od 29. do 31. 3. ameriški film Mož iz San Fernanda.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ZIDARJA, KV ali priučenega, zaposlim. Informacije: Alojz Vrščaj, Lamutova 15 a, Novo mesto, ali telefon 21-739, po 15. uri.

FRIZERSKO POMOČNICO sprejemem. Hodnik, Kostanjevica na Krki, telefon 69-822.

FRIZERSKI salon Franja išče frizersko pomočnico. Tel. 068 25-259.

POMOČ v kuhinji in strežbi potrebujem. Hrana in stanovanje zagotovljena, med tednom 2 dni prosto. gostilna »STOROVJE«, tel. (064) 783.063.

GOSTILNA-CIRMAN, Medno 15, 61210 Ljubljana — Sentvid, sprejme takoj v redno delovno razmerje kulturno, pomočnico za delo v kuhinji in sobarico. Stanovanje in hrana v hiši. OD po dogovoru.

STANOVANJA

ENOSOBNO stanovanje ali garsonjero v Novem mestu ali Trebnjem išče mlad par. Telefon 44-321 (1-15) do 14. ure.

GARSONJERO v Novem mestu prodam. Informacije v nedeljo dopoldne na telefon 24-065.

VEČJE STANOVANJE v strogem centru Novega mesta prodam. Telefon (061) 737-769.

GARSONJERO ali enosobno stanovanje v Kostanjevici, po možnosti opremljeno, najamem. Ponudbe pod šifro: »FAKOJ«.

Motorna vozila

SKODO 105 l., letnik 1982, prevoženih 5000 km, prodam. Janez Pekolj, Artmanja vas 1, Dobrič.

126 P., letnik 1978, karamboliran, prodam. Telefon 22-441, interna 609, dopoldne.

ZASTAVO 750, letnik 1978, prodam. Medie, Selišče 3, Dol. Toplice

GOLF L., letnik 1977, prodam. Telefon 44-335.

ZASTAVO 750, letnik 1977, prodam. Bratkovič, Gor. Brezovica 27, Sentjernec.

MOPEd (trezvipitni), dobro ohranjen, prodam. Martin Kump, Kot 50, 68333 Semič.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozđ Dolenjski list, Novo mesto.

USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.

UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Anton Jakše (vodja novinarskega servisa in EPS), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Tepey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 40 din. Letna naročnina 1.500 din. Za delovne in družbene organizacije 3.000 din, za tujino 15 ameriških dolarjev oz. 50 DM (ali ustrezná druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4405/9 (Ljubljanska banka — Temeljna dolenska banka Novo mesto).

OGLESI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 550 din, za razpise, licitacije ipd. 750 din, 1 cm na določeni srednji ali zadnji strani 800 din, 1 cm na prvi strani 1.000 din. Vsaki mali oglas do 10 besed 400 din, vsaka nadaljnja beseda 40 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK Novo mesto 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list 68001 Novo mesto, Germova 3, p. p. 33, telefon uredništva (068) 23-606 in 24-200, telefon novinarskega servisa 23-610, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. — Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozđ Grafika, Novo mesto — Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Z 101, letnik 1973, prodam po delih. Miro Šenk, Jerman vrh 20, 68276 Buča.

R 4, letnik 1978, prodam. Ivan Zidaršič, Groblje 31, Sentjernec.

DIANO 6, letnik 1976, prodam. Albin Staniša, Regerča vas 37.

TOMOS E 90 in stereo kasetofon znanke masako prodam. Zvone Grandžlj, Hrašnje 20, Mirna peč.

LADO 1300, letnik 1983, prodam. Marjan Činkole, Srebernice 7, Novo mesto.

ZASTAVO 750 L.C., letnik 1979, prodam. Berus, Podturn pri Dolenjskih Toplicah, telefon 25-328.

PRINZ NSU 1200 v voznem stanju, registriran do konca leta, ugodno prodam. Vlado Bratanič, Bojsno 55, Globoko. Informacije dopoldne na telefon 62-303.

PRODM Z 101, letnik 1975, za 10 M, Tel. 20-382.

PRODM ZASTAVO 750, letnik 1977, Janez Gotlib, Lutersko selo 30, Otočec.

PRODM Z 850, letnik 1980, prevoženih 22.000 km, Škrinjcar, Kristanova 34, Novo mesto.

OPEL REKORD, obnovljen, ugodno prodam. Franc Vaupič, Hrašnje 16, Sentjernec.

ZASTAVO 101, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Božo Butalin, Ob Težki vodi 32, Novo mesto.

ZASTAVO 101, letnik 76, registrirano do marca 1986 in simco, letnik 72, prodam. Družinska vas 90.

ZASTAVO 750, letnik 81, prodam. Mavrič, Otočec 65.

TOMOS APN 6, letnik 82, motor in druge rezervne dele za austin moris 1300 prodam. Tel. (068) 84-975.

PRODM tovorni avto IMV 1600 (kurir), letnik 1980, Tel. (068) 84-330.

R 4, letnik 1978, prevoženih 51.000 km, ugodno prodam. Jože Mubič, Hladnikova 5, Novo mesto, tel. 23-112.

ZASTAVO 750, letnik 73, prodam za 7,5 M. Registriran je za celo leto. Jože Potočar, Sevo na Trški gori.

IMV KOMBI 1600 R, letnik 1977, furgon, zastavo 750, letnik 72 in moskvič 1500, letnik 78 (motor v okvari), prodam skupaj ali po delih. Jože Progar, Sela 3, Mirna peč.

PRODM TOMOS 14 M in novo avtomobilsko prikolico, Tel. 25-915.

PRODM motor TOMOS 15 SLC, letnik 1981, Tel. 84-054.

SKODO - letnik 72 in manjšo traktorsko prikolico prodam. Klobučar, Stranska vas 48, tel. 21-404 dopoldne.

R 4 GTL, letnik oktober 1981, prodam. Tel. 21-880 dopoldne ali 22-248 zvečer.

ZASTAVO 101, letnik 1980, pajk za seno znanke far in konjski komat, 22 col, prodam. Jože Primožič, Otok 12, Gradac.

PRODM Z 126 P, letnik 1976, registriran do januarja 1986, Jože Kastelec, Dol. Težka voda 23.

R 4 GTL, letnik 1983, prodam, Tel. 21-793, FIAT 750 — 1976, prodam za 5 M, Tel. 56-645.

PRODM R 4, letnik 78, za 19 M in Z 750, letnik 78, za 12 M, Tel. 25-370.

PRODM 126 P, letnik 1980, Majda Gorše, Drganja sela 47, (Ljuben), Straža.

UGODNO PRODM FIAT 1500 E po ugodni ceni. Naslov v upravi lista (1567/85).

PRODM Z 750 SE, letnik 80, Kocmut, Gor. Straža 167, Stavba je pri novi postji.

ZASTAVO 750, letnik 1980, prevoženih 24.000 km, garažirana, prodam. Tel. 72-237, Alojz Salamon, Gora 9, Krško.

UGODNO PRODM R 4, letnik 1978, Tel. 71-426 dopoldan ali 71-338 popoldan.

PRODM Zastavo 750, letnik 82, in kasetni radio, Cegelnica 43 a.

PEUGEOT 304 GL, letnik 1977, dobro ohranjen, ugodno prodam. Registriran do marca 1986, Brodarič, Rosalnice n. h., pri Metliki, telefon 58-238.

PRODM ZASTAVO 750 SC, letnik 1979, Tel. 21-875.

Z 750, letnik 1978, prodam. Jerman (pri Pavlin), Dol. Kronovo 27, Šmarjenske Toplice.

VW PASAT, letnik 1974, prodam. Telefon 24-695.

R 9, star dve leti in pol, ugodno prodam. Telefon 25-763, vsak dan od 18. do 20. ure.

R 4, letnik 1975, podvozeje in školjka letnik 1981, prodam. Telefon 21-796.

Z 750, letnik 1973, registriran do 10. decembra 1985, in motor APN 4, prodam. Jeršin, Jelše 6, Otočec.

R 18, prevoženih 6000 km, prodam. Jože Radovan, Gornja Stara vas 19, Sentjernec.

R 4 TFS, letnik 1977, vožen, neregistriran, prodam za 7 SM, Telefon 32-114, popoldne.

R 4, letnik 1977, registriran do oktobra, prodam. Jože Goršek, Gor. Stara vas 25, Sentjernec.

AMI 8 break, letnik 1972, 62000 km, prodam za 6 SM, Informacije na telefon 32-114.

LADO 1200, september 1976, dobro ohranjeno, prodam. Telefon 56-165.

JUGO 55 letnik 1984 prodam po ugodni ceni. Informacije Vehar, Lobetova 33.

Kmetijski stroji

PRODM varnostni lok za traktor Štore, Golobič, Buča 3, Škočjan.

SAMONAKLADALSKO SIP — 19, novo, zamenjam za SIP 16, Franc Mrgole, Telče 21, Trzinčec.

BOČNO kosilnico za traktor Ursus prodam po ugodni ceni. Anton Pavlič, Črmošnjice 3, Stopiče.

PRODM krožne brane (24 diskov), lažji gumi voz in enobrazdni plug za TV, Vodopivec, Roje 15, Sentjernec.

TRAKTOR Zetor (42 KM), dobro ohranjen, prodam. Franc Romih, Žigarski vrh 25, 68290 Sevnica, Ogleđ možen vsak dan.

TRAKTOR Zetor 50 super ugodno prodam. Milan Jager, Orchovo 9, 68290 Sevnica.

KOSILNICO (petrolej) z vozičkom prodam. Anton Hočevnar, Grmovlje 21, Škočjan.

NAKLADALNO prikolico (20 m³), nemško, in gume 10—28 prodam. Stanko Krošelj, Zg. Pohanca 4, Zdole — Krško.

TRAKTOR IMI 558 s kabino prodam. Avsec, Mala Čikava 7, 68000 Novo mesto, tel. 20-235.

TRAKTOR Pafschew v nevöznem stanju prodam. Alojz Bojanc, Smolenja vas 12, 68000 Novo mesto.

BOČNO kosilnico za traktor Deutz v dobrem stanju in suhe hrastove deske debeline 3 cm prodam. Vinko Jurčič, Groblje 43.

TRAKTOR Tomo Vinkovič 730 in kosilnico BCS prodam. Mirko Flajnik, Belčji vrh 12, Dragutovci, telefon 51-400.

TRAKTOR Ursus 35, 1000 delovnih ur in prikolico mengele (19 m³) prodam. Franjo Pernar, Hrašina, Ante Kovačiča 31, Savski Marof pri Dobovi.

SEJALNICO za koruzo, štirivrstno, malo rabljeno, ugodno prodam. Franci Kocjan, Zagrad 3, Škočjan.

TRAKTOR deutz (18 KM) s hidravliko, koso ter traktor mans koso prodam. Franc Conta, Hrašnje 16, Sentjernec.

ŽIENI KOMBANJ, širina 2 m, diesel, brezhiben, ugodno prodam. Prešeren, Šmarjeta 50, Šmarjenske Toplice.

PUHALNIK na kardan, malo rabljen in 13-colski gumi voz ugodno prodam. Slavko Franko, Gor. Vrhpolje 3, Sentjernec.

PRODM premični dvoobrazni plug, verige, jermence, nastavek za kardan in kardan za IV (30 KM), Čarman, Stara vas, 68295 Trzinčec.

OBRACALNIK tajfun, dobro ohranjen, prodam. Jakše, Škrjanče 4, Novo mesto.

STOPE 502 prodam ali menjam za večji traktor, Drobež, Gor. Vrhpolje 84, Sentjernec.

BCS (petrolej—bencin) prodam. Alojz Lindič, Klenovik 17, Škočjan.

TRAKTOR ursus 335 C s kabino in puhalnik, malo rabljen, prodam. Zupančič, Jablan 5, Mirna peč.

TRAKTORSKI obračalnik, dobro ohranjen, prodam. 68212 Velika Loka 15.

PRODM MIO standard 85 (kombiniran) cena 12 M, Blažič Slavko, Vel. Slatnik 38.

MOTOKULTIVATOR (8 KM) prodam. Gazdova, Črmošnjice 58, Stopiče.

SNOPOVEZALKO za BCS v odličnem stanju prodam. Jože Rebselj, Drama 9, 68310 Sentjernec.

TRAKTOR steyer (16 KM) prodam. Niko Podrebarac, Mestni log 6, Metlika, tel. 58-228.

TRAKTOR fendt (25 KS) s koso prodam. Matjašič, Arnovo selo, Artičec.

PRODM

PRODM vinograd v zidnico v Hrušiči. Ogleđ možen vsak dan popoldne. Vel. Slatnik 5.

PRODM ali zamenjam hišo v Novem mestu za manjše stanovanje ali hišo v Dol. Toplicah. Šifra »Ponudnik«.

UGODNO prodam kavč in omaro. Informacije Gradšar, Trdinova 5 a, Novo mesto, Telefon: 20-243.

PRODM sedelno garnituro TE, peč in žensko kolo. Kettejev dvored 36.

KRAVO s teletom, mlado, prodam. Ivan Udovč, Črmošnjice 35, Stopiče.

PRALNI STROJ, dobro ohranjen, ugodno prodam. Informacije na telefon (068) 61-437.

PRODM avtomobilsko prikolico, motor Tomos 4S za toln in dele Z 750. Popoldne KAFERLE PRIČNA 13.

PRAŠICA za zakol prodam. Anton Dežman, Strelca 8, Šmarjenske Toplice.

PRALNI STROJ in radiokasetofon prodam. Jakše, Ob Težki vodi 21, Novo mesto.

SENO (2 t) in kostanjevo kolje prodam. Goršek, Gor. Vrhpolje 80, Sentjernec.

TOČILO za med in nekaj čebelarškega orodja prodam. Franc Božič, Stopiče 44.

KOSTANJEVJE stebričke za vinograd prodam. Smrke, Gor. Globodol 8, Mirna peč.

TRAJNO ZAREČIŠTEdlnik kuerpersbush, malo rabljen, prodam. Taborski, Zagrebška 8, Novo mesto.

PRODM 1000 kg koruzc, 2000 kg sena — v račun vžanem tudi kravo, 2 gumi za traktor H.4, 12,28, kotel za žganje (100 l) z mešalnikom, Tel. (068) 75-646, 75-545.

PEČ za kopalnico, kombinirano, skoraj novo, prodam. Jože Mesojedec, Mokro polje, Sentjernec.

OTROŠKO posteljo z jogijem prodam. Telefon 72-475.

OYCE za nadaljnjo rejo prodam (5 sočavskih in 5 križank z mladiči). Prodam tudi kravo po izbiri, dobro molznico, Stanko Resnik, Mrčna sela 45, 68282 Koprivnica pri Brestanici.

PIANINO PETROF prodam. Telefon 51-943.

UGODNO prodam dobro ohranjen kombinirani štedilnik, pomivalno korito in puli. Telefon 25-466.

REGISTRSKO blagajno, novo, prodam. Kutnar, tel. (061) 785-138.

TELICO, brejo v osmem mesecu, prodam. Janez Pavlin, Gornja Stara vas 19, Sentjernec.

80 vrč perila za fasado prodam. Škočjan 70.

PRODM, poceni, omaro z vitrino, Sivalni stroj bagat jadranka in gume z obroči 155 x 15. Popovič, Drska 27 a, Novo mesto.

SEMENSKI KROMPIR igor (1000 kg) prodam. Naslov v upravi lista (1570/85).

2500 kg koruzc prodam. Karolina Čelič, Gor. Sušice 6, Urša sela.

SEDEŽNO GARNITURO »čubar«, štirje nosci in kotni, prodam po polovični ceni. Telefon popoldne (068) 24-827.

KOMPRESOR za zrak (200 l) prodam. Leopold Zupančič, Cerovi log 50, Sentjernec.

STROJČKE za rezanje keramičnih plošč prodam. Ponudbe na telefon (061) 349-272.

LESONIT plošče, češnje, nizkovalne — 400 kom, kosilnico BCS, motorno žago, novo, prodam. Zupančič, Veniče 18, 68273 Leskovec.

HLEVSKI GNOJ, večjo količino prodam. Alojz Dunderburg, Groblje 3, Novo mesto, telefon 21-604.

GRADBENO PARČILO z lokacijskim dovoljenjem na Selih pri Beli cerkvi prodam. Električna, vodovod, telefon s bližini. Prodajni tudi nov 500-litrski sod in 55-litrski kotel za kuhanje žganja. Vprašajte na telefon 84-906.

PRODM malo rabljeno sedelno garnituro, kompletno opremo kuhinje, spalnice, sivalni stroj bagat in otroško posteljo. Telefon 40-282.

PLEMENSKO telico, staro 14 mesecev in hlevski gnoj, prodam. Telefon 43-820.

PRAŠICA, težkega 120 kg ter kravo po izbiri prodam. Bratkovič, Gor. Brezovica 26, Sentjernec.

PRODM diatonomni harmoniko ADG melodija po ugodni ceni. Vinko Longar, Srednji Lipovec 23, 68361 Dvor.

SENO prodam. Telefon (061) 722-769.

JABOLKA (zlati in rdeči delišci) po 100 din prodam. Igor Avsec, Raka 46.

KOSTANJEVO klano kolje in več voz gnoj prodam. Anton Grivec, Globodol, Mirna peč.

PRAŠICA, težkega okrog 140 kg, po ugodni ceni prodam. Rdeči kal, Dobrič.

KOSTANJEVE SOHE ugodno prodam. Alojz Stigar, Kostanjevica, telefon 69-817, popoldne.

KOBILO, staro tri leta, brejo, prodam. Fabjan, Gradšče 9, Sentjernec.

KONJSKO PRIKOLICO prodam. Informacije na telefon (068) 85-166.

ZICO za vinograd 3 l in avtomobilsko prikolico prodam. Informacije na telefon 24-537, po 15. uri.

30 t hlevskega gnoj prodam. Franc Struna, Potov vrh 1, Novo mesto.

KRAVO, brejo 7 mesecev, s 4 teletom, prodam. Franc Goričar, Dol. Kronovo 17, 68220 Šmarjenske Toplice.

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše drage

JOŽICE VANDOT

roj. Bojane,
iz Metlike

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, bivšim sodelavcem, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, ji darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili do preranega groba. Zahvaljujemo se delovni organizaciji Beti iz Metlike in njenim bivšim sodelavcem, VVZ iz Metlike, OZK Metlika, sosedom iz bloka, DIC DSSS Novo mesto za podarjene vence. Zahvaljujemo se njeni sošolki Seki za nesebično pomoč v času bolezni. Hvala pevcem in obema govornikoma za poslovilne besede ter zdravstvenemu osebju internega oddelka, posebno še dr. Starcu za ves trud, da bi jo ohranili pri življenju. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob bridki in nenadni izgubi našega skrbnega moža in ljubljenega atija

ŠTEFANA ĆALIČA

s Šmihelske c. 15, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so prišli od blizu in daleč, da bi se skupaj z nama poslovili od pokojnega ob njegovem preranem grobu. Najtopleje se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nama ustno ali pisno izrazili sožalje. Posebej se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju novomeške bolnišnice in zdravstvenega doma, ki se je dolga leta trudilo, da bi ga nama ohranili, predstavnikom družbenopolitičnih organizacij, SIS, SOV in OIS občine Novo mesto, vsem bivšim poslovnim partnerjem, DO Gorjanci, DO Novoteks in organizaciji ZSAM, ki so se v tako velikem številu udeležili zadnjega slovesa. Iskreno se zahvaljujemo tudi govornikom, godbi, pevcem in vsem tistim, ki so pokojnega imeli radi in so na njegov grob položili toliko cvetja.

Za njim žalujemo: žena Vida, hčerka Darja in ostalo sorodstvo

Novo mesto, v marcu 1985

*Ljubil si dekle,
ljubil si starše in dom
in v tihem pomladnem jutru
odšel si v večni dom.*

ZAHVALA

V 22. letu starosti je kruta bolezen iztrgala iz rok ljubljenega sina

DAVORINA BUKOVCA

Ljubljanska 14, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sošolcem, sosedom in znancem, ki ste v dneh bolečine sočustvovali z nami, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, se poklonili njegovemu spominu in njegov grob prekrili s cvetjem. Hvala zdravniškemu osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani, Otorinolaringološkega oddelka bolnice v Novem mestu ter osebju novomeškega Zdravstvenega doma za izkazano pomoč. Prisrčna hvala obema govornikoma in duhovniku Jožetu Lapu za lepo opravljeni obred ter pevcem iz Šmihela za zapete žalostinke. Vsem še enkrat hvala, posebno tov. Ivkoviču, tov. Sečnjakovi ter tov. Asiču.

Neutolažljivi: mama, ata, sestra Joži z družino in zaročenka Jožica ter ostalo sorodstvo

Novo mesto, dne 21. marca 1985

*Zjutraj ne veš, kam bodeš drevi legel,
ne kdo te vzdrži, ko zapreš oko,
kadar si svojim dragim v roke segel,
nemara si za vedno vzel slovo.*

ZAHVALA

Tiho in nenadoma nas je v 75. letu starosti zapustil naš dragi, nepozabni mož, oče, stari oče, brat in stric

MIRKO DRENOVEC

Nad mlini 44

Iskrena hvala vsem, ki sta z nami sočustvovali, vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, mu podarili cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni PTT podjetju — tov. Jožetu Kukcu za poslovilni govor, dobrim sosedom iz bloka Nad mlini 44. Prav tako se toplo zahvaljujemo podjetju Krofač, IMV TOZD Commerce, Pionir TOZD MKI Novo mesto, Dolenjskemu oktetu ter PD Jušan Jereb. Zahvalo smo dolžni gospodu proštu za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Tončka, hčerka Danica, sinovi Cveto, Marjan, I. adi z družinami, brat Ivko, sestra Slavica ter Neli

ZAHVALA

Zapustila nas je naša dobra in skrbna mama, stara mama, tašča, sestra in teta

MILKA NOVAK

iz Jablana pri Mirni peči

V 64. letu jo je huda bolezen iztrgala iz naše sredine. Pri življenju je ni moglo ohraniti niti prizadevanje zdravnikov internega in kirurškega oddelka novomeške bolnišnice niti naša velika ljubezen in skrb zanjo. Neizmerno smo hvaležni sorodnikom, vaščanom in znancem, ki so našo drago mamo obiskovali v času njene bolezni, nam pa izrekli besede tolažbe. Hala vsem, ki ste se v tako velikem številu prišli posloviti od nje in jo pospremili na njeni poslednji poti. Še posebej hvala kolektivu in učencem 3. a razreda OŠ Mirna peč, kolektivom trgovin Borovo, KZ Krka in VVO Novo mesto za podarjeno cvetje. Iskrena hvala tudi pevcem in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: hčerke Milka, Ančka, Joža, Iva in Marta z družinami, sestra Marta z možem, brata Mirko in Jože z družinama ter ostalo sorodstvo

*Vsa sreča je pri nas minila,
ko tebe, dragi ata,
zemlja je pokrila.
Vse bolj osamljene naše so poti,
odkar v temnem grobu počivaš
za večne dni.*

ZAHVALA

V 48. letu je nepričakovano ugasnilo srce našega predragega, ljubljenega moža, ata, starega ata, brata in strica

ANTONA GLIHE

iz Malega Vidma pri Šentlovrencu

Prisrčno se zahvaljujemo vsem vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, nam pisno in ustno izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in vence ter ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo kolektivu DO Tesnila iz Velike Loke, NK Tesnil iz Vel. Loke, DO Motvoz in platno Grosuplje, Železniškemu gospodarstvu Ljubljana—TOZD Promet za pomoč in izrečene poslovilne besede ob odprtem grobu ter pevcem in župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 77. letu nas je zapustil dragi oče, stari oče in brat

JOŽE ŠINKOVEC

z Dolenjega Mokrega polja 10, Šentjernej

Najtepleje se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za pomoč, izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje ter vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti, prav tako Cestnemu podjetju Novo mesto, IMV Podgorje Šentjernej, Novoteksu — TOZD Konfekcija za podarjene vence. Hvala tudi gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci vsi njegovi

*Kakor tiho si živel,
tako tiho si odšel.
Tvoj dom ovila je črna
v srcih dragih nastala je praznina.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega brata in strica

FRANCETA GORŠETA

se najlepše zahvaljujem vsem dobrim sosedom ter vaščanom za izrečeno sožalje, darovane vence ter za spremstvo na zadnji poti. Hvala duhovniku za opravljeni obred ter KZ Krka za darovane vence. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, stare mame in prababice

MINKE JAKI

roj. Zidar

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in nam ustno ali pisno izrazili sožalje. Posebej se zahvaljujemo pevcem za zapete pesmi in duhovnikoma za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

Šentrupert, 18. marca 1985

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, brata in strica

JANEZA VRANIČARJA

iz Bereče vasi 2, Suhor

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem za darovano cvetje, izraze sožalja in spremstvo na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni Gasilskemu društvu iz Suhorja, ZZB Suhor, Društvu upokojencev Suhor, pihalni godbi Metlika. Zahvaljujemo se sodelavcem tovarne Planika, Iskri Kranj, OŠ Jože Moškrič iz Ljubljane, praporščakom in govornikom za poslovilne besede.

Vsi njegovi

Kranj, Cerklje na Gorenjskem, Ljubljana, Perth

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame in babice

JOŽEFE KRALJ

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali, nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje ter spremili pokojno na njeni zadnji poti. Hvala gospodu proštu Lapu in delavcem zdravstvenega doma za tople poslovilne besede.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubega sina in brata

GORANA JANČARJA

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, posebno Prusovim in teti Murgljevi, sodelavcem Krke tovarne zdravil in mladincem za poslovilne besede. Vsem lepa hvala za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje. Hvala župniku za lepo opravljeni obred in vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem, ki ste nam v teh najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

MARTIN ŠUŠTERŠIČ

»V zgodovini naše šole je to največji uspeh. Kar jokali smo od sreče.« ravnatelj krške glasbene šole profesor Josip Klepac, še zmeraj vznemirjen in zadovoljen, označi zmago učence klavirja te šole, Martina Šušteršiča, na 14. tekmovalni učencev in študentov glasbe sredi marca v Ljubljani. »Učenci me sprašujejo, kaj je Tinček dobil za 1. nagrado, pa jim odgovorjam, da nič, da pa si je nakopal le več dela, saj bo šel še na zvezno tekmovalje, ki bo od 19. do 22. aprila v Skopju,« pove profesorica Metka Jovanović, ki poučuje Martina klavir že vsa leta, odkar je kot sedemleten deček prvič stopil v staro zgradbo na Dalmatinovi, kjer domuje glasbena šola. Martin je zdaj že odličen učenec 8. razreda osnovne šole Jurija Dalmatinovi v Krškem. Najraje ima matematiko in kemijo, uspešno je tekmoval na tekmovaljih v matematiki. V prostem času rad šahira in poslušala lahko glasbo.

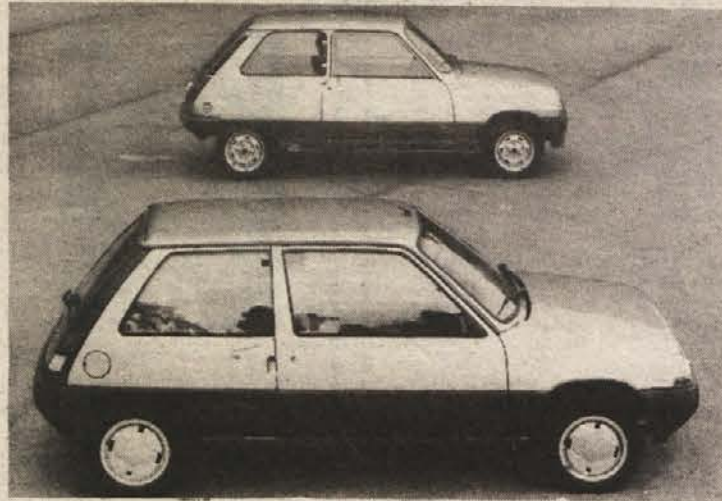
Martin Šušteršič je iz delavske družine. Oče je invalidsko upokojen železničar, mama pa dela v kuhinji jedrske elektrarne. Doma nima dobre klavirja, saj je ta predrag, pianino pa je zanj že premalo. Glasbena šola je za simbolično ceno prodala Šušteršiču stoletni klavir, a to je za Martinov nadaljnji razvoj bolj prehodna rešitev. »Kaki dve uri vadim doma vsak dan, s prof. Jovanovičevco pa v šoli dvakrat tedensko po pol ure. Najraje igram

Mozarta, pred tekmovaljem sem dopoldne vadil blizu štiri ure, popoldne pa še s tovarišico. Za teden dni sem bil oproščeno pouka, slišim pa, da imajo Zagrebčani pristo mendo celo dva ali tri tedne,« pripoveduje Martin. Lani je po uspešnem sodelovanju na reviji v Novem mestu šel igrati klavir v Celovec, ko so bili tam »Ljubljanski dnevi«. Spoznal je dosti prijateljev iz treh dežel.

Marsikje na šolah nimajo preveč razumevanja za glasbo, učitelji so bolj svet zase, prav gotovo pa so bolj odtujeni od učencev kot na krški glasbeni šoli. Tesnejši stik poraja več medsebojnega zaupanja in zavzetosti, rezultati dobrih odnosov so na majhni šoli vidni in odmevni. Letos sta bila še dva učenca, ki sta začela glasbo spoznavati v krški šoli, sprejeta na akademijo. Pedagogi na šoli so kot ena družina, stalno se izpolnjujejo, prof. Jovanovičeva, ki se že 26 let vozi iz Zagreba v Krško, celo kupuje note za svoje učence. Martin Šušteršič, njegovi vrstniki in tudi mlajši učenci cenijo prizadevnost svojih učiteljev in se jim skušajo oddolžiti z dobrim delom. Martin je pri 15 letih že celo malo samokritičen in se zaveda, da bi moral še dlje presedeti za klavirjem, če naj bi čim boljje izkoristil dojemljivost, dober spomin in tehnično spretnost.

Martin ne sanjari, da bi postal Pogorelec, odločil pa se je, da bo glasba vendarle tudi njegov kruh. Starejša sestra Viktorija, ki je končala mariborsko šolo violinskega oddelka, je svetlo lasemu fantu lahko vzornica, še bolj pa spodbuda, da bi jo presegel. Če mu bo to uspelo tako izrazito, kot je to dosegel v drugi kategoriji mladih pianistov na tekmovalju v Ljubljani, ko si je z izjemno zbrano, natančno in občutno interpretacijo štirih skladb za ta dvajsetminutni mozartovski nastop prislužil kar 95 točk od 100 možnih, je največ odvisno od njega samega. In tega, da je življenje nenehno (samo)potrjevanje, ki včasih prinese bore malo »točk«, se zavezanja zavedati tudi Martin.

PAVEL PERC

PETICA ZA DOMAČE KUPCE — Na gornjem posnetku vidimo R-5, nastojen leta 1972, spodaj pa izpopolnjeno in dodelano enačico vozila, kakršna bo na voljo tudi domačim kupcem za dinarje. V Jugoslavijo bo letos prišlo predvidoma 2 tisoč petic v dveh inačicah, R-5 TL in R-5 GTL.

Petica poslej tudi za dinarje

IMV in Renault sta v ponedeljek na Otočcu predstavila R-5 — V Jugoslavijo letos 2.000 teh vozil v dveh inačicah — Vplačila že sprejemajo

OTOČEC — Predstavniki novomeške IMV in francoskega Renaulta so v ponedeljek na tiskovni konferenci, združeni s testno vožnjo, predstavili javnosti nov avtomobil, R Super 5, ki bo poslej domačim kupcem na voljo tudi za dinarje. Nobena skrivnost ni, da naj bi prav petica sčasoma nadomestila popularno katro, a ji visoke cene, ki jo ta čas postavljajo celo ob bok devetici in osemnajstici, za kaj takega ne dajejo veliko možnosti.

Brez dvoma je petica (o njenih vozilih in drugih lastnostih bomo podrobneje pisali v naslednji številki Priloge) z dodelano karoserijo, opremo in udobjem avto, ki v naših razmerah sodi v višji razred, nizka poraba, le nekaj nad 4 litre bencina ob vožnji 90 km/h pa je seveda tista, ki ob vsem nastetem povečuje njeno konkurenčnost na trgu. Jugoslovanskemu

kupcu bosta letos na voljo dve različici petice: TL in GTL. Prva ima vgrajen motor s prostornino 1.100 kubikov, takšnega, kot ima sedaj R-4 GTL, medtem ko ponuja druga različica ob

● Vse petice, namenjene jugoslovanskemu trgu, bodo seveda uvožene, na odgovor na vprašanje, ali je že v bližnji prihodnosti mogoče pričakovati, da bodo R-5 delali tudi v Novem mestu, pa bo bržkone treba počakati do jutrišnje tiskovne konference IMV v okviru beograjskega avtomobilskega sejma.

nekaj dodatne opreme še močnejši, 1.397-kubični motor. Prodajna cena za R-5 TL znaša 1.160.000 din, kar pomeni, da bo avto kupca veljal tanko 1.450.428 din, medtem ko je tovarniška cena za R-5 GTL 1.266.000, postavljen na ceno pa bo veljal 1.588.830 din. V ilustracijo temu: danes je prodajna cena R-9 1.371.500 din, osemnajstice pa 1.431.000 din.

POPUSTILA STREHA KOBETIČEVEGA GRADU

ČRNOMELJ — V Črnomlju so se že vrsto let spraševali, kakšna bo usoda hiše, ki jo domačini najbolje poznajo pod imenom Kobetičev grad. Denarja za adaptacijo ni bilo, zato so delegati zborov občinske skupščine lansko jesen sprejeli sklep o porušitvi stavbe. Najbolj vprašljiva je bila na hiši streha, ki bi jo morali porušiti ali popraviti še pred zimo. A tega niso storili, del strehe pa se je preteklo nedeljo zrušil sam ter tako ogrozil stanovalce v hiši pod gradom.

Zakaj ni delala jedrska elektrarna

JE Krško je bila zaustavljena od 7. do 13. marca zaradi okvare

KRŠKO — Jedrska elektrarna Krško obratuje v skladu z dinamično, predvideno v elektroenergetski bilanci za leto 1985. Obratuje tudi v skladu s tehničnimi specifikacijami iz dovoljenja za obratovanje, kot poroča republiški komite za informiranje. Zaustavitve elektrarne od 7. do 13. marca 1985 je bila planirana in dogovorjena z vsemi pristojnimi in organizacijami. Trajanje zaustavitve je bilo napovedano že januarja — zaradi pravočasnih operativnih priprav v elektroenergetskih sistemih EGS in ZEOH. Vzrok zaustavitve elektrarne je bila okvara na tesnilu ventila za vbrizgovanje vode v tlačnik, kar spada v kategorijo pričakovanih obratovalnih dogodkov.

Glede na to, da je gorivni cikel pri koncu, so se na operativnem sestanku v JE Krško dogovorili, da bodo to hladno zaustavitve izkoristili za odstranitev drugih pomanjkljivosti, ki so jih opazili med neprekinjenim obratovanjem elektrarne z vso močjo od 2. januarja do 7. marca. Tako je bila planirana in opravljena zamenjava tesnil na primarni črpalni in zamenjava kompenzatorja na odsepu odvzemne parne turbine ter vrsta drugih delovnih nalozov. Planirana dela so bila kvalitetno opravljena in po oceni strokovnjakov v za dva dneva krajšem času, kot je praksa v Evropi in štiri dni prej, kot je praksa v ZDA.

Kdo sta?

KRŠKO — V nedeljo ob 4.50 so našli na pločniku Titove ceste na Senovem hudo poškodovano 45-letno domačinko Anico Kmetec, kot je znano doslej, je Kmetecova tega jutra hodila po levem delu pločnika od Senovega proti Brestanici, blizu delovne organizacije Lisca na Senovem pa ji je nasproti pripeljal še neznan osebni avtomobil. Tik pred srečanjem je voznik avtomobila, še verjetneje pa njegov sopotnik, vrgel skozi okno v Kmetecovo pivsko steklenico. Ta je pešakinjo zadela v glavo, pri čemer so se ji razbila očala, drobci stekla pa so ji hudo poškodovali oko.

UNZ Krško naproša vse, ki bi o nezgodi karkoli vedeli, predvsem pa pomagali identificirati osebni avtomobil (znano je le, da gre za večje vozilo), naj to sporoče UNZ Krško ali postaji milice.

Oče, ki je tudi mati

TREBNJE — Janez Kotar je bil tri leta vdovec. A za to kratkoročno povedo, skopo in kar se da vsak dan, se skriva nevsakdanje življensko preizkušnja. Ko mu je namreč pred tremi leti umrla žena (pokosil jo je tumor v glavi), je ostal sam s šest let staro hčerko in štiri in pol meseca starima dvojčema. Smrt je usekala tako iznenađeno in nepravilno, da si Janez še danes ni povsem opomogel.

»Tam, kjer drug drugega gledajo dan za dnem, lahko traja tako sožitje tudi po trideset let, nas smo se imeli tako radi, pa je smrt razdružila, ne da bi pravzaprav začeli živeti skupaj,« pripoveduje Janez. Seveda na začetku, ko je ostal sam, ni bilo niti najmanj preprostosti. Resda je obvladal vsa gospodinjstva dela, toda dvojčeta sta bila kar preveč zahtevni, na dvoje vse prej kot spretnih možičkov. Toda šlo je ob pomoči žanj. Janezove mame in sestre, pa ženinih sorodnikov in njegovega opornosti. Danes so se že izkopal na najhujšega, čeprav mora stara mama iz Šentlorenca še vedno vsak dan priti v Trebnje, da postori in in ono. Ves ostali čas pa Janez in tri leta stari Nika in Tea ter devetletna Jana preživljajo sami. Zlasti lepo je ob sobotah in nedeljah, ko skupaj pospravljajo ter kuhajo. Vsak drugi dan gredu tudi na pokopališče, kjer prižgejo svečke na maminem grobu.

Janez za zdaj ne razmišlja o ponovni ženitvi. Boji se, ali bi imela krušna mati ravno tako rada njegove tri hčerke. Bolj kot ženiče ga skrbe finančni problemi. V trgovini kmetijske zadruge, kjer je zaposlen, lahko zasluži le 26 tisoč dinarjev. Če k temu primarne 15 tisoč pokojnine po pokojni ženi in tri tisoč dinarjev otroških dodatkov, zbere na glavo družine, kaj več kot 10 tisoč dinarjev. Na srečo so mu pred kratkim ugodno rešili prošnjo za zmanjšanje stanarine. Kadar pa zmanjka denarja, seže v prihranke, ki sta jih skupaj z ženo zbrala, da bi si zgradila dom. Drugo pomoči pa niti neče prositi, saj se ob življenjski nesreči, ki ga je prizadela pred tremi leti, ni oglasil nihče s socialne službe. Socialne delavke niso opravile niti rutinskega obiska.

PREDAVANJE O RAČUNALNIKIH

KOČEVJE — Predavanje o računalnikih in njihovi uporabi je bilo 22. marca v Kočevju, in sicer dopoldne za udeležence in proizvajalce delovnih organizacij, popoldne pa za učitelje. Predavala sta strokovnjaka iz oddelka za uporabno matematiko Inštituta »Jožef Stefan« iz Ljubljane, Bojan Ravtar in Marko Batista.

JUTRI NA POP VEČERJO

KOČEVJE — Jutri, 29. marca, ob 19. uri bo v Šuškovem domu v Kočevju festival zabavne glasbe pod naslovom »Kočevska pop kuhinja«. Nastopil bo okrepjeni ansambel Kočevskih medvedov in domači pevec — solisti, ki bodo izvajali skladbe kočevskih avtorjev.

Vadišče za »ruševinarje«

Obširni načrti Kinološkega društva v Krškem

KRŠKO — Peto leto deluje v Krškem samostojno Kinološko društvo, združuje pa že 40 rodovniških psov oz. njihovih lastnikov iz brežiške in krške občine. Odkar je oktobra lani prijel za krmilo društva upokojeni obrtnik Vinko Mikek (ki ima psarno Belska pri Senovem in med drugim tudi državnega prvaka — psico Elko, kraškega ovčarja, avtohtono jugoslovansko pasmo), se je v društvu manj kaj izboljšalo. Predsednik Mikek skromno zavrača tako hvalo in žele, bi ljudje več zvedeli o delu Kinološkega društva Krško.

Vinko Mikek: »V društvo vabimo tudi ljubitelje psov, ki nimajo živali z rodovnikom.«

»Veseli smo, da nam je po štirih letih prizadevanj le uspelo dobiti v uporabo 2 hektara zemljišča med stadionom Matije Gubca in Kostanjevici, kjer bomo uredili poligon za soljenje psov. Hektar površine bo namenjen vzgoji športnih psov, druga polovica poligona pa bo prilepna za usposabljanje psov za reševanje ljudi iz ruševin. Pri tem nam je obljubil pomoč občinski štab za civilno zaščito. Dva vodnika in odgovorna vadbo-psov »ruševinarjev« sta že bila na republiškem tečaju v Kosozah.

Do konca tega tedna se lahko lastniki kosmatincev, tudi psov brez rodovnika, še odločijo, da jih pripeljejo na naš tečaj za izpit A. Začeli smo ga 19. marca, končali pa ga bomo po treh mesecih. Tak izpit skrajša pot psov do sleherni lastnik, če ima kosmatince, ki nekaj zna,« meni Vinko Mikek.

P. PERC

Iz IMV odnesli najmanj 253 gum

Delavci novomeške UNZ prijeli četverico, ki je osumljena sedemnajstih tatvin gum iz IMV — Vrednost ukradenih gum preko 4 milijone din

NOVO MESTO — Nedavna uspešna akcija kriminalistov novomeške UNZ je potrdila, da so bile številne govornice o dobičkanostih tatvinah gum iz novomeške IMV povsem resnične. Vse to se je dogajalo dalj časa in šele povečana budnost organov družbene samozaščite v IMV in predvsem hitra intervencija organov za notranje zadeve sta storilec vendarle stopila na prste.

Pred dnevi so se znašli za zapah Nikola Simić, Duško Novaković, Alja Beganović in Mihail Tešanović, za katere je podan utemeljen sum, da so izvedli najmanj 17 tatvin. Preko njih naj bi bilo iz IMV izginilo kar 253 gum za kombine in vozila R-18, prodajali pa naj bi jih bili preko organizirane mreže

po vsej Jugoslaviji. V ilustracijo navedimo le, da znaša po današnjih tržnih cenah vrednost ukradenih gum precej preko 4 milijone din. Delavci organov za notranje zadeve so Simića, Novakovića, Beganovića in Tešanovića izročili preiskovalnemu sodniku novomeškega temeljnega sodišča, ta pa je zoper vsa četverico odredil pripor.

V KRŠKEM TEKMI ZA TRENING

KRŠKO — V okviru priprav na nadaljevanje prvenstva so rokometisti Dobove prejšnji teden v Krškem odigrali dve tekmi za trening z RK Knin. Članom prve hrvaške lige, ki je bil na pripravah v Krškem. Prvo tekmo so dobili Kninčani z 19:17, v drugi pa je bil rezultat 25:25.

MOJCA FLORJANIČ

MLADINSKI RAZISKOVALNI TABOR

SUHOR — Prejšnji teden je bila na Suhorju pri Metliki predstavitev bršoure o mladinskem raziskovalnem taboru Bela krajina 84. Knjižnica je rezultat dela prizadevnih srednješolcev, ki so v lanskem juliju pod strokovnim vodstvom mentorjev raziskovali v krajevni skupnosti Suhor, 28 dijakov, ki jih je usmerjalo 8 mentorjev — strokovni vodja tabora je bil metliški etnolog Andrej Dular — je skušalo ugotoviti razvojne možnosti suhorske krajevne skupnosti; obdelali pa so tudi nekatere dogodke iz NOB, sakralne spomenike Suhorja in okolice, peskokoče v krajevni skupnosti Suhor in Lokvica, obenem pa zbirali gradivo za etnološko topografijo.

Uspehi so bili zares dobri, kar so ugotovili navzoči krajanji in pa predstavniki občinske raziskovalne skupnosti Metlika, ki je tabor finančno podprla. Kot kaže, se bo tradicija raziskovalnih taborov v Beli krajini nadaljevala. Doselej jih je bilo že pet (prva dva v Vinici in dva v Semčju), prihodnji pa bo verjetno letos poleti v Podzemlju.

Preiskava se nadaljuje, o njenih rezultatih pa bomo sproti poročali.

B. B.

RAČUNALNIŠKA UČILNICA V RIBNICI

RIBNICA — Pretekli četrtek so v osnovni šoli France Prešeren svečano predali namenu računalniško učilnico. V njej je 15 računalnikov Commodore, 15 kasetofonov, dva tiskalnika in dve disketni enoti. Sredstva za nakup vse opreme je prispevala delovna organizacija Riko. Za računalništvo je med ribniškimi osnovnošolci veliko zanimanja. Sedaj je v računalniški krožek vključenih okrog 180 učencev, predvidevajo, da bo v prihodnjem šolskem letu računalniška učilnica vključena v redni pouk. Vse kaže, da bodo že v kratkem lahko osnovali tudi mikroručunalniški center.

M. GLAVONJIČ

kozerija POVEJ, KAJ BOŠ PIL, TONI!

V gostilni je bilo kot na mravljišču. Posamezniki so že imeli frnikule namesto oči, skupina pijandur se je mučila s petjem Kaj ti je, deklica?, natakarkarja pa sta bila jezna, ker je bilo dela več kot sicer. Iz čebelnjaka besed sem zaslišal močnejši moški glas:

- Hej, Toni, kaj boš pil? Obraza nisem poznal.
- Konjak. Nula tri konjak.
- Moški je naročil mojo željo natakarkarju.
- Kako si kaj?
- Gre. Samo da je pobralo sneg. Hvala, gre. — Spil sem ko-

- njak na dvakrat.
- Še delaš v šoli?
- Še. Kam pa naj človek gre? Dandanašnji je težko za zaposlitev.
- Kako kaj moja hčerka? Mojsa Bukvič.
- Mojsa? No, ja.
- Slovenščina ji nagaja. Ne gre pa ne gre ji.
- Bolj bi se morala potruditi. Vsaka stvar se da naučiti.
- Že res. Toda moraš razumeti. Z ženo sva v Nemčiji in nima pravega nadzora. Saj res; naj ti kaj prinesem iz Nemčije?
- Hvala, ne.

- Tranzistor?
- Tri radie imam v bajti. Poslušam pa bolj redko. Ni časa.
- Vžigalnik?
- Hvala. Imel sem jih že nekaj, pa mi vsakega sunejo.
- Barvni televizorček? Samo redi Zgoraj so poceni.
- Imam. Imam. Hvala. Barvnega in črno-belega imam. Sicer pa je program kisel, dolgočasen.
- Motorno žago, če kaj sam delaš doma?
- Kako ste se spomnili najo? Tudi to že imam.

- Mojsa pa ne gre slovensčinar, kajne?
- Najbolje res ne.
- Brivski aparat! V Frankfurtu sem videl prav fletne.
- Dva imam, a se najraje obrigram na roke. Kocine ne ostajajo.
- Avtomat za kavo?
- Hvala, ga že imam. Skoraj leto dni. Je tuje izdelave. Odlično.
- Hudiča, saj imaš skoraj že vse. Kaže, da si učil že veliko otrok, ki imajo starše na časnem delu v tujini.

TONI GAŠPERIČ

Sraka na Frati

Otvoritev plesne sezone jutri, 29. marca

Že od nekdanj priljubljena turistična in planinska točka Dom na Frati bo s pomladjo še bolj zaživel. V domu bo namreč moč tudi zaplesati na glasbo potujoče diskoteke Sraka. Nekako do maja, odvisno seveda od vremena, bo plesišče v domu, v poletnih dneh pa se bodo plesalci preselili na plesišče pred domom. Poleg zabave načrtujejo v domu tudi različne kulturne prireditve in srečanja. Na Frato vodi dokaj prejena cesta z različnih koncev v domu pa so tudi prenočišča.

Otvoritev plesne sezone bo že ta petek, 29. marca, v soboto, 30. marca, plesa izjemoma ne bo, nato pa se bo plesalo in pelo (vstopnine ni!) vsak petek in soboto. Sicer pa je dom odprt vsak dan razen ponedeljka. Večje skupine lahko svoj prihod najavijo tudi vnaprej. Informacije in rezervacije je moč opraviti po telefonu (068) 23 174 ali pisмено. Naslov: Dom na Frati, Dolnji Ajdovec 20, 68361 Dvor. (dv)